

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W8LS66361	ImageGroup:	I8LS66363
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུ་ཅན་པུ་ལི་ཏ། བོད་རྒྱ་ཤར་སྤྱད། dbu ma rtsa ba'i 'grel pa bud+d+ha pA li ta/ bod rgya shan sbyar/
Author:	སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སེམས། sangs rgyas bskyangs
Descriptor:	copy made from LTWA collectio, Acc.No.D36276
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	Singapore
Publisher:	Tibetan Buddhist Centre
Date:	[n.d.]
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006.

ཁ 3 བོད་ལྗོངས་མཛེན་ཁག

D36276

༣༣། །དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བརྒྱ་པུ་ལི་༥།

《中观根本论释·佛护论》

༣༣། །དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུ་རྒྱ་པུ་ལི་ཏ།

《中观根本论释·佛护论》

(第七品至第十五品)

第一品至第八品请至2017亚洲请法团的讲义中寻找，或从下面的连结下载

佛护论法本（1-8品）<https://goo.gl/wUZhIS>

佛护论法本（1-8品简体）<https://goo.gl/WifPLW>

佛护论师（470-540）造

蒋扬仁钦译注

（为能上课故发此文，请勿外流尚须修订）

补充说明

如同《佛法科学总集》等其他翻译般，末学也会同样地将此译的版权供养给尊者私人办公室，且望能于明年出版。因此目前只能提供没有注解、无法列印的电子档，以便大众学习，望请谅解。

——蒋扬仁钦

第七品

——观生、住、灭品——

14-3

036276

7-1 འདིར་སྣས་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་ཆགས་དང་ཆགས་པ་བརྟག་པ་དེ་བྱས་པས་ཁོ་བོའི་ཡིད་ལྟོང་པ་ཉིད་ཉན་པ་ལ་སྒྲོ་བར་བྱས་ཀྱི། དེ་ནི་
ཕྱིར་དཔྱད་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཛའ་ཉིད་བརྟག་པར་བྱ་བའི་རིགས་སོ། །

7-1 于此，（他方）道：汝观贪欲及贪心的缘故，令吾于听闻空性心生欢喜。所以，在此（品中）应当观察有为法的性相。

7-2 བཤད་པ། དེ་ཙམ་བྱལོ། །

7-2 （自方）道：当如是说。

7-3 འདིར་སྣས་པ། འདི་ལ་སྐུ་བ་དང་། གནས་དང་འཇིག་པ་དག་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྤྱི་ནི་ མཛའ་ཉིད་དུ་བརྟན་ཏེ། མེད་པ་ལ་ནི་མཛའ་ཉིད་
བརྟན་པར་མི་རིགས་པས་མཛའ་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ཡོད་པོ། །

7-4 于此，（他方）道：（经论中）说，生、住、灭是有为法的总性相。若无（生、住、灭等三相），性相的宣说将不合理。所以，性相存在的缘故，有为法是存在的。

7-5 བཤད་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཛའ་ཉིད་མི་འཐད་པས་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ཡོད་པར་ག་ལ་འབྱུང་། གཤམ་ཏེ་ ཇི་ཙམ་ཞེས། ལྷ་།
མཛའ་ཉིད་མེད་ལ་མཛའ་ཉིད་ནི། །མི་འཇུག་མཛའ་ཉིད་བཅས་ལ་མིན། །ཞེས་བརྟན་པས་བཀག་གིན་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །ཡང་གཞན་ཡང་།
གཤམ་ཏེ་སྐྱེ་བ་འདུས་བྱས་ལ། །དེ་ལ་མཛའ་ཉིད་གསུམ་ལྡན་འབྱུང་། །ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་འདུས་མ་བྱས། །ཇི་ཙམ་འདུས་བྱས་མཛའ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་བྱ་
བའདི་ནི། གཤམ་ཏེ་སྐྱེ་བ་འདུས་བྱས་ལ། །ཇི་ཙམ་འདུས་བྱས་མཛའ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་ཀྱོགས་གོང་མ་དང་ཡང་ལྟར་རྟོ། །

7-5 （自方道：）因为不能成立有为法的性相，所以「因有该（三相），有为法是存在的」（之论述）如何应理？为何？之前已释「（5.2.ab）无性相事物，诸时处亦无」时，破除了（性相）。

此外，（《中论》云：）

7.1 若生是有为，应有三性相；若生是无为，何名有为相？

此偈——「若生是有为，应有三性相」——应搭配着前引的偈颂文（5.2.ab）而（理解）。

7-6 སྐུ་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཛའ་ཉིད་བརྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་འདུས་བྱས་སམ་འདུས་མ་བྱས་སྟེ་བརྟག་བྱང་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་འདུས་
བྱས་སྐྱེ་ཡོངས་སྤྱོད་ག་ན། སྐུ་བ་དེ་ཡང་སྐུ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པའི་མཛའ་ཉིད་ཀྱིས་མཛའ་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པར་འབྱུང་ཏེ།
འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །མཛའ་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པར་འབྱུང་བ་ནི། མཛའ་ཉིད་གསུམ་པོ་དག་ཚོགས་པར་འབྱུང་བ་ལོ། །

7-6 （经论）虽已宣示，「生」系属有为法之性相，试问，该（——生——）应是有为法，还是无为法呢？于此，首先，遍观有为法时，因为「生」是有为法，所以应当具足「由生、住、灭之性相所成」的三性相。凡是具足三性相者，应成三性相之聚。

7-7 ལྷས་པ། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ལྟན་ནོ།

7-7 (他方) 道：该 (——生——) 也具足三性相！

7-8 རི་ཕྱར་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་ཡིན། གཤམ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྟན། གནས་པ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྟན། འཇིག་པ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྟན་ན་མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱད་པར་མེད་ན་འདྲི་ནི་སྐྱེ་བའོ། །འདྲི་ནི་གནས་པའོ། །འདྲི་ནི་འཇིག་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ཡོད་པར་གསལ་འགྱུར། །

7-8 (自方道：) 「(7.1.d) 何名有为相？」假设，生也具足了生、住、灭的性相，住也具足了生、住、灭的性相，灭也具足了生、住、灭之性相的话，(有为法)于性相之中应成具足差异(之患)，因为(一切有为法)同样(具足了有为法的)性相。若无差异的话，如何能(说：)「这是生」、「这是住」，以及「这是灭」等？

7-9 ལྷས་པ། དེ་ནི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རི་ཕྱར་སྤྱིར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟིན་ཁྱད་པར་ཉིད་ལ་རྟོག་ནས་འདྲི་ནི་བྱས་པའོ། །འདྲི་ནི་རྣམས་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདྲིར་ཡང་ཁྱད་པར་ཉིད་མཚན་ཉིད་ལ་རྟོག་ནས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་ལ་བར་ཏུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱད་པར་དེ་གང་ཞེ་ན། སྐྱེད་བར་བྱེད་པ་དང་། གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། འཇིག་པར་བྱེད་པ་དག་གོ།

7-9 (他方) 道：该(论)无有过咎。譬如，解释了有为法的总性相之后，仍可依据别性相而说：「这是瓶子」、「这是罐轂」。同样的，在此仍可依据别性相而至极成立生、住、灭等。何为别(性相)呢？谓正在生、正在住，以及正在灭等。

7-10 བ-གད་པ། དེ་ནི་མི་འཐད་དོ། ཅིད་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ཕྱར་བྱས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། མཛོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི་གཞན་ཅི་ཡང་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ལ། བྱས་པ་གནས་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་གཞན་ཅི་ཡང་གནས་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། བྱས་པ་འཇིག་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་གཞན་ཅི་ཡང་འཇིག་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

7-10 (自方) 道：此不应理。为何？如是，凡是正在生起、成形的瓶子并非由任何其他(因缘)而生，凡是正在住的瓶子也非由任何其他(因缘)而住，凡是正在灭的瓶子也非由任何其他(因缘)而灭。

7-11 ལྷས་པ། དེ་དག་གིས་བྱས་པ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་། འཇིག་པར་བྱེད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

7-11 (他方) 道：由彼等生瓶、住瓶，以及灭瓶的缘故，无有过咎。

7-12 བ-གད་པ། འོན་ནི་དེ་དག་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཕྱར་བྱས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་པ་བྱའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ལ་གཞི་དང་ཐོབ་ཡང་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཕྱངས་ན་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ། །

7-12 (自方) 道：那么，因为彼等是(瓶子的)造作者，所以(彼等)并非瓶子的性相。像是父亲虽是孩子的造作者，但非孩子的性相；(造瓶的)地基及锤头也非瓶子的性相。故此，生等虽是有为法，但不能合理地成为有为法的性相。

7-13 ཅི་ཅེ་སྐྱེ་བ་འདུས་མ་བྱས་སུ་ཡོངས་སུ་རྟོག་ན།

7-13 (他方) 遍执：「『生』是无为法。」

7-14 དེ་ཡལ་བ་བཤད་པར་བྱེ། འདི་ཕྱར་འདུས་བྱས་མཛོན་ཉིད་ཡིན། །འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ན་ཇི་ཕྱར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཛོན་ཉིད་འགྱུར་རྟེ། འདིས་མཛོན་པར་བྱེད་པས་མཛོན་ཉིད་ཡིན་ན་གང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དང་བྱལ་བ་དེས་ནི་རང་ཉིད་ཡལ་བ་མཛོན་པར་མི་བྱེད་དོ། །གང་རང་ཉིད་ཡལ་མཛོན་པར་མི་བྱེད་པ་དེས་གཞན་ཇི་ཕྱར་མཛོན་པར་བྱེད། ཅི་ཅེ་བྱེད་ན་ནི་སྤངས་པས་འདས་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་མཛོན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐམ་བར་འགྱུར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དེ། དེ་ཕྱབས་ན་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ན་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཛོན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ།

7-14 于此，亦做说明。如是，（生、住、灭三相）正是有为法的性相。若是无为法，怎能成为有为法的性相？从此可知，凡是远离生、住、灭的性相，皆不能表己（——有为法）。既无表「己」，何来表「他」？如果（远离了三相）仍可表明（有为法）的话，无为法的涅槃也应成为有为法的性相，但（吾）不承许该（论）。此故，生、住、灭等若是无为法，则不能合理地成为有为法的性相。

7-15 མཛོན་ཉིད་དུ་བརྟགས་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ། འཇིག་པ་དག་པོ་མོ་བཅས། འདུས་པ་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཛོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་གང་ན། དེ་ལ། སྐྱེ་མོགས་གསུམ་པོ་མོ་ལོས། །འདུས་བྱས་མཛོན་ཉིད་འདབ་རེ། །རྒྱས་མིན་འདུས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །གཅིག་པ་འདུས་གཅིག་ཇི་ཕྱར་རུང་། །སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་། འཇིག་པ་དག་རེ་རེ་ཡལ་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཛོན་ཉིད་བྱུང་བ་མི་རུས་རྟེ། རྒྱས་མིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ཚོགས་པ་དང་། མི་རུས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་པའི་ཐོག་གོ། ཇི་ཕྱར་ཞེ་ན། འདི་ཡེ་ཞིག་དངོས་པོ་མཛོན་པར་མ་གྱུབ་ཅིང་། མེད་པ་ལ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་མི་འཐད་དོ།

7-15 观性相时，生、住、灭等——（才是有为法的性相）呢，还是（三相的）聚体是有为法的性相呢？于此，（《中论》云：）

7.2 生等三个体，不能为有相，聚体于一处，如何同时有？

生、住、灭等——一个体不能成为有为法的性相，（因为）「不能」谓不足以、不能够的意思。为何（不能）？于此，首先，事物并非实有，既非实有，生、住、灭等自不应理。

7-16 འདི་ཕྱར་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་ནི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་རྟེ། ལུས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། ལུས་པའི་གནས་པ་དང་ལུས་པའི་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ན་ལུས་པ་དེ་མཛོན་པར་མ་གྱུབ་ན། སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་གང་གི་མཛོན་ཉིད་དུ་འགྱུར། དེ་ནི་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞིག་པ་དང་མེད་པ་སྟེ། དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དོ། དེ་མེད་ན་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་གང་གི་མཛོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རྟེ། དེ་ཕྱར་རེ་ཞིག་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་པོ་མོ་ལས། འདུས་པ་ཡང་དངོས་པོ་མཛོན་པར་མ་གྱུབ་པ་དང་། ཞིག་པའི་མཛོན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །

7-16 如是，生、住、灭等依赖事物（而有），如瓶子的生、瓶子的住，以及瓶子的灭。假设瓶子并非实有，（瓶子的）生、住、灭等又是何者的性相？

「灭」谓「已灭、不存在」。于何处有其法（——灭——），该处便成为无，既已成为没有的话，生、住、灭等将成何者的性相？

如是，首先，生、住、灭等——一个体或是聚体，皆非实有的事物，亦非已灭的性相。

7-17 དེ་ལ་འདི་སྐྱམ་དུ་དང་ག་དངོས་པོ་མཛུ་ན་པར་གྱུ་བ་པ་དང་མ་ཞིག་པའི་མཛེན་ཉིད་ཡིན་པ་སེམས་ན།

7-17 于此，（他方）认为：「（三相）为实有的事物以及未灭的性相。」

7-18 དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཇི་ཕྱར་ཞེ་ན། འདི་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འདི་ཕྱར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་མེད་དོ། ཅི་ཉེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་བར་གྱུར་ན་ནི་ནས་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དོ། །དེ་ཕྱབས་ན་ཡོད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཇི་ཕྱར་མཛེན་ཉིད་དུ་འགྱུར།

7-18（自方）道：该（论）亦不应理。为何？于此，生起并非存在于「瓶（等）的有之事物」中。如是，既然存在，就不（应）有生起的作用。

如果（认为，）存在也可生起的话，应成永远生起的缘故，（吾）不承许该（论）。此故，生起不存在于「有」中。凡是「无」者，如何能成性相？

7-19 སྐྱམ་པ། རེ་ཞིག་ག་ནས་པ་ནི་ཡོད་དོ། །

7-19（他方）道：首先，住是存在的。

7-20 བ་གད་པ། ག་ནས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཅི་ཉི་ཕྱར་ཞེ་ན། འཇིག་པ་དང་རྗེས་སྐྱེ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་ནོ། །འདི་ཕྱར་འདུས་བྱས་ནི་མི་རྟག་པ་དང་ཁོར་རྒྱག་ཏུ་རྗེས་སྐྱེ་འབྲེལ་པས་ཁོར་རྒྱག་ཏུ་མི་རྟག་པ་ན་ཇི་ཕྱར་ག་ནས་པར་འགྱུར་རྟེ། ག་ནས་པ་དང་འཇིག་པ་གཉིས་འགས་པའི་ཕྱིར་ནོ། །འདི་ཕྱར་འོག་ནས་ཀྱང་། དངོས་པོ་འགག་པར་འགྱུར་ན་ནི། །ག་ནས་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ཡང་འགག་པར་མི་འགྱུར་བ། །དེ་ནི་དངོས་པོ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་དོ། །སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་རྩམ་ཀྱང་། ག་ནས་མེད་དངོས་པོ་ག་ལ་ཡོད། །མི་རྟག་པས་ན་གང་ལ་ག་ནས། །ག་པ་རྟེ་དང་པོ་ག་ནས་གྱུར་ན། །ཐ་མར་སྤྱིངས་པར་མི་འགྱུར་ནོ། །ག་པ་རྟེ་ཁོར་རྒྱག་མི་རྟག་ཡོད། །ཁོར་རྒྱག་ག་ནས་པར་མི་འགྱུར་ནོ། །ཡང་ན་རྟག་པ་གྱུར་པ་ལས། །ཕྱིས་ན་མི་རྟག་པར་ཡང་འགྱུར། །ག་པ་རྟེ་དངོས་པོ་མི་རྟག་དང་། །རྒྱ་ཅིག་ག་ནས་པ་ཡོད་གྱུར་ན། །མི་རྟག་འོག་པར་འགྱུར་པར་འག། །ཡང་ན་ག་ནས་པ་བརྒྱན་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཕྱབས་ན་ག་ནས་པ་ཡང་མེད་དེ། མེད་ན་གང་ཡིན་པ་ཇི་ཕྱར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཛེན་ཉིད་དུ་འགྱུར།

7-20（自方）道：住也不存在。为何？（住）与灭随后相属的缘故。如是，（虽说）有为法与无常（之间具有）近距离的相属，（但）无常如何能够接近（有为法）？因于住与灭两者相违的缘故。

（《中论》）下述又云：「（7.23）事物正灭时，是时不应住；若非正在灭，彼法非事物。」

阿闍黎圣天亦云：「无常何有住，住无有何体，初若有住者，后应无变衰。」、「无常若恒有，住相应常无；或彼法先常，后乃非常住。若法无常具，而定有住者，无常相应妄，或住相应虚。」

此故，住也不存在。既然无（住），何来有为法的性相？

7-21 ལྷུས་པ། འོན་འཇིག་པ་ཡོད་དོ།

7-21（他方）道：那么，灭是存在的。

7-22 བཤད་པ། གནས་པ་མེད་པར་འཇིག་པ་གཤམ་ཡོད་དོ། འདི་ཕྱར་དངོས་པོ་གནས་པ་ཡོད་ན་འཇིག་པར་འགྱུར་གྱི་གནས་པ་མེད་ན་འཇིག་པར་གཤམ་ཡང་མཆོད། དེ་ཡང་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞིག་པ་དང་མེད་པ་ལྟེ་དེ་གང་པ་ཡོད་པ་དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དོ། །དེ་མེད་ན་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་གང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་བསྟན་ཅིན་པས་དེའི་ཕྱིར་འཇིག་པ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཕྱར་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་། འཇིག་པ་དག་མཐོང་པ་ཡང་འདུས་བྱས་མཛོད་པར་གྱུ་བ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ། །སྟན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཚོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཞེས་པ་དག་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་སྟན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཞེས་ཤོད་པས་དེའི་ཕྱིར་ཡང་མཐོང་པ་དག་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ།

7-22（自方）道：没有了住，何来的灭？如是，如果有了事物（的）住，自然会有（事物的）灭，然而，没有了住，何来有灭？

另外，所谓的「滅」謂已灭及没有。如前已述，于何处有其法（——灭——），该处便成为无，既然已无，生、住、灭等又是何者的性相？此故，灭也不能合理地成为有为法的性相。此故，如是，生、住、灭等——个体也不能合理地成为实有的有为法之性相。

（经论）说：「（三相）具生。」此故，通达法之时位者（也）说：「生、住、灭等同时生起。」此故，——个体不能合理地成为（有为法的）性相。

7-23 ལྷུས་པ། འདུས་པ་དག་ནི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ།

7-23（他方）道：（三相的）聚体是（有为法的）性相。

7-24 བཤད་པ། འདུས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། གཅིག་པ་འདུས་གཅིག་ཇི་ཕྱར་རུང་། མཐོང་པ་དག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་འདུས་པ་ཡན་ཚུན་འགས་པ་དག་འདུས་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་པ་འདུས་གཅིག་ཏུ་ཇི་ཕྱར་རུང་། འདི་ཕྱར་གང་གི་ཚེ་ན་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་ན་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་ལ། གང་གི་ཚེ་གནས་པ་དེའི་ཚེ་ན་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་མེད་ཅིང་། གང་གི་ཚེ་འཇིག་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མཐོང་པ་དང་འདུས་པ་དག་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ། མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

7-24（自方）道：虽说聚体是（有为法的性相），但是，于一者之中，（三相）如何能够同时（而有）？并非（有为法之）性相的——（个体）聚集之时，皆相互矛盾，如何能够合理地在——一个有为法的事物之中同时（存在）？如是，何时为生时，尔时（应）无有住及灭；何时为住时，尔时（应）无有生及灭；何时为灭时，尔时（应）无有生及住。此故，生、住、灭的——（个体）及聚体皆不能合理地成为有为法的性相。不合理故，有为法并非存在。

7-25 ལྷུས་པ། ལྟར་ཆོད་དེ་ཕྱུལ་འབའ་ཞིག་གིས་ཅི་བྱ། ཡོང་ནི་གང་གི་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་། འཇིག་པ་དེ་འདུས་བྱས་ཡིན་ནོ།

7-25 (他方) 道：只说这种谬论又有何用？总之，某法的生、住、灭皆是有为法。

7-26 བཤད་པ། ཁོ་ལོ་ལྷ་མོ་ཆོད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རྩོམ་ཀྱིས་ཁོ་ལོ་ལྷ་མོ་ཆོད་ཆོས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྩོམ་མོ། །སྤྱི་བཞེས་བྱ་བ་དེ་གང་ཡིན་པ་རྩོམ་
ལོག།

7-26 (自方) 道：吾并非为了谬论而释，吾是为能了知真如义而说。请 (汝) 讲解，「生」为何者？

7-27 ལྷན་པ། ལུས་པ་མེད་ལོ།

7-27 (他方) 道：瓶子生矣。

7-28 ॥ १-१८ ॥ རི་ཤིག་གསུམ་ཐོབ་པ་ལ་ལུས་པ་ལེས་བྱ་བར་འཁྱེར་བ་ཤོས་པར་མོས་པ་ལྟོས་ཤིག་ །དེ་ལ་གང་གི་ཚོར་མཆོག་པ་
ལ་ལོ་ལུས་པ་ལེས་བྱ་བ་ཡང་མི་བྱ་ཤིང་། ལྟེན་པ་ནི་དེ་ལུས་པ་ལེས་བྱ་བར་འཁྱེར་ཞིང་ལུས་པ་ཡང་འདྲས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཚན་ནི་ད་
གསུམ་དང་ལྷན་པ་ནི་དེ་ལྷན་པ་དེའི་ཚུལ་ལ་ལུས་པའི་མཚན་ལྷན་ལྷན་ནོ། །ལེས་བྱ་བ་དེ་རྒྱུར་འཕྲུག་། རི་ཤིག་ཡོད་པ་ལ་ཡང་ལྟེ་བས་ཅི་བྱ་
མཚན་ནི་དང་ལྷན་པ་ལ་ཡང་མཚན་ནི་དེ་ལྟེན་ཅི་བྱ།

7-28 (自方)道：首先，「于何时位之中能有瓶子？」请(汝)好好思惟，且给予解释。

于此，（若言：）「于未生时之中，瓶子不应有，因为已生之中才能有瓶子。瓶子也是有为法，故而具足三相。此故，『生』为瓶子的性相。」该论实不应理。既然已有，何须再生？既已具足了性相，再次（具足）性相又有何用？

7-29 ཅི་སྟེ་བྱུང་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཁིང་སྟེན་ཟིན་ནས་བྱུང་པར་འགྱུར་རྟོགས་ན།

7-29 如果（他方）认为：「生起了非瓶之后，瓶子才能形成。

[illegible]

7-30 于此，（白方）道：亦不应理。所谓「生起非瓶」指的是毛织物，还是毯毯？难道「非瓶」指向无有任何一物？

于此，首先，（如果该「非瓶」指向毛织物或毯毯的话，）为什么生起了毛织物及毯毯后，会形成瓶子？如果该「非瓶」指向无有任何一物，（试问，）凡是无有任何一物（的生起），怎能（帮助瓶子的）形成？如果可以的话，兔角也应（可以），为何（兔角）不能？此故，不能成立所谓的「生」。

པའི་རྒྱལ་པར་སྤོང་བ་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་དེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་དཔལ། དེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་དེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཉིད་ཀྱང་སྤྱི་ལྟོ། དེ་དག་ནི་འཁོར་གྱི་འཁོར་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཕྱར་ཚོས་སྤྱི་བ་བདག་ཉིད་དང་བཅོ་ལྟེན་པོ།

7-34 (他方) 道：虽然生、住、灭等是有为法，但不会有「应成无穷无尽（之患）」。为何？（《中论》云：）

7.4 因由生之生，仅成根本生；因由根本生，亦成生之生。

于此，由别识等诸法生起某法的时候，该法的体性有十五。（一、）该法。（二、）该法之生、该法之住、该法之灭。（三、）该法之具有。（四、）该法之衰老。（五、）如果该法是善法的话，该法的清净解脱。（六、）如果该法是黑（法）的话，该法的颠倒解脱。（七、）同样的，如果该法是出离的话，该法的出离。（八、）如果该法绝非出离的话，该法的非出离。这些都称为「轮回」。

（九、）生之生、住之住、灭之灭。（十、）具有之具有。（十一、）衰老之衰老。（十二、）清净解脱之清净解脱。（十三、）颠倒解脱之颠倒解脱。（十四、）出离之出离。（十五、）非出离之非出离。这些都称为「轮回之轮回」。如是产生法、生性（等）十五。

7-35 དེ་ལ་རྩ་བའི་སྤྱི་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི་བདག་ཉིད་མ་གཏོགས་པར་ཚོས་དེའི་བདག་ཉིད་དང་བཅུ་འཛིན་པོ་འི་སྤྱི་བ་བཅུ་ན་པ་དག་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་དོ། སྤྱི་བའི་སྤྱི་བ་མ་ནི་རྩ་བའི་སྤྱི་བ་དེ་འབར་ཞིག་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཕྱར་གཅིག་གིས་གཅིག་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་མི་འབྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩ་བའི་གནས་པས་ཀྱང་གནས་པའི་གནས་པ་གནས་པར་བྱེད་ལ། གནས་པའི་གནས་པས་ཀྱང་རྩ་བའི་གནས་པ་གནས་པར་བྱེད་དོ། །རྩ་བ་འཛིག་པས་ཀྱང་འཛིག་པའི་འཛིག་པ་འཛིག་པར་བྱེད་ལ། འཛིག་པའི་འཛིག་པས་ཀྱང་རྩ་བའི་འཛིག་པ་འཛིག་པར་བྱེད་པས་དེ་ཕྱར་ན་འདི་ལ་ཡང་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐམ་བམ་མི་འབྱུར་རོ། །

7-35 (他方继续说道：)除了（第一）该法的体性以外，已言的其他十四，皆由「根本生」而生。由「生之生」，只会产生「根本生」。如是，一者生起（另）一者，并不会有应成无穷无尽（之患）。

同样的，由「根本住」使得「住之住」得以而住；由「住之住」使得「根本住」得以而住；由「根本灭」使得「灭之灭」得以而灭；由「灭之灭」使得「根本灭」得以而灭。如是，于此（——吾之论述——）之中，亦无应成无穷无尽（之患）。

7-36 བ་ཤད་པ། གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བ། །རྩ་བའི་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་བྱེད་ཅིང་། ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་བས་མ་སྤྱི་བ་དེས། །དེ་ནི་དེ་ཕྱར་སྤྱི་བ་པར་བྱེད། །གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་རྩ་བའི་སྤྱི་བ་བྱེད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་བའི་སྤྱི་བ་པས་མ་སྤྱི་བ་དེས་རྩ་བའི་སྤྱི་བ་བྱེད་དེ། རང་ཉིད་མ་སྤྱི་བ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

7-36 (自方道：《中论》)云：

7.5 若谓生之生，能成根本生，根本不生故，彼应如何生？

假设汝（说），生之生可以生起根本生的话，（试问，）该生——并非由汝（所占）的根本生所生之「生」——如何生起根本生？因为不能自生故。

7-37 ལྷས་པ། ཅ་བའི་སྐྱེ་བས་བསྐྱེད་པ་ལོ་ནི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བས་ཅ་བའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི་མ་སྐྱེད་པས་མི་བྱེད་དོ།

7-37 (他方) 道： 唯由根本生所生的生之生，是会生起根本生，并非不会生起根本生。

7-38 བ་འད་པ། གཡའ་རྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་ ཅ་བ་ཡིས། །བསྐྱེད་པ་དེ་ཡིས་ཅ་སྐྱེད་ན། །དེས་མ་སྐྱེད་པའི་ཅ་བ་དེས། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་པར་བྱེད། །གཡའ་རྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་ ཅ་བའི་སྐྱེ་བས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེས་ཅ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེས་མ་སྐྱེད་པའི་ཅ་བའི་སྐྱེ་བ་དེས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་པར་བྱེད། དེ་ལྟར་ན་དེ་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པ་དག་ནི་རབ་རྒྱ་བརྟེན་གྱི་མི་རུ་འོ།

7-38 (自方道：《中论》) 云：

7.6 若谓根本生，能成根本生，彼不生本生，彼应如何生？

设若，由汝（所言）的根本生而成的生之生，能够生起根本生的话，并非由该生之生所成的根本生又将如何能成生之生？如是，至极观执「因为一者依赖一者的缘故，（生之生与根本生互相）相待」，实不应理。

7-39 ལྷས་པ། སྐྱེ་བ་ཉིད་སྐྱེ་བཞིན་པས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི་མ་སྐྱེས་པས་ནི་མི་བྱེད་དོ།

7-39 (他方) 道： 因为「生」是正在生起，所以「生之生」的确是生，并非不生。

7-40 བ་འད་པ། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ནི་སྐྱེ་བཞིན་པ། །མ་སྐྱེས་དེ་ཡིས་གཡའ་རྟེ་ནི། །དེ་ནི་སྐྱེས་པར་བྱེད་རུས་ན། །དེ་སྐྱེད་པར་ནི་འདོད་ལ་རག། །ཁྱོད་ཀྱི་ ཅ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་རང་ཉིད་མ་སྐྱེས་པ་དེས་གཡའ་རྟེ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་གཞན་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་རུས་ན་ནི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་སྐྱེད་པར་འདོད་ལ་རག་གོ། །ཡང་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་རང་ཉིད་མ་སྐྱེས་དེས་གཡའ་རྟེ་ཅ་བའི་སྐྱེ་བ་གཞན་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་རུས་ན་ནི་ ཅ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ་རག་ན་མི་རུས་ཏེ། །འདི་ལྟར་རང་ཉིད་མ་སྐྱེས་ཤིང་མེད་པས་གཞན་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།

7-40 (自方道：《中论》) 云：

7.7 若汝谓正生，未成之本生，尚能成余生，该生随汝许。

如果，汝（所言）的正在生起、自己尚未已生的根本生，尚可能够生起其他的「生之生」的话，（吾将）随（汝所）承许（般，答应）生之生为生起。

或是，汝（所言）的正在生起、自己尚未已生的生之生，尚可能够生起其他「根本生」的话，根本生将不能够观待生起。（为何？）如是，自己尚未生起、不存在的缘故，如何能够产生其他？此故，该（论——汝上述所言——）仅为臆造。

7-41 ལྷས་པ། སྐྱེ་བ་གཞན་ཀྱིས་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་དང་གཞན་དག་བསྐྱེད་པར་བྱུང་། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་མར་མེ་རང་དང་གཞན། །སྤང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། །སྐྱེ་བ་རང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །གཉིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཇི་ལྟར་མར་མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱང་སྤང་བར་བྱེད་པ་ལུས་པ་དང་། ལྷས་ལུ་ལོ་མཁས་པ་དངོས་པོ་གཞན་དག་ཀྱང་སྤང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལུས་པ་དང་སྤང་བུ་ལོ་མཁས་པ་དངོས་པོ་གཞན་དག་ཀྱང་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།

7-41 (他方)道：虽然「生」非由其他生而有，但「生」却可产生自他（两者）。为何？（《中论》云：）

7.8 如灯能自照，亦能照于他，生法亦如是，生自亦生他。

如同灯火能够照亮自己，也能够照亮瓶子、罐罐等其他事物般，「生」不只会生起自己，也会生起瓶子、罐罐等其他事物。

[illegible]

7-42 (自方) 道：像是灯火照亮自他般，如果「生」确实能够生起自他体性的话，(实不应理，因为) 灯火不能照亮自他的体性。为何？如是，(《中论》云：)

7.9.ab 何处有灯火，该处无黑暗，

于此，（灯火）照亮了不能见之处。由黑暗覆盖的缘故，不能被见；于灯火之中，黑暗（不能覆盖）的缘故，灯火之中并无不见。

凡说：「（灯火）照亮他者」皆不应理。灯火趋入其他体性时，亦无黑暗。既无黑暗，就无不见。既然不会不见自他体性，那么请解释，灯火到底照亮何者？

(7.9.c 灯照亮何者?)

7-43 ལྷུམ་པ། ལྷུན་པ་ལེལ་བས་རྒྱང་བྱེད་ཡིན། འདིན་མར་མེ་སྒྲེབ་ཆེན་པས་ལྷུན་པ་ལེལ་ཅིང་རྒྱང་བར་བྱེད་པས་རྒྱང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེལ་ལྷུན་པ་ལེལ་བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་དག་རྒྱང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྷུམ་པ་དཔེ་འདི་ཡིན། མར་མེ་དང་ནི་གང་དག་ལ། འདྲ་བྱེད་པ་ན་ལྷུན་པ་མེད། རེས་ཀྱང་བ་གང་པས་མར་མེ་སྒྲེབ་ཆེན་པས་ལྷུན་པ་ལེལ་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་དག་ལ་ལྷུན་པ་མེད་དོ། ལྷུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། རེ་ལྷུན་ལྷུན་པ་ལེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མར་མེས་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་དག་རྒྱང་བར་བྱེད་དོ། ལམ་མེ་འདི་ལྷུབ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲེབ་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་དག་སྒྲེད་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་འགས་པ་ཡིན་ནོ། །

7-43 (他方) 道：

7.9.d 除暗为照亮。

于此，灯火正在生起的时候，（正是）除去黑暗、照亮（的时候），故为「照亮」。于此，言道：「凡是去除黑暗者——灯火——皆会照亮自他体性。」

7-44 བར་དཔལ་པ། མར་མེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་སྤུན་པ་སེམ་པར་བྱེད་དོ། ལེས་ཟེར་བ་དེ་སྤྲོས་ཀྱིག། ཇི་ཕྱར་མར་མེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་སེམ་པར་བྱེད་པ་ལོ། །གང་ཙམ་མར་མེ་སྐྱེ་བཞིན་པ། །སྤུན་པ་དང་འདྲ་ཤད་པ་མེད། །གང་ཙམ་མེ་དང་སྤུན་པ་དག་གཅིག་ཀྱི་མིའི་ཕྱིར་ཕྱིར་མར་མེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་སྤུན་པ་དང་ཤད་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཇི་ཕྱར་མར་མེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་སྤུན་པ་དང་མ་ཤད་པ་དེས་སྤུན་པ་སེམ་པར་བྱེད། མར་མེ་ཤད་པ་མེད་པར་ཡང་། །གཤམ་རྒྱ་སྤུན་པ་སེམ་བྱེད་ཀྱང་། །འཇིག་རྒྱུན་འགན་པའི་སྤུན། །འདི་ན་འདུག་པ་དེས་སེམ་འཕྲུམ། །ཅི་ཤེ་མར་མེས་མ་ཤད་པ་ཉིད་ཀྱང་སྤུན་པ་སེམ་པར་བྱེད་ན་འདི་ཇི་ཕྱར་ན་འཇིག་རྒྱུན་འགན་པའི་སྤུན་པ་དག་ཀྱང་མར་མེ་འདི་ན་འདུག་པ་དེས་གསལ་པར་འཕྲུམ་རོ། མ་ཤད་པ་འདྲ་བ་ལས་ལ་ལ་འདི་སེམ་པར་བྱེད་ཀྱང་། ལ་ལ་འདི་སེམ་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ལ་མཁྱེད་པར་ཅི་ཡོད།

7.10 如灯正生时，黑暗被除去。灯火正生时，黑暗不相遇。

7.11 灯若未及暗，而能破暗者，灯在于此间，则破一切暗。

7-45 ཡང་གཞན་ཡང་། མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། གཡམེད་སྤང་བར་ཕྱེད་རྒྱུ་ལ། ལུན་པ་ལང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། སྨྱིབ་པར་ལྷུར་བར་ལེ་རྩོམ་མེད། །དེ་ནི་མར་མེ་ནི་ལུན་པ་ལི་གཉེན་པོར་གཞན་པ་ཡིན་པས་དེས་ན་གཡམེད་མར་མེས་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དག་སྤང་བར་ཕྱེད་པར་རྒྱུ་ལ། ལུན་པས་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དག་སྨྱིབ་པར་ཐམ་བར་ལྷུར་བ་འདི་ལེ་རྩོམ་མེད་པ་ཞིག་ལ་སྨྱིབ་པས་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དག་སྨྱིབ་པར་མི་ཕྱེད་དོ། གཡམེད་སྤང་བར་ཕྱེད་ན་ནི་གཞན་བཞིན་དུ་ལུན་པ་ཉིད་ཀྱང་མི་དམིགས་པར་ལྷུར་ལོ། ལུན་པ་མི་དམིགས་ན་ནི་དངོས་པོ་རྩམས་རྟག་ཏུ་སྤང་བར་ལྷུར་བ་ཞིག་ལ། དངོས་པོ་རྩམས་རྟག་ཏུ་མི་སྤང་བས་དེ་དེ་ཕྱིར་ལུན་པས་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དག་སྨྱིབ་པར་མི་ཕྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་ཞིན་ན་ལུན་པ་ལི་གཉེན་པོར་མར་མེས་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དག་སྤང་བར་མི་ཕྱེད་པས་དེ་ལ་མར་མེ་བཞིན་དུ་སྤྱེ་བས་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་དག་ཀྱང་སྤྱེད་པར་ཕྱེད་དོ། །ཞེས་གང་སྤྲུམ་པ་དེ་མིགས་པ་མ་ཡིན་ལོ།

7.12 若灯能自照，亦能照于他，暗亦应自暗，亦暗他无疑。

11

如果黑暗不能被缘，事物等将会永远被见，但是事物并非永远被见的缘故，黑暗并不覆盖自他事物。若是如此的话，对治黑暗的灯火也不照亮自他事物。于此，言：「如同灯火般，『生』亦生自他体性」之论述实不应理。

7-46 ཡང་གཞན་ཡང་། གཤམ་ཏེ་སྒྲུབ་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་སྒྲེད་པར་ཕྱེད་ན་སྒྲུབ་པས་མཁུ། མ་སྒྲུབ་པ་ཞིག་གིས་སྒྲེད་པར་སྒྲེད་ཀྱང་ན། གཤིགས་ཀྱང་མི་འཕད་དོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྒྲེབ་འདི་ནི་མ་སྒྲུབ་པས། །རང་གི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒྲེད། །སྒྲེབ་འདི་མ་སྒྲུབ་ཤིང་མེད་པས་ རང་གི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒྲེད་པར་ཕྱེད། ཡང་ན་འདི་མ་སྒྲུབ་ཤིང་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ལྷ་ཞིག་གིས་སྒྲེད་པར་ཕྱེད། ཅི་ལྟར་མེད་པས་ཀྱང་ བདག་ཉིད་མེད་པ་སྒྲུབ་ན་ནི་ཤི་ཤོང་གི་རྩས་ཀྱང་བདག་ཉིད་སྒྲེད་པར་ཕྱེད་པ་ཞིག་ན་སྒྲེད་པར་མི་ཕྱིད་དོ། དེ་ལྟར་སྒྲེབ་པ་མ་སྒྲུབ་པས་བདག་ ཉིད་སྒྲེད་པར་མི་ཕྱིད་དོ། །

7-46 另外，如果「生」会产生己性的话，（试问，该己性）是以已生而生还是以未生而生？（其实，）两者都不能成立。为何？（《中论》云：）

7.13.ab 此生若未生，云何能自生？

此生（——会产生己性的生——）因为是未生、没有的缘故，（未有的「生」）如何能够产生己性？或者是，未生、没有的己性由谁而生？

如果（说，）没有也可产生无性的话，兔角也可产生己性，但（兔角）不会产生（己性）。此故，「生」为不生故，不能生己性。

7-47 དེ་ལ་འདི་སྒྲུབ་དུ་སྒྲེབ་སྒྲེས་པས་བདག་ཉིད་སྒྲེད་པར་སེམས་ན།

7-47 于此，（他方）认为：「『生』为生故，（生）会产生己性。」

7-48 དེ་ལ་བ་ཤད་པ་ཕྱེ། ཅི་ཕྱེ་སྤྱོད་པ་ལྟེན་ཕྱེན། ཁྱེས་ན་ཅི་ཞིག་བཟེད་ཏུ་ཡོད། ཁ་པ་ཕྱེ་ཕྱེ་བ་ཕྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ཕྱེ་བ་ཕྱེས་པ་ལ་
བདག་ཉིད་ཕྱེད་པ་རྟེན་ཏེ། ཁྱེས་ཕྱེ་བ་ལས་དཔེ་དོན་ལ་པོ་ཅི་ཡིན་ཕྱེད་ཏེ། ཕྱེས་ཅིན་པ་ལ་པ་ལྟེ་མས་ཅི་ཤ།

7-48 于此，（自方道：《中论》）云：

7.13.cd 由已生若生，已生有何生？

如果，生是已生的话，成立「因为生是已生的缘故，（生）产生了己性」的论述，将成无有意义。为何（会由已生的「生」）产生（己性）？既然已生，何须再生？

7-49 དེ་ལྟར་ན་འཛིན་གྱིས་པས་བདག་ཉིད་ལྟེང་པར་མི་ཕྱེད་དོ། གྲུབས་གཞན་ལྟེང་པར་ཕྱེད་དོ། འཛིན་གང་གྲླུ་པ་དེ་ཡང་མི་ལམ་དང་།
འདི་ལྟར་གཤམ་ཏེ་གྲུབས་གཞན་ལྟེང་པར་ཕྱེད་ན་གྲུབས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་གཞན་དེ་གྲུབ་པ་འམ་ན་གྲུབ་པ་འམ། གྲུབ་ཞིན་པ་ཞིག་ལྟེང་པར་
ཕྱེད་གྲུབ་ན། དེ་ལ། གྲུབ་དང་ན་གྲུབ་ལྟེང་པར་མི་ཕྱེད་ལ། འདི་ལྟར་ཡང་ལྟེང་པར་མི་ཕྱེད། གྲུབ་པའི་འདི་ལྟར་ཡང་ལྟེང་པར་མི་ལམ་དང་དོ། ཁ་གྲུབ་པ་ཡང་
ལྟེང་པར་མི་ཕྱེད་ལ། གྲུབ་ཞིན་པ་ཡང་ལྟེང་པར་མི་ཕྱེད་དོ། འདི་ལྟར་ཞེ་ན། བཤད་པ། རྟོང་དང་མ་རྟོང་བསྐོར་པ་ཡིས། །དེ་དག་རྣམས་པར་
བཤད་པ་ཡིན། འདི་ལྟར་འོང་བ་ལ་འགྲོ་བ་མེད་དེ། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འདས་ཞིན་པའི་ཕྱིར་དོ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ཡང་ལྟེང་པར་མི་
ཕྱེད་དེ་སྐུ་བའི་བྱ་བ་འདས་ཞིན་པའི་ཕྱིར་དོ།

于此，（虽然汝说，）已生及未生被「生」所生，但是，首先，「生」不会产生该（法）的略分生起，（虽然汝）说：「正在生就是生」，但已生并非正在生起。为何？如果该（物）已生，（该物）就非正在生起，

如果，略分生起仅于未生之中所生的话，同样的，该（物）的剩余（部分）也绝对从未生之中所生。或是，（汝）应当解释「该（物）的略分仅于未生之中所生」以及「（该物剩余的）略分是由『生』所生」之间的差异为何。

如果略分生起仅于生中所生，如是，（略分）未生（亦应可由）「生」所生。

（总之，）正在生并非生。

7-52 ཡང་གཞན་ཡང་། དེའི་གང་རུང་ཟུང་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བས་སྐྱེད་པར་མི་ཉེད་དེ། སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ནོ། །དེས་ན་དེའི་རྩ་གསལ་སྐྱེས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་སྐྱེ་བས་སྐྱེད་པར་ཉེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་སྐྱེད་པར་ཉེད་དོ་ཞེས་གང་སྐྱེས་པ་དེ་ཉམས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཅི་སྟེ་དེའི་རུང་ཟུང་སྐྱེས་པ་དེ་ཡང་སྐྱེད་པ་ཉེད་ན་ནི་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་པ་དེ་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་འགའ་ཡང་རྩིས་པར་མི་ཉེད་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཡང་སྐྱེད་པར་མི་ཉེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་སྐྱེད་པར་ཉེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པ་ལ་སློབ་སྙིང་པོར་བཟུང་བར་ཟད་དེ་གྱི་ནོ། །

7-52 另外，因为已生的缘故，该（物的）略分已生不（应）由「生」所生。此故，凡道：「该（物的）剩余——未生（的部分）皆由『生』所生」、「正在生就是生」（等论述），皆应衰败。

如果，该（物）的略分已生仍可生起，应成两生特征，但（两生）并不成立。于已生者之中，还可再生的话，（如再生的幼苗，则）无需经由任何事件的努力（便可产生）的缘故，（已生）不会再生。

此故，（汝）心将无有意义的论述「正在生就是生」——视为精辟，实为荒谬。

7-53 སྐྱེས་པ། བྱམ་པ་ལ་ལོགས་པ་སྐྱེ་བ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་གསལ་གྱིང་། བྱམ་པ་ལ་ལོགས་པའི་དོན་དུ་བྱ་བ་དག་ལ་འཇུག་པ་ཡང་སྤང་བས་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་སྐྱེ་བ་ལ་བར་ན་ཅིང་སྐྱེ་བ་ལ་ཉམས་ནས་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་སྐྱེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བྱའོ། །

7-53（他方）道：「不只瓶子等生起可被缘取，也可目睹为了（获取）瓶子等（物）而努力。此故，「生」是存在的话，（才能）依赖、观待于「生」。（所以，）正在生就是生。」

7-54 བ་བཤད་པ། གང་ཚེ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་ནི། སྐྱེ་བ་ཞིན་པའི་འབྱུང་མེད་པའི་ཚེ། རི་རྩར་སྐྱེ་བ་བརྟེན་ནས་ནི། སྐྱེ་བ་ཞིན་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ། གང་གི་ཚེ་སྐྱེ་བ་འདི་ཡོད་པས་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་འདི་འབྱུང་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་མེད་ཅིང་མི་སྤྱིད་པ་དེའི་ཚེ་རི་རྩར་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་སྐྱེད་དོ། །ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ།

7-54（自方道：《中论》）云：

7.15 生故许正生，是事已不成，如何依生法，而释正在生？

7-61 (他方) 道：汝虽精通刀剑，但为何要剑向母亲本人？汝因耽着争论，已经破除了缘起之理。

7-62 བཤད་པ། དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་རྟེན་གསལ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྣ་བ་རྣམས་ལ་ནི་དངོས་པོ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་ལ། །དེ་ནི་དབོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི། །རྟེན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། །འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། །གཉི་གའི་དབོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི་བ་དབོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་དབོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་སྐྱེ་བཞིན་ཉིད་དང་ནི། །སྐྱེ་བ་ཡང་ནི་ཞི་བ་ཉིད། །དེ་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དང་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་གཉི་གའི་དབོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི་བ་དབོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་དབོ་ཉིད་སྟོང་པ། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྣ་བ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དང་སྐྱེ་བ་གཉི་གའི་དབོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི་བ་དབོ་ཉིད་ཀྱིས་བྲལ་བ་དབོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉི་གའི་དབོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཡིན་པ་སྐྱེ་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བཞིན་པ་འདི་སྐྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་མི་ལྟ་བུར་སྤྱད་པར་འགྱུར།

7-62 (自方) 道：该（自性论）并非缘起之理。对于说缘起者而言，不只事物的正在生起并不存在，事物正在生起的「生」也不存在。

缘起之义即是此义——（如《中论》云：）

7.16.ab 凡是缘起有，寂灭其自性，

凡是「缘」与「起」两者，（其法之）自性皆属寂灭、远离自性、自性空也。此故，（《中论》又云：）

7.16.cd 是故正在生，生亦皆寂灭。

凡是「缘」与「起」两者，其法（之）自性皆属寂灭、远离自性、自性空矣。此故，对于说缘起者而言，正在生起及生起两者也是自性皆寂、远离自性、自性空矣。「缘」与「起」两者系属自性空，（此故，）言：「依赖此『生』而生此『正在生』」的（合理性）如何可能存在？

7-63 ལྷན་པ། རྒྱུད་རྒྱུན་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྤྱད་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བ་དེ་སྤྱད་དུ་དངོས་པོ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་རྩོམ་སྟེ། དེས་ན་དངོས་པོ་གང་ཞེས་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བ་རྩོམ་པར་ཡང་མི་བྱེད་ལ། གཞི་མེད་པར་ཡང་བྱ་བ་རྩོམ་པར་མི་བྱེད་པས་བྱ་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུད་རྒྱུན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་སྐྱེད་དེའི་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དོ། །

7-63 (他方) 道：直至（事物）已生之前，为了能够生产事物，依赖着因与缘等而努力工作。此故，（根据汝之所言，）光以事物产生的角度而言，也不应努力工作，（因为）没有了（努力的）基础（——事物本身），努力工作亦不（应理）。（总之，）事物的产生依赖着因与缘等，依赖着该（事物）之生，形成了生。

7-64 བཤད་པ། གང་གི་རྒྱུད་རྒྱུན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བ་རྩོམ་པར་བྱེད།

7-64 (自方) 道：依赖着什么的因与缘等而努力工作呢？

7-65 ལྷན་པ། ལྷན་པ་ལྟ་ནི།

7-65 (他方) 道：(如，) 稽轍也。

7-66 བཤདཔ། ཅིཏྲོད་ནམ་མཁའི་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བཤེས་པར་བྱེད་པམ། ཏྲོད་སྐྱེ་བཤེས་པའི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་དག་ལ་བརྟེན་ནམ་གྱུ་བ་རྩོམ་པར་བྱེད་ཀོ། །གཡའ་ཏེ་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ། །འགའ་ཞིག་གང་ན་ཡོད་ལྟར་ན། །དེ་ནི་ཅི་ཕྱིར་དེར་སྐྱེ་འལྱར་ན། །ཡོད་ན་སྐྱེ་བར་མི་འལྱར་ན། །གཡའ་ཏེ་སྐྱེ་བའི་ཐུ་རྩེ་ལ་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ་འགའ་ཞིག་ག་ཤེད་ན་ཡོད་པར་འལྱར་བ་དེ་རྩ་བུ་སྤྱིད་ན་ནི་དེས་ན་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་བ་དག་ཀྱང་ཐ་སྙད་གང་གསལ་ཅུ་རུང་གང་ན། །གང་གི་ཚེ་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པ་དེ་ནི་ཚེ་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་དང་བྱ་བ་བ་དེ་ཡོད་པ་དེ་མ་ཡིན་ན་གང་གི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་དུ་འལྱར་ན། །རྒྱ་དང་རྒྱུན་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནམ་གྱུ་བ་རྩོམ་པར་བྱེད་ཅིང་གང་ཞིག་སྐྱེས་པར་བྱེད། །གང་རྩོམ་པར་མི་བྱེད་སྐྱེ་བར་མི་བྱེད་པ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་གང་ལ་ཡོད། །གང་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟེན་ནམ་སྐྱེ་བར་འལྱར་ན། །དེ་རྩ་བུ་ན་མེད་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་དང་སྐྱེ་བ་ཞིབ་ཡིན་ནོ། །

7-66 (自方) 道：为何汝会以天空之华等做为（比喻）？（因为）汝（说：）「依赖着没有的稽轍之因与缘等而努力工作。」（《中论》云：）

7.17 若未生事物，在于某时处，为何能生起，既有则不生。

假设在生之前，于某个时处，可能存在着某个未生事物的话，依赖着这存在事物的因与缘等所做出的努力，也（应合理地）被名言所施設。（然而，）无论如何未生事物皆不合理的缘故，远离了事物之生、该（事物）并非存在的话，又将成为何者的因与缘呢？（这样一来，）依赖着什么因与缘而努力工作？（这么说的话，）又会产生何物？于无努力、无生之中，生起又在何处？但凡无生，又如何能依赖着生而生？

此故，说缘起者之见为「寂灭正在生与生」。

7-67 ཡང་གཞན་ཡང་། གཡའ་ཏེ་སྐྱེ་བ་དེ་ཡི་སྟེ། །སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་ནི་སྐྱེད་བྱེད་ན། །སྐྱེ་བ་དེ་ནི་སྐྱེད་བྱེད་པ། །སྐྱེ་བ་ཡང་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། །གཡའ་ཏེ་སྐྱེ་བ་དེས་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་གཞན་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན། །འོན་ཏེ་སྐྱེ་བ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན། །

7-67 另外，（《中论》云：）

7.18 若谓由彼生，而成正在生，由彼生而生，该生亦为何？

如果「生」可以产生其他的「正在生」，那么，由该生而生之「生」又为何者？

7-68 དེ་ལ། འདི་སྐྱེ་བུ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་ཞིག་གིས་སྐྱེད་པར་སེམས་ན།

7-68 于此，（他方）念此：「由其他生所生。」

7-69 དེ་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གཡའ་ཏེ་སྐྱེ་བ་གཞན་ཞིག་གིས། །དེ་སྐྱེད་ཐུག་པ་མེད་པར་འལྱར་ན། གཡའ་ཏེ་སྐྱེ་བ་གཞན་ཞིག་གིས་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་གཞན་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་དེ་རྩ་བུ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐམ་བཟར་འལྱར་ན། །དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་སྐྱེད་ཅིང་དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་སྐྱེད་དེ་མཐའ་མེད་པར་འལྱར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དོ། །

7-69 于此，（自方道：《中论》）云：

7.19.ab 生若由他生，应成无穷尽，

假设由其他的生，能够产生另一者的「正在生」，这样一来，（生）应成无穷无尽。

该（生）亦由他生，其（生）亦由他生，应成无穷无尽（之患），此故，（吾）不承许该（论）。

7-70 ཅི་ཉེ་གཞན་སྐྱེད་པ་ནི་སྐྱེད་པའོ་ན་སྐྱེས་སོ་སྐྱེས་ལ།

7-70 如果，（他方）认为：「他生仅于未生之中而生。」

7-71 དེ་ལ་བཤད་པར་བྱ་བུ། ཅི་ཉེ་སྐྱེད་པའོ་སྐྱེད་ལ། ཁམས་ཅད་དེ་བཞིན་སྐྱེད་པར་འགྱུར། དེ་ཉེ་གཞན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ་སྐྱེད་པ་གཞན་མེད་པར་སྐྱེས་ན་ནི་ཁམས་ཅད་ཡང་དེ་བཞིན་སྐྱེད་པ་གཞན་མེད་པར་སྐྱེད་པར་འགྱུར་རྟེ། སྐྱེས་པས་གཞན་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དོན་མེད་པའི་རྟོག་པ་མེད་པ་འདིས་ཅི་བྱ། ཡང་ན་འདི་ཉེ་གཞན་སྐྱེད་པ་ཉིད་ནི་སྐྱེད་པ་གཞན་མེད་པར་སྐྱེ་ལ་དོན་སྟོང་གཞན་དག་ནི་སྐྱེད་པ་གཞན་མེད་པར་མི་སྐྱེདོ། །ཞེས་ཁྱེད་པར་བྱི་གཏན་ཚིགས་བརྒྱན་པར་བྱ་དགོས་ན་དེ་ཡང་མི་བྱེད་པས་དེའི་སྐྱེད་པས་སྐྱེད་པ་བཞིན་པ་གཞན་སྐྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉེ་ན་དོ། །

7-71 于此，（自方道：《中论》）云：

7.19.cd 无生若能生，一切皆可生。

如同「无有他生」能够产生他者之生般，同样的，一切（事物）皆可从「无有他生」而生。为何（汝）要做此无有意义的观执并言：「由生成他」？

或言，「生」由「无有他生」而产生，然而，其他事物不能由「无有他生」所生，（汝）须明示其区别之因相。总之，该（论）亦不（应理）故，言：「由该生产生了其他的正在生」之论述实为荒谬。

7-72 ཡང་གཞན་ཡང་། འདི་ལ་དོན་སྟོང་འག་འཛིག་སྐྱེད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡོད་པ་ལས་མེད་པ་ཞིག་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བྱང་ན། དེ་ལ། རེ་ཞིག་ཡོད་དང་མེད་པ་ཡང་། སྐྱེད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། རེ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་སྐྱེད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེད་པར་བརྟག་པ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཉེ་གཞན་སྐྱེད་པ་ཡང་སྐྱེད་པས་རེ་ཞིག་བྱ། མེད་པ་ཡང་སྐྱེད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་འདྲི་མེད་ལ། མེད་པ་ཉིད་ཕྱིར་རྟེ། དེ་ལ་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་འགྱུར། ཅི་ཉེ་མེད་པ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་ན་ནི་འོང་གི་རྒྱུ་ཡང་སྐྱེད་པར་འགྱུར་ལ། ཉེས་པ་ཟད་པ་རྒྱམས་པ་ཡང་ཉེ་སཔ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་པས་དེ་ནི་མི་འོད་དེ། དེ་ཉེ་གཞན་མེད་པ་ཡང་སྐྱེད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

7-72 另外，于此，当某事物生起的时候，（试问，）该（事物）是有了而生，还是没有而生？于此，（《中论》云：）

7.20.ab 有法不应生，无亦不应生，

首先，既已存在，生不应理。观执为生的话，将无意义。如是，既然已有，再生何用？

没有而生也不合理。为何？没有的缘故。（既已没有，）再生何者？如果已无仍可生起，也应生起免角。（而且，）灭尽罪孽也可再次生起罪孽，应成（此答）的缘故，（吾）不承许该（论）。此故，没有而生也不应理。

7-73 དེ་ལ་འདི་སྐྱེ་བ་དེ་མེད་གཅིག་སྟེ་བར་སེམས་ན།

7-73 于此，（他方）认为：「生起有无（任何）一者。」

7-74 བ-གད་པ། ཡོད་མེད་ཀྱི་དྲུང་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་ཀྱང་སྟེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཡའ་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། བ-གད་པ། ཡོད་དུ་བཅུན་པ་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་གོང་དུ། རེ་ཞིག་ཡོད་དང་མེད་པ་ཡང་། །སྟེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཅུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་ནི་གཉིས་ལ་སྟགས་པས་དེ་གཉིས་ནི་དགག་པ་ཐུ་མས་བཀག་པ་ཀྱི་དུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་ཡོད་མེད་དག་ཇི་ལྟར་སྟེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི། དང་པོ་ལོ་ན་བཅུན་ཟིན་ཏེ། །གད་དུ་ཞེ་ན། གང་ཚེ་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་དང་ཡོད་མེད་མི་བསྐབ་པ། །ཇི་ལྟར་སྐབ་ཀྱང་རྒྱ་ཞེས་བྱ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེར་རྟོ། །

7-74 （自方道：《中论》）云：

7.20.c 有无亦不生，

有而生，或是没有而生，皆不应理。为何？（《中论》）云：

7.20.d 此义先已说。

（《中论》）于之前已示：「（7.20.ab）有法不应生，无亦不应生。」

「有无」指的是（存在与没有）两者，（诚如）之前所破，早否定了该二者。或是，无论是有而生、无而生，还是有无而生，皆不应理。就在（《中论》的）初品（也）已明示：「（1.7）诸法皆非有，非无非有无，能成何称因？如是不应理。」正所谓「因如是故，（汝言）实不应理。」

7-75 ཡང་གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་འགག་བཞིན་ཀྱི་དུ་ཡིན། །སྟེ་བ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རྟོ། །འདི་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་དངོས་པོ་སྟེ་བ་ཞིན་པ་སྟེ་བར་བྱེད་དེ་ཞེས་སྐྱེས་པས་དངོས་པོ་སྟེ་བ་ཞིན་པ་ལ་འགག་པ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་རྟོ། །ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ནི་འཇིག་པ་འཇམ་ཅན་ཀྱི་དྲུང་ཡིན་པ་ལོ་ཕྱིར་རྟོ། །དངོས་པོ་འགག་བཞིན་པ་ལོ་ཡིན། །སྟེ་བ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །འདི་ལྟར་སྟེ་བ་ཞིན་པ་མངའ་ན་པར་འཕེལ་བ་ལ་སྟེ་བ་ཡིན་པ། དེ་ཡང་འཇིག་པ་ཐད་པར་འགྱུར་བས་ཟད་པ་ནི་སྟེ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟོ། །

7-75 另外，（《中论》云：）

7.21.ab 事物正灭时，是时不应生，

于此，汝说：「事物的正在生的确生起。」所以，事物的正在生也应成正在灭。为何？因为事物的性相为灭。「事物正灭时，是时不应生。」如是，正在生为增长、生起，正在灭为衰尽，既是衰尽，则非为生。

7-76 ཅི་སྟེ་སྟེ་བ་ཞིན་པ་འགག་སྐབས་ན་འགག་པར་མི་འགྱུར་པ་ཀྱི་དོ་སྙམ་ན།

7-76 如果，（他方）认为：「正在生的时候，并不会正在灭。」

7-77 དེ་ལ་བ-གད་པར་བྱ་སྟེ། གང་ཞིག་འགག་བཞིན་མ་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དངོས་པོར་མི་འཐད་དོ། །གཡའ་ཏེ་དངོས་པོ་སྟེ་བ་ཞིན་པ་ཀྱི་དུ་འགག་པར་མི་འགྱུར་བ་སྟེ་བཞིན་པ་ཀྱི་དྲུང་དངོས་པོ་ཀྱི་དུ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དངོས་པོ་འཇམ་ཅན་ཀྱི་དྲུང་ཡིན་པ་ལོ་ཕྱིར་རྟོ། །འདི་

ལྟར་འཇིག་པ་ནི་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་དེ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དངོས་པོ་སྤྱི་བཞིན་པ་སྟེད་པར་བྱེད་དོན་ཞིག་གང་སྟེན་པ་དེ་ཉམས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་སྤྱི་བཞིན་པ་སྟེད་པར་བྱེད་དོན་ཞིག་གང་ཡང་ཐམས་པར་འགྱུར་རྟེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་སྤྱི་བས་གཞན་སྟེད་པར་བྱེད་དོན་ཞིག་གྱུང་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །གང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱང་སྟེད་པར་མི་བྱེད་ལ། གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱང་སྟེད་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་སྤྱི་བཞིན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་རྟེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་སྤྱི་བའི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

7-77 于此，（自方道：《中论》）云：

7.21.cd 何者非正灭，不应为事物。

如果正在生起的事物并非正在坏灭的话，正在生就不应该是事物。为何？因为（正在生）不具足事物的性相。如是，（经论）明示，灭为事物的性相；如果不具足（灭），如何能够成为事物？

如是，凡道：「事物的正在生的确生起。」皆为衰败，而且也会有应成「（虽）无事物，正在生（仍可）为生」（之患）。此故，「由『生』产生他者」的论述实不应理。

既然（事物）不能生起自己的体性，也不能够生起他者的体性，生如何成？此故，不存在「生」。

7-78 འདིར་སྟུས་པ། གནས་ནི་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དངོས་པོ་མ་སྟེན་པ་ལ་མི་འཐད་པས་སྤྱི་བ་ཡང་རབ་ཏུ་སྒུབ་པ་ཉིད་དོ། །

7-78 于此，（他方）道：「住是存在的。不能成立事物的不生起，所以（应当）至极成立生起。」

7-79 བ་འདད་པ། འདི་ལ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གནས་པར་འགྱུར་ན་དེ་གནས་པ་གནས་སམ། མ་གནས་པ་གནས་སམ། གནས་བཞིན་པ་གནས་གང་ན། དེ་ལ། དངོས་པོ་གནས་པ་མི་གནས་རྟེ། །དངོས་པོ་མ་གནས་གནས་པ་མིན། །གནས་བཞིན་པ་ཡང་མི་གནས་རྟེ། །དེ་ཞིག་དངོས་པོ་གནས་པ་ནི་གནས་པར་མི་བྱེད་དེ། གནས་པ་ལ་ཡང་གནས་པས་ཅི་བྱ། གནས་པ་གཉིས་སྤྱུ་ཐམས་པར་འགྱུར་རྟེ། གང་དང་ལྗན་པས་གནས་པར་བྱེད་དོན་ཞིག་གྱུང་བར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ལྟར་འགྱུར་ན་གནས་པ་ལོ་ཡང་གཉིས་སྤྱུ་ཐམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དོ། །དངོས་པོ་མ་གནས་པ་ཡང་གནས་པར་མི་བྱེད་དེ། །ཅིད་ཕྱིར་ཞེ་ན། གནས་པ་དང་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་བཞིན་ཡང་གནས་པར་མི་བྱེད་དེ། ཅིད་ཕྱིར་ཞེ་ན། གནས་པ་དང་མ་གནས་པ་མ་གཉིས་པར་གནས་བཞིན་པ་མི་བྱིད་པའི་ཕྱིར་དང་། གནས་པ་གཉིས་སྤྱུ་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། གནས་པ་ལོ་ཡང་གཉིས་སྤྱུ་ཐམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

7-79（自方）道：于此，如果某个事物能住的话，（试问，）该（事物的住）是由已住而住、由未住而住，还是由正在住而住呢？

7.22.abc 住非由已住，亦非由未住，非由正在住，

首先，（住）非由事物的已住而住，因为既然已住，再住何用？（若是如此，）应成两种住（之患），即具有何者的缘故而称为「住」。果真如此，住者也应成两者的缘故，（吾）不承许该（论）。

由事物的未住也无有住。为何？住与未住两者不合的缘故。

由（事物的）正在住也无有住。为何？除了已住及未住外，不可能存在着正在住。（若是如此，）应成两种住（之患），住者也应成两者（之患）的缘故。

7-80 ཡང་གཞན་ཡང་། མ་སྐྱེས་གང་ཞིག་གནས་པར་བྱེད། །གང་གི་ཚེ་རིགས་པ་ཐོན་དུ་བཏང་བས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོན་ཞིས་བྱ་བ་བཟུང་།
ཐིན་པ་དེ་འི་ཚེ་མ་སྐྱེས་པ་གཞན་གང་ཞིག་གནས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ། ཡང་གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་འགག་བཞིན་ཉིད་ལ་ཟུ། །གནས་པ་འཐད་
པར་མི་འགྱུར་རྟོ། །དངོས་པོ་འགག་བཞིན་པ་ལ་གནས་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རྟོ། །ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཞེས། གནས་པ་དང་འགག་བཞིན་སྐྱེ་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །

7-80 另外，（《中论》云：）

7.22.d 无生何能住？

如前已述，透过之前的理由而示「无生」，既无有生，何能有他者而住？

再说，（《中论》云：）

7.23.ab 事物正灭时，是时不应住；

事物正在灭时，住（亦）不应理。为何？住与灭不合故。

7-81 དེ་ལ་འདི་སྐྱེ་བ་དུ་གནས་པའི་གནས་སྐབས་ན་འགག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་སེམས་ན།

7-81 于此，（他方）认为：「住时并非为灭。」

7-82 དེ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གང་ཞིག་འགག་བཞིན་མ་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དངོས་པོར་མི་འཐད་དོ། །གང་གནས་པའི་གནས་སྐབས་ན་འགག་
པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ནི་གནས་པའི་གནས་སྐབས་ན་དངོས་པོ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཞེས། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། །འདི་ཕྱིར་འཇིག་པ་ནི་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཟུན་པས་དེ་མེད་ན་ཇི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར། དངོས་པོ་མེད་ན་གང་གིས་གནས་
པར་འགྱུར། དེ་ཕྱི་བས་ན་འགག་བཞིན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་མི་འཐད་དོ།

7-82 （自方道：《中论》）云：

7.23.cd 若非正在灭，彼法非事物。

某（事物在）住之住时并不会灭，（所以，事物在）住之住时并非事物。为何？因为不具足事物的性相。如是，（经论）已示灭为事物的性相的缘故，若无有灭，怎能成为事物？若无事物，由谁而住？此故，正在灭的缘故，事物的安住亦不应理。

7-83 ཡང་གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དུས་ཀུན་དུ། །ཆ་དང་འཆི་བའི་ཚོས་ཡིན་ན། །གང་དག་ཆ་དང་འཆི་མེད་པ། །གནས་པའི་
དངོས་པོ་གང་ཞིག་ཡིན། །གང་གི་ཚེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་རྗེས་སྐྱེ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། །མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་དང་འཆི་བའི་
ཚོས་ཅན་ཡིན་པ་དེ་ལས་སྒྲུང་བར་བྱ་བ་དེ་འི་ཚེ་གང་དག་ལ་སྐྱེས་ནས་གནས་པ་ཡོད་པར་བཟོད་པ་གང་དག་རྟག་དང་འཆི་བ་མེད་པར་གནས་
པའི་དངོས་པོ་དེ་དག་གང་ཞིག་ཡིན་དེ་ཕྱི་བས་ན་གནས་པ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །

7-83 另外，（《中论》云：）

7.24 所有一切法，皆是老死相，终不见有法，离老死有住。

当主张「事物皆与无常随后相属；因为是无常，（事物）皆是老死有法」时，依赖著某（因缘）而称「有住」（的话，该有住事物必然远离老死。请问，）该远离老死的有住事物又是什么？此故，住也不应理。

7-84 གནས་པའི་གནས་པ་ཞེས་པར་སྒྲུབ་པ།

7-84 (他方) 道：何谓「住之住」呢？

[illegible]

7-85 于此，（自方道：《中论》）云：

7.25.ab 住不由他住，自住亦非理，

住不只不能合理地由他住而住，住也不能合理地由自己而住。为何？（如《中论》云：）

7.25.cd 如生不从己，亦不从他生。

（又诚如《中论》）云：「（7.13）此生若未生，云何能自生？由已生若生，已生有何生？」同样的，（试问，）以「住」而言，是由未住的缘故而住自己的体性，还是由已住的缘故而住自己的体性？

不能成立「由未住的缘故而住自己的体性」。为何？因为不存在的缘故。如是，于不住之中，住不应理。既然已无，自己的体性如何能住？果真能住的话，兔角自己的体性也应能住，（但吾）不承许该（论）。此故，住并非是「由未住的缘故而住自己的体性」。

7-86 གནས་པ་གནས་པས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་གནས་པར་མི་བྱེད་དེ། ཅིད་ཕྱིར་ཞེན། གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་པ་ལ་ཡང་གནས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །དེ་ལྟ་བུར་ན་གནས་པ་གནས་པས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་གནས་པར་མི་བྱེད་དེ། གང་གནས་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཅི་རྒྱུར་ལྟར། དེ་རྒྱུར་ཤེས་ཀྱིས་གནས་པ་དེ་ཉིད་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། །

7-86 住也并非「由已住的缘故而住自己的体性」。为何？已住的缘故。既然已住，再住何用？此故，住并非是「由已住的缘故而住自己的体性」。既然并非为住，该（事物）又如何能住？如是，首先，住本身也非由已住而住。

7-87 ཇི་ཕྱར་གནས་པ་དེ་གནས་པ་གཞན་ལྱིས་གནས་པར་བྱེད་པར་མི་རིགས་ཤིང་།

7-87 如果，（他方）道：「為何『住』不能合理地从其他的住而住呢？」

7-88 ཇི་སྐད་དུ་གཡའི་སྐྱེ་བ་གཞན་ཞིག་གིས། །དེ་སྐྱེ་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འགྱུར། །ཅི་སྐྱེ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་སྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ། །གནས་པ་ཡང་གནས་པ་གཞན་ཞིག་གིས་གནས་པར་བྱེད་དམ། །གནས་པ་གཞན་མེད་པར་གནས་པར་བྱེད་གང་ན། །དེ་ཡེ་ཞིག་གནས་པ་ནི་གནས་པ་གཞན་ལྱིས་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། །གཡའི་གནས་པ་གནས་པ་གཞན་ལྱིས་གནས་པར་བྱེད་ན། །དེ་ཕྱར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཁའ་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ཡང་གཞན་ལྱིས་གནས་པར་བྱེད་ཅིང་། །དེ་ཡང་གཞན་ལྱིས་གནས་པར་བྱེད་དེ་མཐའ་མེད་པར་འགྱུར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དེ། །དེ་ཕྱར་བས་ན་གནས་པ་ནི་གཞན་པ་གཞན་ལྱིས་གནས་པར་མི་རིགས་སོ།

7-88 诚如（《中论》）云：「（7.19）生若由他生，应成无穷尽，无生若能生，一切皆可生。」试问，「住」是由其他的住而住，还是从没有其他的住而住呢？

于此，首先，住并非由其他的住而住。如果住的确由其他的住而住的话，如是应成无穷无尽（之患）。该（事物）亦由其他而住，其（住）再由另一者而住，应成无边（之患）的缘故，（吾）不承许该（论）。此故，住并非合理地由其他的住而住。

7-89 ཅི་སྐྱེ་གནས་པ་དེ་གནས་པ་གཞན་མེད་པར་གནས་པར་བྱེད་དོ་སྐྱེ་མན་ན་དེ་ཡང་འད་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་ཕྱར་གཞན་གནས་པར་བྱེད་པ་དེ་གནས་པ་གཞན་མེད་པར་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ་མཐས་ཅད་ཀྱང་གནས་པ་གཞན་མེད་པར་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། །གནས་པས་གཞན་གནས་པར་བྱེད་དོ་ཞིག་བྱུང་བ་དོན་མེད་པའི་རྟོག་པ་འདིས་ཅི་བྱ། །ཡང་ན་འདི་ཕྱར་གནས་པ་ཉིད་ནི་གནས་པ་གཞན་མེད་པར་གནས་པ་ཡང་དོས་པོ་གཞན་དག་ནི་གནས་པ་གཞན་མེད་པར་མི་གནས་སོ་ཞེས་ཀྱང་པར་བྱི་གསུམ་རྩི་གསུམ་བཅུ་དྲུག་པར་བྱུང་གོས་ན་དེ་ཡང་མི་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་གནས་པ་ནི་གནས་པ་གཞན་ལྱིས་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། །གང་གནས་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་གནས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་གནས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

7-89 如果认为：「住可从没有其他的住而住」的话，于此，（吾）将做解释。其他的住如何能从无有其他而住？（如果可以的话，）同理，一切（事物的）住也应从无有其他而住。（此故，汝）为何产生「因为有住而住其他」的无意义念执？

或者，（既然汝已）言：「如是，住可从没有其他的住而住，但是其他事物不能从没有其他的住而住。」，（汝则）须明示其区别之因相。然而，（汝）未明（该因相）的缘故，住也不能从其他的住而住。既然无住，则非为住，故无有住。

7-90 འདིར་སྒྲུབ་པ། །འགག་པ་ནི་ཡོད་དེ། །དེ་ཡང་དོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ་དང་མི་གནས་པ་དག་ལ་མི་འཐད་པས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དག་ཀྱང་རབ་རྒྱ་བྱུང་བ་ཉིད་དོ། །

7-90 于此，（他方）道：灭是存在的。不能成立事物的不生、不住，所以，生住等也（应）至极成立。

7-91 བཤད་པ། ལམ་ཏེ་འགག་པ་བཞིན་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་དངོས་པོ་འགག་པ་འཇམ། མ་འགག་པ་འཇམ། །འགག་བཞིན་པའི་ཡིན་གྲང་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་དོ། །ཅིད་ཕྱིར་ཞེན། འདི་ལྟར། འགག་པ་འགག་པར་མི་བྱེད་དེ། །མ་འགག་པ་ཡང་འགག་མི་བྱེད། །འགག་བཞིན་པ་ཡང་དཔེ་བཞིན་མིན། །དེ་ཡར་ཞིག་འགག་པ་ནི་འགག་པར་མི་བྱེད་དེ། ཅིད་ཕྱིར་ཞེན། མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མེད་པ་ལ་ཅི་ཞིག་འགག་པར་འགྱུར། མ་འགག་པ་ཡང་འགག་པར་མི་བྱེད་དེ། ཅིད་ཕྱིར་ཞེན། འགག་པ་དང་མ་འགག་པ་གཉིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། །འགག་བཞིན་པ་ཡང་དཔེ་བཞིན་དུ་འགག་པར་མི་བྱེད་དེ། ཇི་ལྟར་ཞེན། ཇི་ལྟར་དུ། རྩེ་བཞིན་པ་རྩེད་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་རྟེ། དེས་ན་འགག་པ་དང་། མ་འགག་པ་མ་གཏོགས་པར་འགག་བཞིན་པ་མི་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་དང་། འགག་པ་གཉིས་སུ་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། འགག་བཞིན་པ་གཉིས་སུ་ཐམས་པར་ཡང་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་འགག་བཞིན་པ་འགག་པར་མི་བྱེད་དོ།

7-91 (自方) 道：如果正在灭是存在的话，（试问，）该事物是已灭、未灭，还是正在灭？（上述）一切论述皆不应理。为何？如是，（《中论》云：）

7.26.abc 已灭不成灭，未灭亦不灭，灭时亦如是，

于此，首先，已灭并非为灭。为何？（已灭）不存在的缘故。既然没有，又灭何者？

未灭也非为灭。为何？灭与未灭两者不合的缘故。

同样的，正在灭也非为灭。为何？（诚如《中论》已）云：「正在生并非为生。」同理，除了已灭及未灭以外，不可能有正在灭。（若真如此，）应成两种灭、两种正在灭（之患）。此故，正在灭并非为灭。

7-92 ཡང་གཞན་ཡང་། འདི་ལ་འགག་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་རྩ་བ་ཟད་ནི་འགག་པ་རྩ་བ་ཟད་ནི་མ་འགག་པ་འཇམ། ཡང་ན་དེ་ལ་གཞན་འགག་པ་འཇམ། མ་འགག་པ་བཞིག་ཡིན་གྲང་ན། དེ་ལ་གམ་ཏེ་འགག་པ་དང་མ་འགག་པ་པ་དེ་འགག་པས་དེ་འགོག་པར་བྱེད་ན་ནི་རེ་ཞིག་དེའི་རྩ་བ་ཟད་འགག་པ་དེས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ལ། འགག་པ་དེ་འགག་བཞིན་པ་མ་ཡིན་རྟེ། ཅིད་ཕྱིར་ཞེན། དེ་འགག་པ་འགག་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་འགག་བཞིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལམ་ཏེ་རྩ་བ་ཟད་འགག་པ་དེ་འགག་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགག་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགག་པར་འགྱུར་བར་དེས་སོ། །ཡང་ན་དེ་འགག་པ་རྩ་བ་ཟད་ནི་འགག་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགག་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགག་པས་འགག་པར་བྱེད་པ་ཡའུང་པར་ཅི་ཡོད་པ་བཞེད་དགོས་སོ། །ཅི་ལྟེ་དེའི་གང་དུ་རྩ་བ་ཟད་འགག་པ་དེ་ཡང་འགག་པ་ཁོ་ནར་བཀག་པ་ནི་དེ་ལྟར་མ་འགག་པ་འགག་པས་འགག་པར་བྱེད་ཀྱི་འགག་བཞིན་པ་འགག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

7-92 另外，于此，所谓「正在灭」。是指略分已灭、略分未灭呢？还是其他已灭或未灭呢？

于此，如果已灭及未灭可为「由灭而灭」的话，（实不应理。）首先，（灭）不由略分（之）灭而灭，而且，该灭并非正在灭。为何？既然已灭，则非正在灭；（况且，常言）道：「正在灭谓正在坏灭中。」

如果，略分已灭可由不灭而灭的话，同样的，该（法）的其他（所有灭）也将决定仅为「由不灭而灭」（，故不应理）。

或者，（汝）须解释：何谓「该（法）的某略分仅由不灭而灭，（某）略分可由已灭而灭」的差异？

如果，该（法）的某略分已灭仅为「由已灭而灭」的话，如是，未灭（的略分也应）为由已灭而灭，并非（由）正在灭而灭。

7-93 གཞན་ཡང་། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ནང་འགགས་པས་དེ་ནི་འགགས་པས་འགག་པར་མི་བྱེད་དེ། འགགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ནོ། །དེས་ན། དེའི་རྒྱལ་མ་འགགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འགགས་པས་འགག་པར་བྱེད་དོན་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རྟེ། དེ་ལ་འགག་བཞིན་པ་འགག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གང་སྒྲུས་པ་དེ་ཉམས་པར་བྱུང་རྟེ།

7-93 另外，因为已灭的缘故，略分已灭并非由已灭而灭。此故，该（法）的其他所有未灭（的略分也）应成「由已灭而灭」。

于此，凡言「正在灭为灭」的论述皆被衰败。

7-94 ཅི་ཅེ་དེའི་གང་རྒྱུ་ནང་འགགས་པས་འགག་པར་བྱེད་ན་ནི་དེ་ལ་འགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་མི་འགྱུར་རྟེ། འགག་པ་ཟིན་པ་དེ་ལ་ནི་ཡང་འགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱ་བ་འགའ་ཡང་རྩོམ་པར་མི་བྱེད་པར་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཡང་འགག་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་རྩལ་ན་འགག་བཞིན་པ་འགག་པར་བྱེད་དོན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་སྙིང་པོ་མེད་པ་ལ་སྒྲོས་སྙིང་པོར་བསྐྱབ་བར་ནད་དེ་ཕྱི་ནའོ།

7-94 如果，该（法）的某略分由已灭而灭的话，应成由两灭所造之别法，但无此应成（之患）。

于已灭之中，无有任何发起再次坏灭的行为，此故，该（——已灭——）亦非为灭。

此故，「正在灭为灭」的论述实属无义，然（汝）心却执取（该论）殊胜，实为荒谬。

7-95 ཡང་གཞན་ཡང་། མ་སྒྲུས་གང་ཞིག་འགག་པར་བྱེད། །གང་གི་ཚེ་རྒྱུ་ནང་ཁྱད་པར་ཞུགས་པ་དེ་ལ་སྒྲུབ་པར་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར་མ་སྒྲུས་པ་གཞན་གང་ཞིག་འགག་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། དེ་རྩལ་ན་འགག་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

7-95 另外，（《中论》云：）

7.26.d 无生何有灭？

如同前述，因为略分亦无有生，既已无生，何来其他坏灭？此故，灭亦无有。

7-96 ཡང་གཞན་ཡང་། འགག་པ་ནི་གནས་པ་འཇམ། མ་གནས་པ་ལ་བརྟན་གྲང་ན། དེ་ནི་གཉི་ག་ལ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལ། དེ་ཞིག་དངོས་པོ་གནས་པ་ལ། འགག་པ་འཁྲད་པར་མི་འགྱུར་ནོ། །གནས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུས་པ་ལ་གནས་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་འགག་པ་མི་འཁྲད་དེ། གནས་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གས་ཏེ་མི་གནས་པ་ལ་འགག་པ་ཡོད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ཞེ་ན། དངོས་པོ་མི་གནས་པ་ལ་ཡང་། འགག་པ་འཁྲད་པར་མི་འགྱུར་ནོ། །མི་གནས་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་འགགས་པ་བཞིན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་དགོངས་ནོ།

7-96 另外，试问：「灭是住，还是未住？」。两者皆不应理。于此，首先，（《中论》云：）

7.27.ab 事物之住中，灭应不成立，

众所皆知，于生起住的作用之中，不应有不合的灭，因为是「住」的缘故。

若说，于无住之中能有坏灭的缘故，无有（上述）过咎的话，（《中论》驳：）

7.27.cd 事物无住中，灭亦不应理。

如同「正在灭」（的自性被正理所破）般，（《中论》）做此意趣——因为无住（，不存在）的缘故，（如何有灭？）

7-97 ལྷན་པ། མཐོན་སྒྲུབ་ལ་གང་ཙམ་གྱི་ཚིག་དོན་མེད་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ཕྱར་དངོས་པོ་མ་འགགས་པར་གནས་པ་སྐྱུ་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་གཞོན་ནུ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མཐོན་སྒྲུབ་དུ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་འགག་པ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།

7-97（他方）道：于现前分之中，无（需）因相的词义，这是世间共许的。孩童以上都可以现识（得知）如何由某些未灭、正住的事物为因，形成了坏灭（的现象。）此故，灭是绝对存在的。

7-98 བཤད་པ། དེ་ལྟ་བུས་ན། འདི་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་མཐོན་སྒྲུབ་དུ་བའི་རིགས་ཏེ། གནས་སྐབས་དེ་ཡི་གནས་པ་ནི། །དེ་ཡིས་འགག་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །གནས་སྐབས་གཞན་གྱིས་གནས་སྐབས་ནི། །གཞན་གྱིས་འགག་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །དངོས་པོ་གནས་སྐབས་གང་དུ་འཇུག་པར་བརྟག་པར་དེའི་གནས་སྐབས་དེ་ནི་གནས་སྐབས་དེས་འགག་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གནས་སྐབས་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཕྱར་དོ་མའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ཀྱིས་དོ་མ་འགག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །དོ་མའི་གནས་སྐབས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་སྐབས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གནས་སྐབས་གཞན་འགག་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞན་ནི་གནས་སྐབས་གཞན་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཕྱར་ཞོལ་གནས་སྐབས་སུ་དོ་མའི་གནས་སྐབས་འགག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞོལ་གནས་སྐབས་ན་དོ་མའི་གནས་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་ལྟ་ཡོད་ན་ནི། དོ་མ་དང་ཞོལ་གྱིས་ལྷན་ཅིག་ན་གནས་པ་དང་། ཞོལ་མེད་པ་ལས་འགྱུར་བར་ཡང་འགྱུར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་འགག་པ་ནི་འཐད་པ་ཡང་སློབ་མཐོན་སྒྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འགག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པ་དེ་ཕྱར་ཁོར་དུ་རྒྱུད་པར་བྱུང་།

7-98（自方）道：此故，此义（——下述内义——）可由汝心现识而知。（《中论》云：）

7.28 是法于是时，是故不应灭；是法于异时，异故不应灭。

（透过）事物相应于何时的观察，（可知）于该时之中，由该时位的缘故，灭不应理。为何？因为该时位正是存在的缘故。如是，因为乳时正是存在，于乳时之中，乳应未灭。

由异时的缘故，异时亦不应灭。为何？因为异法不存在于异时之中。如是，于酸奶之时，乳时并非坏灭，因为于酸奶之时乳时并不存在。果真存在的话，乳与酸奶将会同时存在，而且，酸奶可由无因而生，故（吾）不承许该（论）。

此故，应当了知（汝）言：「灭可成立，因为（灭）为心之现前分」的「灭」是完全不存在的。

7-99 ལྷས་པ། འགག་པ་ལྷི་ཡོད་པ་ལོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཅི་འཕྲུལ་ཞེ་ན། ལྷ་ལས་བྱུངས་པ་འཕྲུལ་ཏེ། འདི་ལྷ་རྒྱུད་ཀྱིས་ལྷ་རྒྱུད་སྟེ་འགག་པ་ལྷི་ཡོད་པ་ལྷ་ལྷེ་བཅི་འཐད་དོན་ལྷས་ལ་དེ་འཕྲུལ་འགག་པ་དེ་ཡོད་དེ། གང་གི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷེ་བཅི་འཐད་པར་བྱས་པ་འཕྲུལ་ཏེ། འདི་ལྷ་རྒྱུད་པ་ལྷི་ཡོད་པ་ལྷ་ལྷེ་བཅི་འཐད་དོ། །

7-99 (他方) 道：灭是绝对存在的。为何？（汝）早已承许的缘故。如是，汝在之前已述：「于事物正在灭之中，不应有生。」此故，灭是存在的。由某因所成之生将会坏灭，如果不是的话，因将不能成立。

7-100 བ་ཤད་པ། ཅི་ཡོད་ཅི་མེད་ལྷེ་གསོད་པར་བྱེད་དཔ། རྒྱུད་ལྷེ་བཅི་འཐད་པ་ལ་འགག་པ་འདྲོད་ཀྱོ། །གང་ཆོ་ཆོས་རྒྱལ་མཁས་ཅད་ཀྱི། ལྷེ་བཅི་འཐད་པར་མི་འབྱུར་བ། །དེ་ཆོ་ཆོས་རྒྱལ་མཁས་ཅད་ཀྱི། འགག་པ་འཐད་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། །གང་གི་ཆོ་ཆོས་པོ་དངོས་པོ་མཁས་ཅད་ཀྱི་ལྷེ་བཅི་འཐད་དོན་ལྷས་ལ་དེ་འཕྲུལ་པོ་དངོས་པོ་མཁས་ཅད་ཀྱི་འགག་པ་ལ་མི་འཐད་དོན་ལྷས་ལ་མ་ཡིན་ནམ། འདི་ལྷ་རྒྱུད་པོ་དངོས་པོ་མཁས་པོ་དང་མེད་པ་ལ་འགག་པ་ལྷི་ཡོད་པར་མི་འཐད་དོན་ལྷ་རྒྱུད་ཀྱི་འགག་པ་ལོ་ན་ལྷས་འགག་པ་ལྷི་ཡོད་པར་ཡང་རབ་རྒྱུ་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །

7-100 (自方) 道：为何汝要扑灭画中之火？于无生之中，汝（却）承许灭（的存在）！（《中论》云：）

7.29 如一切诸法，生相不可得，以无生相故，即亦无灭相。

吾说「诸法之生不能成立」之时，难道不是正说「诸法之灭亦不成立」之时？如是，既无有事物之生，何来坏灭？此故，光凭破生，便可破灭，做此广释。

7-101 ཡང་གཞན་ཡང་། འདི་ལག་པ་ཏེ་འཇིག་འགག་པ་འཇིག་ལོད་པར་བྱུར་ན། དེ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལམ། མེད་པ་བརྟག་གི་ཤིང་ན། དེ་ལ། འཇིག་པོ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ། འགག་པ་འཐད་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། །འཇིག་པོ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་གནས་པ་ལ་འཇིག་པོ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་འཐད་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། ཅི་འཕྲུལ་ཞེ་ན། འདི་ལྷ་རྒྱུད་པོ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དག །གཅིག་ཉིད་ན་འཇིག་པོ་ཡོད་པ་མེད། །དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ནི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ནི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལྷེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལྷེ། རྒྱུད་ལྷེ་བཅི་འཐད་པ་དེ་གཉིས་མི་འབྱུར་གཅིག་ལ་འཇིག་པོ་ཉིད་ལ་འཐད་པར་བྱུར་ཏེ། དེ་ལྷ་ལས་ན། དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་འགག་པ་འཐད་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། །དངོས་པོ་མེད་པར་བྱུར་པ་ལ་ཡང་། འགག་པ་འཐད་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། །མཁོ་གཉིས་པ་ལ་མི་འཐད་ནི། །འཐད་དུ་མེད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །མེད་པ་ལ་འཇིག་པོ་འགག་པར་བྱུར་ཏེ། འདི་ལྷ་རྒྱུད་མཁོ་གཉིས་པ་མེད་པར་བཅད་པར་མི་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །

7-101 另外，于此，首先，若有某灭，试问，该（灭于）事物存在（之中），还是（事物）不存在（之中）？于此，（《中论》云：）

7.30.ab 事物若有，灭则不应理，

于存在、正住的事物之中，灭不应理。为何？如是，（《中论》云：）

7.30.cd 事物之有无，一性不应理。

凡是事物存在的有，皆为事物有；凡是已灭事物的无，皆为事物无。事物（的有）与事物的无互相不合，此二如何能够成为一性？此故，于事物存在之中，灭不应理。

(《中论》云：)

7.31.ab 事物若是无，灭则不应理，

为何？(《中论》云：)

7.31.cd 譬如第二头，无故不可断。

如是，无法砍断不存在的第二颗头颅般，既然已无，何者为灭？

7-102 འགག་པའི་འགག་པ་ཞེས་གང་སྤྱད་པ་དེ་ལ་བཤད་པར་བྱ་གྱེ། འགག་པ་འགག་པ་གཞན་དང་ནི། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་འགག་མི་རིགས། །འདི་ལག་ལ་ཏེ་འགག་པ་ལ་འགག་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བྱུང་ན་དེ་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་དཔལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར་གང་ན། གཉི་གས་ཀྱང་འགག་པར་མི་རིགས་སོ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པར་རང་དང་ནི། གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པར་མ་ཡིན་པ་ཞིན། །ཇི་སྐད་དུ། སྤྱོད་འདི་ནི་མ་སྤྱོད་པས། །རང་གི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྤྱོད། །ཅི་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་བྱེད་དུ། །སྤྱོད་ན་ཅི་ཞིག་བསྐྱེད་དུ་ཡོད། །ཅེས་སྤྱད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འགག་པ་ཡང་མ་འགགས་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་འགག་པར་བྱེད་དཔལ། འགགས་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་འགག་པར་བྱེད་གང་ན། དེ་ལག་ལ་ཏེ་འགག་པ་མ་འགགས་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་འགག་པར་བྱེད་པ་རྟོག་ན། དེ་ཇི་ལྟར་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཚེ་མ་འགགས་པ་ནི་འགག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་མེད་པས་བདག་ཉིད་མེད་པ་ཇི་ལྟར་འགག་པར་བྱེད། །

7-102 凡问：「何为灭之灭？」于此，将做解说。(《中论》云：)

7.32.ab 灭非由他灭，亦非由自灭；

于此，如果灭存在于灭之中，试问，该（灭）是由他性，还是自性所灭？两者皆不应理。为何？(《中论》云：)

7.32.cd 生非由他生，亦非由自生。

诚如(《中论》)已言：「(7.13) 此生若未生，云何能自生？由已生若生，已生有何生？」

再者，试问，灭是指「由未灭而灭自性」，还是「由已灭而灭自性」？于此，如果灭是指「由未灭而灭自性」，做此观执的话，如何应理？因为未灭并非为灭，故不具（灭性）；既然无有自性，又如何能灭？

7-103 ཅི་སྤྱོད་འགག་པ་འགགས་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་འགག་པར་བྱེད་པར་རྟོག་ན། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་འཐད་པར་བྱུར་ཏེ། འགགས་པ་ལ་གང་འགག་པ་འགག་པར་འགྱུར་བའི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡང་འགག་པར་བྱུང་བ་དེ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། དེ་ལྟར་ཅི་ཞིག་འགག་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་བྱེད་པར་མི་འཐད་དེ། གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་སྤྱོད་བཞན་ཞིག་གིས། དེ་སྤྱོད་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར། ཅི་སྤྱོད་བྱེད་པར་སྤྱོད། ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་སྤྱོད་པར་འགྱུར། ཞེས་སྤྱད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འགག་པ་ཡང་འགག་པ་གཞན་ཞིག་གིས་འགག་པར་བྱེད་དཔལ། འགག་པ་གཞན་མེད་པར་འགག་པར་བྱེད་གང་ན། དེ་ལག་ལ་ཏེ་འགག་པ་དེ་འགག་པ་གཞན་གྱིས་འགག་པར་བྱེད་ན་དེ་ལྟར་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་འགག་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་འགག་པར་བྱེད་དེ་མཐའ་མེད་པར་འགྱུར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་འགག་པའི་འགག་པ་མི་འཐད་དོ། །

7-103 如果，灭是指「由已灭而灭自性」，做此观执的话，如何应理？于灭之中，无有任何正在灭、即将灭的「坏灭自性」之灭作用。

如是，首先，灭并非由自性所灭，也非由他性所灭。诚如（《中论》）云：「（7.19）生若由他生，应成无穷尽，无生若能生，一切皆可生。」同样的，试问，灭是指由他灭而灭，还是无有他灭而灭？

于此，如果，灭是指由他灭而灭的话，应成无穷无尽（之患），（因为）该（灭）又得由其他而灭，复此，其（灭）又从他而灭，应成无穷无尽，故（吾）不承许该（论）。此故，灭之灭（论），实不应理。

7-104 ཅི་ཉེ་འགག་པ་དེ་འགག་པ་གཞན་མེད་པར་འགག་གོ་སྒྲམ་ན།

7-104 如果，（他方）认为：「灭是指无有他灭而灭。」

7-105 དེ་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་ཉེ་འགག་པ་མེད་འགག་པ་ན། ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་འགག་པར་འགྱུར་ཏེ། འི་རྩར་འགག་དེ་འགག་པ་གཞན་མེད་པར་འགག་པ་ལ་དཔེ་བཞིན་དུ་འདྲས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགག་པ་གཞན་མེད་པར་འགག་པར་འགྱུར་ཏེ། འགག་པ་ལས་གཞན་འགག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དོན་མེད་པའི་རྟོག་པ་འདིས་ཅི་བྱ། ཡང་ན་འདི་རྩར་འགག་པ་ཉིད་ནི་འགག་པ་གཞན་མེད་པར་འགག་པ་ལ་དོས་པོ་གཞན་དག་ནི་འགག་པ་མེད་པར་མི་འགག་གོ། །ཞེས་ཀྱང་པར་བྱི་གཏུག་ཚིགས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་ན་མི་བྱེད་པས་དཔེ་བྱིར་འགག་པ་ནི་འགག་པ་གཞན་ལྷིས་འགག་པར་མི་འགྲུབ་དོ། །དཔེ་བྱིར་དེ་རྩར་བརྟགས་ན་སྟེ་བདེན་གནས་པ་དང་འཛིག་པ་དག་འི་རྩར་ཡང་མི་འགྲུབ་དེ། མི་འགྲུབ་ན་འི་རྩར་འདྲས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར། དེ་ལྟ་བུས་ན། སྟེ་བདེན། གནས་པ་དང་། འཛིགས་པ་དག་འདྲས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་བྱུང་དོ། །

7-105（自方道：）于此，将做解说。（如 7.19.cd 所言，同样的，）「无灭若能灭，一切皆可灭。」如同灭是指无有他灭而灭，同理，一切有为法也将成为无有他灭而灭。（所以，）为何（汝）做此无有意义的念执，认为：「由灭而灭他者」呢？

或是，（汝须）以因相显示「灭是指无有他灭而灭，（但是）其他事物无法由无灭而灭」的差异，（然而，汝）未显示（其差异），故而不能成立「灭是指由有他灭而灭」（之观点）。

此故，如是观察时，任何的生、住、灭等皆不能成立。既然不成立，（彼等）如何能够成为有为法的性相？此故，「生、住、灭等皆为有为法性相」之论述仅为臆造。

7-106 སྒྲམ་པ། འདྲས་བྱས་ཀྱི་སྒྱི་འི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་མི་རུང་དུ་བློན་ཀྱང་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ནས་འདྲས་བྱས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ རྟོག་པ་ལ་དང་མཐུག་པ་དང་ཞིག་དང་ཞིག་པ་དང་རུ་འི་མཚན་ཉིད་ལྱིས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །

7-106（他方）道：有为法的总性相虽已不能合理，但是由个个性相可以成立有为法，如由颈垂肉、尾巴、驼峰、蹄，以及角等性相而成立牛般。

7-107 བཤད་པ། ཅི་ཁྱེད་ལ་ལོག་རྟོག་མ་སྟེས་པར་ལེགས་པོ་ཞེས་སྟོན་སྟེས་མཇུ། ཁྱེད་སྟེ་བདེན་གནས་པ་དང་འཛིག་པ་མེད་པ་ལ་འདྲས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལྟོན་པར་བྱེད་གོ། །སྟེས་དང་གནས་དང་འཛིག་པ་དག་ །མ་གྲུབ་པར་ན་འདྲས་བྱས་མེད། །འདི་རྩར་སྟེས་པ་དག་དང་

གནས་པ་དང་འཇིག་པ་འབྲུག་གྱུ་བ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱང་འབྲུག་གྱུ་བ་པར་འབྱུར་གྲང་ན། དེ་དག་འབྲུག་མི་འབྱུག་པས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་མ་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་མེད་ན་གང་གི་མཛན་ཉིད་འབྱུར། མཛན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་མི་འཕྲོད་དོ།

7-107 (自方) 道：难道要对汝说「不生邪见则为善」吗？明明没有生、住、灭，（但）汝却宣言有为法的性相！（《中论》云：）

7.33.ab 生住灭不成，故无有为法，

如是，如果能够至极成立生、住、灭的话，也可至极成立有为法，但是，彼等生、住、灭等并非至极成立、不成立的缘故，既无有为法，（生、住、灭等）又是何者的性相？既无性相，有为法则不成立。

7-108 ལྷུ་པ། དངོས་པོ་རྣམས་མཛན་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་འབྲུག་པར་མ་དེས་ཀྱི། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་གཉེན་པོ་ལས་ཀྱང་འབྲུག་པར་འབྱུར་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་གཉེན་པོར་འདུས་མ་བྱས་ཡོད་པས་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ཀྱང་འབྲུག་པ་ཉིད་དོ།

7-108 (他方) 道：事物等的至极成立并非仅由性相而决定，事物等的至极成立是由反方所成，所以，因为有了无为法 有为法的反方——的缘故，有为法也应至极成立。

7-109 བ-གད་པ། ཅི་ཁྱོད་སྟོན་མཁས་ཉི་མ་ཚོས་འཇགས། ཁྱོད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་འབྱུག་པར་འདོད་དེ་གོ། །འདུས་བྱས་འབྲུག་གྱུ་བ་པས། འདུས་མ་བྱས་ནི་ཇི་ཕྱར་འབྱུག། གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་གཉེན་པོ་ལས་འབྱུག་པར་མཁས་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཉེན་པོ་འདུས་བྱས་ཏེ། མ་གྱུ་བ་པར་བཅུན་ནིར་པས་ཇི་ཕྱར་འདུས་བྱས་འབྲུག་གྱུ་བ་ན་འདུས་མ་བྱས་འབྲུག་པར་འབྱུར་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལས་འདུས་བྱས་འབྲུག་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཇི་སྟོས་ཤིག།

7-109 (自方) 道：莫非汝用火炬寻找太阳？汝虽承许以无为法成立有为法，（但是，《中论》云：）

7.33.cd 有为法无故，何得无为法？

如果，汝认为：「能以反方成立」的话，如前已示，有为法——无为法的反方——是不能被成立的。此故，请依次解释「至极成立有为法的话，便能至极成立无为法」，以及「由无为法而至极成立有为法」等诸论（的合理性）。

7-110 ལྷུ་པ། གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་འདུས་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འབྱུར་བ་ཞིག་ན། ཉེས་འདུ་བྱེད་མི་ཉམས་སྤྱོད། སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཚོས་ཅན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཇི་ལྟ་བུ།

7-110 (他方) 道：以汝而言，如果没有了生、住、灭等有为法，如何解释经文所言的「一切行非常，皆是兴衰法」呢？

7-111 བ-གད་པ། རྒྱ་ལས་ཇི་དཔེན་སྐྱུ་མ་བཞིན། དྲི་མའི་གོང་ཁྱེར་ཇི་དཔེན་དུ། །དེ་བཞིན་ན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་གནས། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་འཇིག་པ་གསུངས། །ཇི་ཕྱར་རྒྱ་ལས་མཐོང་བ་དང་། སྐྱུ་མ་བྱས་པ་དང་དྲི་མའི་གོང་ཁྱེར་དག་སྐྱེས་པ་དང་གནས་པ་དང་ཞིག་པར་བཞེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ་སྐྱེས་པ་དང་། གནས་པ་དང་ཞིག་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བཙོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་བཟུང་སྟེ་ཡོད། ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་བ་ལྟེད་པ་དང་། གནས་པར་ལྟེད་པ་དང་། འཇིག་པར་ལྟེད་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ།

7-111 (自方道：《中论》)云：

7.34 如幻亦如梦，如干闥婆城，所说生住灭，其相亦如是。

虽说见到梦境、变出幻术，以及干闥婆城等为生、住、灭，但于彼等之中，却无丝毫的生、住、灭。同样的，薄伽梵虽示有为法的生、住、灭，但于彼等之中，却无丝毫的生、住、灭。

7-112 དེབཞིན་དུ་བརྩོན་པ་ལྟར་འདས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ནམས་བདག་མེད་པའི་དཔེར་སྟུང་པ་དང་། བླ་ཆ་དང་། གཞུགས་བརྟན་དང་། སྤྱི་གཞུང་དང་། མི་ལམ་དང་། དབྱུང་ཤོས་པ་དང་། རྩའི་རྩུབ་དང་། རྩུབ་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་བཟུན་ཏེ། འདི་ལ་དེ་བཞིན་གྱི་དམའ་མཐོར་བའི་དེ་བཞིན་གྱི་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ཀྱི། འདི་དག་ནི་སྤྱི་པ་ཡང་མ་ཡིན། འདི་དག་ནི་བརྟན་པ་འདུན་པའི་མཐོ་མོ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོ་བོ་གྱི་དམེད་པའི་དོན་ཏེ། བདག་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ནི་དོ་བོ་གྱི་དམེད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྤྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཛིག་པའི་ཚིག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་གྱུ་བཤོ། །

7-112 同样的，薄伽梵说：「有为法皆为无我的比喻有，幻化、山谷的回音、影像、阳焰、梦、水泡破灭、水的泡沫，以及芭蕉树等。」于此，（佛）说：「无有丝毫的真实性或无谬真实性，彼等皆无戏论，实属假相」、「诸法无我」、「无我」等言。（彼等论述）皆指向无自性之义。谓「我」之词，即是「自性」之词。此故，（由）「有为法的生、住、灭」之词，成办了世俗谛。

7-113 སྤྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཛིག་པ་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟེ་རབ་རྩུབྱེད་པ་བདུན་པ་ནོ། །

7-113 第七品——观生、住、灭品——终。

第八品

——观作者及作业品——

8-1 ལྷན་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། ལེན་པ་དང་། འཇིག་པ་བརྟག་པ་དེ་བྱས་པས་ཁོ་བོའི་ཡིད་སྡོད་པ་ཉིད་ཉན་པ་ལ་འབབ་པར་བྱས་ཀྱིས། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཕྱེད་པ་པོ་དང་ལས་བརྟག་པར་བྱ་བ་འདི་རིགས་སོ། །

8-1（他方）道：因由汝观察生、住、灭的缘故，令吾心安住于空性的听闻之中。此故，于此（品之中，）观察作者及作业实属合理。

8-2 བ་ཤད་པ། འདུན་པ་བཞིན་བྱུང་།

8-2（自方）道：如（汝之）欲求而行之。

8-3 ལྷན་པ། འདི་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ཡང་བཟུམ། དེའི་འབྲས་བྱ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། མི་འོང་བ་ཡང་བཟུམ། དེ་བཞིན་དུ་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་འདི་ཕྱེད་པ་པོ་ཡང་བཟུམ། དེ་ཉིད་ཀྱང་དེའི་འབྲས་བྱ་ཐབ་པོར་བཟུམ་རྟེ། ཕྱེད་པ་པོ་མེད་ན་ཡང་ལས་མི་འཐད་ལ། ལས་མེད་ན་ཡང་འབྲས་བྱ་མི་འཐད་དོ། །དེ་ལྟར་ཕྱེད་པ་པོ་དང་ལས་ཡོད་པས་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རབ་དུ་འབྱུང་བ་འཐད་དོ། །

8-3（他方）道：于此，一切（经论）皆示善、非善，以及其果——悦意及不悦意。同样的，（诸经论）也显示了善与非善的作者，以及深奥地显示了该（作者）的果报。如果作者是不存在的话，作业也不应理；既无作业，果不应理。如是，作者及作业存在的缘故，一切事物也应被合理地至极成立。

8-4 བ་ཤད་པ། ལག་ཏེ་ཕྱེད་པ་པོ་ཞིག་ལས་ཕྱེད་པར་གྱུར་ན་དེ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་འཇམ། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཞིག་ཕྱེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལས་ཀྱང་ཡིན་པར་གྱུར་པ་འཇམ། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཞིག་ཕྱེད་པར་འགྱུར་གྲང་ན།

8-4（自方）道：如果作者做出某作业的话，试问，该（动作的发起者，以）系属（作者的身份而做），或是非（作者的身份）而做？

还有，作业以系属（作业的立场）而做，还是非（作业的立场）而做呢？

8-5 དེ་ལ། ཕྱེད་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དེ། །ལས་སྤྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། །ཕྱེད་པོ་མ་ཡིན་པར་ཕྱུར་པ་ཡང་། ལས་སྤྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། །ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ནི། །ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། །ཕྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཡང་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། །ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཡིན་པར་གྱུར་པ་འབྱུང་། །ལས་ཀྱང་ཕྱེད་པོ་མེད་པར་འབྱུང་། །ཡིན་པར་གྱུར་པ་འབྱུང་། །ཕྱེད་པ་པོ་ཡང་ལས་མེད་འབྱུང་། །འདི་ལ་ཕྱེད་པ་དང་ཐུན་པ་ཁོ་ནས་ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་འབྱུར་རྟེ། འདི་ལྟར་ཕྱེད་པ་པོ་ཁོ་ན་ནི་ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་གྱི། མི་ཕྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱེད་པ་པོ་གང་བྱེད་པར་དང་ཐུན་པ་དེ་ཕྱེད་པོ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་གྱེ། །ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དེ་ལ་ནི་ཡང་གང་གིས་ལས་ཕྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་བ་གཞན་མེད་དོ། །ཅི་ལྟེ་ཡོད་ན་ནི་བྱ་བ་གཞིས་སྤྱུར་རྟེ། ཕྱེད་པ་པོ་གཅིག་ལ་བྱ་བ་གཞིས་ནི་མེད་དོ། །

8-5 于此，（《中论》云：）

8.1 以是作者故，不应为作业；虽非为作者，不做非作业。

系属作者并不造作系属作业；非作者也不造做非作业。为何？如是，（《中论》云：）

8.2 是者无行为，业亦无作者；是者无行为，作者亦无业。

于此，唯有（依赖某种）行为的存在，方可成为作者。如是，唯有作者才是（该动作的）发起者，不发起（该动作）者并非（作者）。此故，作者具足某种行为（时），该（人）称为「作者」。于「系属作者」之中，并不存在「由谁发起作业」的行为。果真存在的话，将有两种行为，（但是，）于单一作者之中，并无两种行为。

8-6 ཡང་གཞན་ཡང་། ལས་ཀྱང་ཁྱེད་པོ་མེད་པར་འགྱུར། ཁྱེད་པོ་གཞན་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པ་དེ་ལ་ལས་ལོང་པར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཡང་ཁྱེད་པོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཅི་འི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྱེད་པོ་ལོ་ལས་བྱེད་ན་ལས་དེ་འི་བྱེད་པ་པོར་འགྱུར་ཞིང་། ཁྱེད་པོ་ཁྱེད་པོ་དེས་ཀྱང་ལས་དེ་བྱེད་པ་པོ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་བྱེད་པ་པོ་ལས་དེ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ལས་དེ་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་རོ། །

8-6（有关8.2.b）另外，（于）作业（之中）亦无有作者。凡是遍观：「作者虽无造作任何其他（行为），于该（作者）之中，却仍可存在作业」，于此，（吾的反驳是：）作者并不存在。为何？如果作者做出（某）作业的话，（其人）将成该作业的作者；因为作者（的）行为导致该作业具有作者，然而，（该作者）既已远离了行为，作者就不该做出其作业。此故，（于）该作业（之中）应成无有作者。

8-7 དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱུང་བེད་དེ། འདི་ལ་ཡང་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་ལོན་ལས་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱུང་བལྟོན་ལས་ཡིན་མྱོ། མི་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་འི་ཕྱིར་ལས་གང་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལས་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ཏེ། ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དེ་ལ་ནི། གང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་པོ། ཞེས་བྱུང་བའི་བྱུང་བ་གཞན་མེད་དོ། ཅི་ལྟེ་ཡོད་ན་ནི། བྱུང་བ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ལས་གཅིག་ལ་བྱུང་བ་གཉིས་ནི་མེད་དོ། །

8-7（有关8.2.c）同样的，于系属作业之中无有行为。于此，只有具有行为，方能成为作业，如是，仅有行为才是作业，（作业）并非没有行为。此故，哪种作业具足行为（时），方能称为「系属作业」。「于系属作业之中，由谁发起行为」的其他行为是不存在的，果真存在的话，应成两种行为，（但是，）于单一的作业之中，无有两种行为。

8-8 ཡང་གཞན་ཡང་། ཁྱེད་པོ་ཡང་ལས་མེད་ཀྱང་། ལས་མི་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཁྱེད་པོ་ཡོང་པར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཡང་ལས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཅི་འི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྱེད་པོ་དེ་འི་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ཁྱེད་པོ་དེ་འི་ལས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། ལས་བྱུང་བ་དེས་ཀྱང་ཁྱེད་པོ་དེ་ལས་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པར་ལས་མེད་པའི་བྱུང་བ་མི་བྱེད་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཁྱེད་པོ་དེ་ལས་མེད་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ལྟ་བུས་ན་བྱུང་བེད་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱང་ཁྱེད་པོ་མེད་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་ལ། ཁྱེད་པོ་ཡང་ལས་མེད་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་བས་ཁྱེད་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པ་མི་བྱེད་དོ། །

8-8 另外，「（8.2.d）作者亦无业。」凡是遍观：「于未发起作业之中，仍可存在作者。」于此，（吾的反驳是，）应成无有作业。为何？若是作者的行为，应成该作者

的作业，该作业的发起会使作者具有该作业。如果（作业）远离了行为，该作业将不能够成为作者的行为。此故，该作者应成不具作业（之患，因为行为是不存在的）。此故，因为无有行为，作业也将无有作者，作者也将无有作业，应成（如是过咎）。此故，系属作者并不造作作业。

8-9 བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཡང་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་པོ། །དེ་ལྟར་ཞེ་ན། གཤམ་ཏེ་བྱེད་པོར་མ་གྱུར་པ། །ལས་སུ་མ་གྱུར་བྱེད་ན་ནི། །ལས་ལ་རྒྱ་མེད་ཐམས་པར་འགྱུར། །བྱེད་པ་པོ་ཡང་རྒྱ་མེད་འགྱུར། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དག་བྱ་བ་དང་བྱ་པ་བདག་གོ། །དེ་ལ་གཤམ་ཏེ་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་བྱ་བ་དང་བྱ་པ་བ་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་བྱ་བ་དང་བྱ་པ་བ་བྱེད་ན་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་རྒྱ་མེད་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་དེ་ཕྱིར་ཞེ་ན། །འདི་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་བྱ་བ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡིན་ལ། ལས་ཀྱང་ལས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་བྱ་བ་དང་བྱ་པ་བ་ཡོད་སུ་རྟོག་ན་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཐམས་པར་འགྱུར་རོ། །

8-9 不是作者（的话，）也不会造做非作业。为何？

8.3 若非是作者，能做非作业，作业成无因，作者亦无因。

言「非作者」及「非作业」，谓远离行为。如果，远离行为的非作者可以造作远离行为的非作业时，作者及作业应成无因（之患）。为何？如是，作者之所以成为作者，是由存在（某）行为的因而成。（同理，）作业也是（如此）成为了作业。此故，若（汝）遍观：「非作者及非作业皆属远离行为」的话，应成无因（之患）。

8-10 དེ་ལ་འགའ་ཡང་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ལ་གང་ཡང་ལས་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་འདི་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པོ། །འདི་ནི་ལས་མ་ཡིན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་མི་སྲིད་ན་འདི་ནི་བསོད་ནམས་བྱེད་པ་ཡིན་པོ། །འདི་ནི་མ་ཡིན་པོ། །འདི་ནི་ཐྱིག་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པོ། །འདི་ནི་མ་ཡིན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ཀྱང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་མི་འཐད་ན་འཇོག་པའི་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས་དེ་དེ་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་པོ།

8-10 于此，（无因仍可存在作者及作业的话，）没有任何事物不是非作者，也没有任何事物不是非作业。如是，应不可能（合理地）言道：「此乃作者、此乃作业。」果真不可能的话，言：「此乃造福、此非（造福）、此乃造孽、此非（造孽）」等（论述），应成不合理（之患）。如果不合理的话，应成罪大恶极之谬，此故，非作者并不造作非作业。

8-11 ཡང་ན། རྒྱ་མེད་ན་ནི་འབྲས་བྱུང་དུ། རྒྱ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྒྱ་མེད་ན་འབྲས་བྱུང་ན་ཅད་ཀྱང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མེད་པ་ལ་འབྲས་བྱུང་མེད་པར་འཐད་པར་འགྱུར། །ཅི་ཉེ་འཐད་ན་ནི་སྒྲོ་བྱུར་དུ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡང་འགྱུར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་རྒྱ་མེད་ན་འབྲས་བྱུང་ན་ཅད་ཀྱང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྒྱ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་མེད་ན་ཉེན་ཀྱང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་པོ་ཐོག་གོ། །དེ་ཡང་མེད་པར་འཐད་ཅེ་ན། དངོས་པོ་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཐམས་ལ་རྟེན་ཀྱང་ཡན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་རྒྱ་མེད་ཅིང་དེ་ཉིད་མི་འབྱུང་ན་ཉེན་ཐམས་ཀྱིས་གང་ལ་ཡན་འདོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡན་འདོགས་པར་མི་བྱེད་ན་ནི་མེད་པར་རྟེན་ཐམས་སུ་འགྱུར། དེ་ལྟ་བུས་ན་རྒྱ་མེད་ན་འབྲས་བྱུང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ལ། རྒྱ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

8-11 或是，（《中论》云：）

8.4.ab 若因不存在，果因不应理，

如果因不是存在的话，没有任何的果是能成立的。没有了因，怎么会有果？果真能有的话，于刹那间，将能成办一切，所做努力将成无有意义，故（吾）不承认该（论）。此故，若无有因，无法成立任何的果，因也无法被成立。所谓「没有因」意味着「缘也没有办法成立」。

此复，若问：「如何安立（无因则无因果之论）？」事物由因而生，缘亦为助益者的话，若无有因，缘等助益何者？既无助益，如何成为缘等？此故，若无有因，果亦不应理，因也不应理。

8-12 | དེ་མེད་ན་ནི་བྱ་བ་དང་། བྱུང་པ་ལོང་ཕྱིར་མི་ཤིགས། འདྲེ་མེད་ན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་མེད་ན་ཤེ། འབྲས་བྱུང་དེ་མེད་ན་བྱ་བ་དང་ཕྱིར་པ་ལོང་། བྱུང་པ་དང་གཏུ་མི་ཤིགས་སོ། རིམ་རྒྱུ་ཞེ་ན། འདྲེ་ན་གཅད་པ་པར་བ་གཅོད་པ་ན་གཅོད་པ་ལོས་གཅད་པས་གཅོད་པ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་གཅད་པ་པར་བ་འབྲས་བྱུང་ཡོད་ན་གཅད་པ་པོ་བྱ་བ་ཡོད་ཅིང་གཅད་པ་པོ་བྱེད་པ་ལོ་གཅོད་པ་ལོ་ཡང་ཡོད་ལ། གཅོད་པ་ལོ་དེ་ཡང་གཅད་པ་པོ་བྱེད་པས་གཅོད་པ་པར་བྱེད་དེ། གཅད་པ་པར་བ་པར་བ་འབྲས་བྱུང་ན་གཞི་མེད་པ་ལ་གཅད་པ་པོ་བྱེད་པ་རིམ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟར། གཅད་པ་པོ་བྱེད་པ་པོ་བྱེད་པ་ལོ་གཅོད་པ་ལོ་ཡོད་པར་གསལ་ལྟར། གཅོད་པ་ལོ་མེད་ན་གཅད་པ་པོ་བྱེད་པ་གསལ་ཡོད།

8-12 (《中论》云：)

8.4.cd 无彼无作处，作者及作业。

言「无彼」者，谓没有了彼（——果——）。如果没有了果，作处、作者、作业皆不应理。为何？于此，当正要砍伐所断之处（——树——）时，（该树）是由砍断者而砍断。于此，有了所断之果，才会有所断，以及所断的作者——砍断者。因为由砍断者而砍断的缘故，才会有了砍断的作业。如果没有所断之果，将无（砍断的）基础，怎么会有所断？既无所断，怎么会有该（砍树）的动作者——砍断者？既无砍断者，怎么会有砍断的作业？

8-13 | རྩུབ་ལ་སོགས་མི་ཤིག་ལ། ཁོས་དང་ཚོས་ཡིན་པོད་མ་ཡིན། རྩུབ་ལ་སོགས་པ་མི་ཤིག་པར་ཐལ་བར་གྱུར་ན་ཚོས་དང་ཚོས་མ་ཡིན་པ་དག་གུང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཁྱིའི་ཕྱར་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཚོས་དང་ཚོས་མ་ཡིན་པ་ལྟས་དང་དག་དང་ཡིད་བྱིབ་ཀྱི་བཅི་ཁྱད་པར་ཅན་དག་ནི་བྱེད་པ་ལོད་དུ་བྱུང་བ་ཤེས་ན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་ལྟར་ལ། རྩུབ་དང་བྱེད་པ་ལོད་དུ་བྱེད་པ་དག་མི་ཤིག་ལ་ནད་དག་ལ་ཤེས་པའི་ཚོས་དང་ཚོས་མ་ཡིན་པ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

8-13 (《中论》云：)

8.5.ab 若无作等法，则无法非法，

如果所作等皆不应理，（具有如是）应成（之患）的话，法及非法等亦不应理。为何？于此，（既然汝已）承许：「法及非法等身语意的特殊行为皆依赖著作者及作业。」此故，所作、作者，以及作业若不应理的话，依赖彼等的法及非法皆不应存在。

8-14 (《中论》云：)

8.5.cd 若无法非法，无彼所生果。

如是，假设没有了法及非法的话，由法及非法所生的果也应成没有。为何？如同由种子等而正在生起的果实般，（吾亦）承许由法及非法会生果实。既然作等皆不应理，则无法及非法，若无彼等（法及非法），怎么会有从彼（——法及非法——）所生之果？（《中论》云：）

8.6.ab 无果则无有，解脱增上生，

应成无果的话，转成增上生及应成（解脱）之道亦不应理。为何？增上生及解脱等乃（行）法之果，获得彼等的方法则应为道；如果没有了所谓的「增上生」及「解脱」的话，该道又会成为什么（果位）的方法？

8-15 । བྱལ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། དོན་མེད་ཉིད་དུ་ཐམས་པར་འགྱུར་། །འབྲས་བྱ་མེད་པས་མཐོང་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མི་འཐད་
པར་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་འབྲེལ་ཞིག་ཏུ་ཡང་མ་ཟད་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་ནི་ཞིང་ལས་ལ་མེད་གསལ་པའི་བྱལ་གང་དག་ཡི་ན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དོན་མེད་པ་
ཉིད་དུ་ཐམས་པར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ནི་འབྲས་བྱའི་དོན་དུ་བྱལ་བ་དེ་དང་དེ་དག་ཙོང་མ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་འབྲས་བྱ་བ་དེ་དང་དེ་དག་མི་འཐད་
ཅིང་འབྲས་བྱ་མེད་ན་བྱལ་བ་ཐམས་པར་གང་དུ་པའི་རྟོག་དུ་ནད་པས་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཐམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་མཁར་སྐུ་མེད་ན་ཉེས་པ་
མང་པོ་དང་ཆོས་པོ་དག་ཏུ་ཐམས་པར་འགྱུར་བས་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱལ་བ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་
ཙོང་མ་པར་པ་ཡིན་ནོ། །

8-15 (《中论》云：)

8.6.cd 一切作等事，应成无意义。

如果没有了果，绝对不能合理地成立增上生及解脱之道，不只如此，世间的农业等一切作为也应成无有意义。既然世间为了果实而付出努力的话，没有了果实，所做的行为应成无果之劳、无有意义。此故，若无有因，应成极大诸多罪恶。此故，言：「由非作者造作非作业」（之论述），实为极恶之词。

8-16 དེལ་པོ་རྒྱལ་དུ་བྱེད་པ་ལོ་ལྷན་པ་དང་མ་ལོན་པར་གྱུར་པ་ལ་ལོན་པ་དང་མ་ལོན་པར་གྱུར་པ་བྱེད་པར་མེས་མ་ན། དེལ་བ་ཤད་པར་བྱ་ཞི། བྱེད་པ་ཤོར་གྱུར་མ་གྱུར་པ། གྱུར་མ་གྱུར་དེ་མི་བྱེད་དེ། བྱེད་པ་ལོ་ལྷན་པ་དང་མ་ལོན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་པར་ཤུན་པ་དང་བྱེད་པ་

དང་མི་ལྟ་བུ་། ལས་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུ་བ་དང་ལྟ་བ་དང་མི་ལྟ་བུ་། རྩོད་པ་པོ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུ་བ་ལས་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུ་བ་མི་ཕྱེད་དོ། ཅི་འདྲི་ཞེས། ཡིན་དང་མ་ཡིན་གྱུར་པ་ནི། ཡན་ཚུན་འགལ་བས་གཤམ་ཅིག ། གཤམ་ཏེ་ཕྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དེ་ལྟ་བུ་དག་གིས་དཔར་གྱུར་ན་ནི་ཕྱེད་པ་པོ་དེ་ལས་དེ་ཕྱེད་པར་ཡང་འགྱུར་བ་དང་། ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ནི་ཡན་ཚུན་འགལ་བ་ཡིན་པས། གཅིག་ན་ཡོད་པར་གཤམ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ན་མི་ཕྱིད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་གཤམ་ཏེ་ཡོད་པར་གྱུར་པས་ཐམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། །

8-16 于此，如果（汝）认为，由系属作者及非作者而造作系属作业及非作业的话，于此，（吾）将解说。（《中论》云：）

8.7.ab 以是非作者，不造是非业，

系属作者，谓具有造作；非为（作者），谓不具造作；系属作业，谓具有造作；非为（作业），谓不具造作。由既是亦非的作者并不造作既是亦非的作业。为何？（《中论》云：）

8.7.cd 是非相违故，一处则无二。

如果，作者与作业可能会成为如此（——上述所言——）时，试问，作者亦能造作该（——又是作业又是非作业——）作业的话，是与不是实为相互矛盾，于一处中如何能有？此故，不可能发生（上述汝言之论）。诚如已经显示的应成二患，此故，既是亦非的作者不造作（既是亦非的作业）。

8-17 དེ་ལྟར་འཛིན་ཏེ་ལས་མཐུན་པ་གསུམ་གྱིས་ཕྱེད་པ་པོ་དང་ལས་མི་འབྲད་དེ། ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་པ་དང་། ཕྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་པ་དང་། ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། །

8-17 如是，先由相同三方破除作者及作业。（相同三方为：一、）系属作者并不造作系属作业。（二、）非作者并不造作非作业。（三、）由既是亦非的作者并不造作既是亦非的作业。

8-18 མི་མཐུན་པས་ཁྱད་མི་འབྲད་དེ། འདི་ལྟར། ཕྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་ནི། ལྷུར་པ་མ་གྱུར་མི་ཕྱེད་དོ། ལྷུར་པ་ཡང་གྱུར་མི་ཕྱེད་དེ། རེ་ཞིག་ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། ཅི་འདྲི་ཞེས། འདི་ལྟར། འདིར་ཡང་སྟོན་དེར་ཐམས་པར་འགྱུར། ཕྱེད་པ་པོ་དང་ལས་ནས་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡོངས་སུ་རྟོག་ན་འདིར་ཡང་གཤམ་གྱི་ཕྱིར་ཐུར་བཅུན་པའི་སྟོན་ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། ལས་ལ་ཕྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དང་། ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། ཕྱེད་པ་པོ་ལས་མེད་པ་དང་། ཕྱེད་པ་པོ་དང་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དག་ལ་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་འདི་ཕྱིར་ཕྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་ལ། ཕྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་ཕྱེད་དོ། །

8-18 不同方亦不应理。如是，（《中论》云：）

8.8.abc 作者及作业，是不造作非，非不造作是，

首先，系属作者不会造作非（作业）；非作者（也）不会造作系属作业。为何？如是，（《中论》云：）

8.8.d 此复成该患。

倘若遍观作者及作业的行相时，诚如之前已示过患，在此亦是如此。于系属作者之中并无作处，于作业之中并无作者，于系属作业之中并无作处，于作者之中并无作业，于非作者及非作业之中并无有因的缘故，系属作者不会造作非作业，非作者（也）不会造作系属作业。

8-19 རྒྱུ་པ་པོ་དང་ལས་དགམི། ལྷུ་ར་དང་བཅས་པ་མ་གྱུར་དང་། ལྷུ་ར་མ་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དེ། རྒྱུ་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དང་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དོ། ཞིད་ཕྱིར་ཞེན། གཏན་རྒྱུ་མཁོ་དང་བྱ་བ་ལྟར་ཕྱིར་རོ། རྒྱུ་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། ལས་ཡིན་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་པན་རྒྱུ་འགལ་བས་གཤམ་གཅིག་ཅས་བཟུན་པའི་ཕྱིར་རོ།

8-19（《中论》云：）

8.9.abc 作者及作业，是者不造做，非业及是非，

系属作者不会造作「非业」以及「既是业亦非业」。为何？（《中论》云：）

8.9.d 因相前已述。

如同之前已示（的理由或因相：）于系属作者之中并无造作、于非作业之中并无有因，以及「是业与非业相互矛盾的缘故，如何（能够同具）于一处之中？」。

8-20 རྒྱུ་པ་པོ་དང་ལས་དགམི། མ་གྱུར་པ་ནི་གྱུར་བཅས་དང་། ལྷུ་ར་མ་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དེ། རྒྱུ་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དང་། ཡིན་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དོ། ཞིད་ཕྱིར་ཞེན། གཏན་རྒྱུ་མཁོ་དང་བྱ་བ་ལྟར་ཕྱིར་རོ། རྒྱུ་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་རྒྱུ་མེད་པ་བྱེད། ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། ལས་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་པན་རྒྱུ་འགལ་བས་གཤམ་གཅིག་ཅས་བཟུན་པའི་ཕྱིར་རོ།

8-20（《中论》云：）

8.10.abc 作者及作业，非者不造做，是业及是非，

非作者不造作系属业以及既是亦非（的业）。为何？（《中论》云：）

8.9.d 因相前已述。

如同之前已示（的理由或因相：应成）由非作者造作无因（之患）、于非作业之中并无有造作，以及「是业与非业相互矛盾的缘故，如何（能够同具）于一处之中？」。

8-21 རྒྱུ་པ་པོ་རྒྱུར་མ་གྱུར་ནི། ལས་སྤྱུར་དང་མ་གྱུར་པ། མི་བྱེད། རྒྱུ་པ་པོ་ཡིན་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དོ། ཞིད་ཕྱིར་ཞེན། འདིར་ཡང་གཏན་རྒྱུ་མཁོ་ནི། གོང་དུ་བཟུན་པས་ཤེས་པར་བྱ། རྒྱུ་པ་པོ་ཡིན་པ་དང་།

མཁུན་པར་གྱུར་པ་ལས། ཡན་ཚུན་འགམ་བས་གཤམ་གཅིག་གཅེས་བྱ་བ་དང་། ལས་ཁྲིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱུང་མེད་པ་དང་། ལས་མཁུན་པར་གྱུར་པ་ལ་ཚུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟུང་བ་དག་གིས་ཞེས་པར་བྱལོ།

8-21 (《中论》云：)

8.11.ab 以是非作者，不做是非业。

由「既是亦非的作者」并不造作「既是亦非的作业」。为何？(《中论》云：)

8.11.cd 如前已阐述，应知其因相。

由已经显示(的因相——)「是作者与非作者相互矛盾的缘故，如何(同具)于一处之中？」、于系属作业之中并无造作，以及于非作业之中并无有因——得知(其义)。

8-22 དེ་ལྟར་ཚུགས་མི་མཐུན་པ་དུག་གིས་ཀྱང་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་མི་འཐད་དེ། ཁྲིན་པར་གྱུར་པ་མཁུན་པར་གྱུར་པ་དང་། མཁུན་པར་གྱུར་པ་ཁྲིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཁྲིན་པར་གྱུར་པ་མཁུན་པར་གྱུར་པ་དང་། ཁྲིན་པ་དང་མཁུན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་པ་དང་། མཁུན་པར་གྱུར་པ་ཁྲིན་པར་གྱུར་པ་དང་། ཁྲིན་པ་དང་མཁུན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཁྲིན་པ་དང་མཁུན་པར་གྱུར་པ་ཁྲིན་པར་གྱུར་པ་དང་། མཁུན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བཟུང་བྱེད་པ་པོ་འདི་ལས་འདི་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱུང་བ་དེ་མི་རྒྱུ་ཡང་མི་འཐད་དོ།

8-22 如是，由不同方六相而破除作者及作业。(一、)系属(作者)不会造作非(作业)；非(作者)不会造作系属(作业)。(二、)系属(作者)不会造作非(作业)。(三、系属作者不会造作)「既是(作业)亦是非(作业)」。(四、)非(作者)不造作系属(作业)。(五、非作者不造作)既是(作业)亦非(作业)。(六、)由「既是(作者)亦非(作者)」并不造作「既是(作业)亦非(作业)」如是，言：「由此作者成办此作业」的论述，无论如何都不应理。

8-23 ལྷས་པ། བྱེད་པ་པོ་འདི་ལས་འདི་བྱེད་དོ་ཞེས། མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱུང་བ་དེས་ཁོ་བོ་ཡི་མི་བྱ། ཡོད་ན་ནི་རེ་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་ཡོད་དོ།

8-23 (他方)道：对于吾而言，言：「由此作者成办此作业」，或「(由此作者)并未成办(此作业)」的论述有何用处？既已存在的话，首先，就应有作者及作业。

8-24 བཤད་པ། ཅི་ཚུངས་ཀྱི་མཐར་འཐོད་ལ་དགོན་པ་འདི་ཀྱི་ལཱ་ལས། ཁྱོད་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་ཞེས་བྱུང་བའི་མིང་ཚམས་ཀྱིས་དགའ་ཞིང་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པ་བྱེད་པོར་འདོད་ལ་མི་བྱུང་བ་ལས་སྤོད་དོ། །བྱུང་བ་ཞུན་མི་འཐད་པས་དེ་དག་ཡོད་པར་བརྟག་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་དེས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་མཁུན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་ལས་ཀྱང་མཁུན་པས་འདིར་གང་བཞེད་པར་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་གཞུང་བར་བྱ་བའི་རིགས་པ་སྟེ།

8-24 (自方)道：为何汝欲芝麻油，却去寻找森林的帝噶树？

光是「作者」及「作业」的名称就足以令汝欢喜。(汝之所言，同等汝已)承许「无造作却可(有)作者」、「无造作却可(有)作业」。

其他造作皆不可立，观执彼等（——作者、作业、作处——）只能成为无有意义（的观执）。这种的自性并非作者，这种的自性也非作业的缘故，于此，（吾）认为：「什么真实性才是可被执取的理由呢？」

8-25 ལྷས་པ། གཤམ་ཏེ་དུར་བྱེད་པ་པོ་ཡང་མེད་ལ། ལས་ཀྱང་མེད་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱུ་དུ་ཐམས་པར་འབྱུར་རྟེ། །ཞེས་གང་དག་བཟུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ལ་ཤེས་སུ་འབྲེལ་བར་མི་འབྱུར་རམ།

8-25（他方）道：如是，如果作者也没有，作业也没有的话，汝（要承许）应成无有因之患。难道汝与上述所言（之患）没有关连吗？

8-26 བཤད་པ། མི་འབྱུར་ཏེ། ཁོ་བོ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་སྒྲིལ། ཁོ་བོས་དེ་དག་གི་བྱ་བ་ཡིན་པར་བྱུར་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་བྱུར་པ་པོ་དང་སུ་རྟོགས་པ་སྤངས་པ་དེ་བྱུང་ཏེ། ཁོ་བོ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་བརྟེན་ནས་གང་གསལ་པར་འདོད་དེ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཞེན། བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་མ་གཏོགས་པར། །འབྲུག་པའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་དོ། །བྱེད་པ་པོ་ནི་ལས་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལས་ལ་གཞན་ལ། ལས་ལ་རྟོགས་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་གང་གསལ་ཤིང་བཤོད་དོ། །དེའི་ལས་ཀྱང་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ཞིང་དེའི་ལས་ཞེས་གང་གསལ་ཤིང་བཤོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ནི་རྟོགས་པ་ཅན་དུ་གང་གསལ་པ་ཡིན་ཅི། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བྱུག་པ་དང་མ་བྱུག་པ་མེད་དོ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་མ་སྤངས་པས་དེ་བྱུ་མའི་ལམ་དུ་གང་གསལ་པ་ཡིན་ཅོ། །གང་གསལ་བ་དེ་མ་གཏོགས་པར་དེ་གཉིས་འབྲུག་པའི་མཚན་ཉིད་གཞན་མ་མཐོང་དོ།

8-26（自方）道：不成（该患）。吾不说作者与作业的没有，吾说（应当）断除对于系属造作及非（造作）的所有观执。吾承许，作者与作业皆为依赖而被施設。为何？（《中论》云：）

8.12 因业有作者，因作者有业，除了依缘起，不见成立因。

作者依赖著作业而具有作业，（也是）依赖著作业而被施設且称为「作者」。作者的作业也是依赖著作作者而形成，故而被施設且称为「该（作者）的作业」。此故，此二于依赖性中所施設，并非自性而成立、无有自性。此故，「不承许此二为有（也不承许此二）为无，乃中观之宗。除了施設以外，不见其他成立此二的性相。

8-27 དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤིང་པར་བྱ། ཉེར་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོར་ལྟ་སྟེ། གང་ལ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དེ་ལ་བྱེད་པ་པོ་དུ་མ་ཡོད་ལས་འཁྱིལ་ཏེ་བར་སྤངས་པ་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ལ་གྲུང་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་གསལ་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཡང་ཉེ་བར་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་གསལ་པོ། །ཇི་ལྟར་ལས་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་གང་གསལ་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་སྤངས་པ་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་གང་གསལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ཡང་དེ་མ་གཏོགས་པར་འབྲུག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་མཐོང་དོ། །དེ་ཡང་། ཇི་ལྟར་ཞེན། ལས་དང་བྱེད་པོ་བསམ་པ་ཕྱིར་ལོ། །བསམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཀག་པ་ལོ། །ཕྱིར་ཤི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་འཛིག་གསལ་ཏེ་དོན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དེ་དག་ལྟར་རྒྱུ་མེད་པ་དུ་མར་གསལ་བར་བྱས་པས་དེ་དག་གསལ་བ་ཁོ་ནས་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དང་ཉེ་བར་སྤངས་པ་དག་གིས་འབྲུག་པའི་མཚན་ཉིད་གཞན་ལ་དབས་པར་འཁེས་པར་བྱའོ། །

8-27（《中论》云）

8.13.a 知近取亦尔，

「近取」谓见事物，（即是：）于事物之中，有着诸多作者的缘故，于此，谓承许执取近取（蕴）及近取者。于此，如同依赖著作者而施設（作业）般，近取者也是依赖著近取（蕴）而被施設。如同作业依赖著作者而被施設般，同样的，近取（蕴）也是依赖著近取者而被施設。除了该二（的缘起施設）外，不见（该二的）成立性相。为何？（《中论》云）

8.13.b 破业作者故，

「破」谓除去；「故」谓因相之义。之前以由多相破除了作者及作业，仅由破除彼等（作业及作者的理由），应知（如何）除去近取者及近取（蕴）的其他成立性相。

8-28 དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་ལ། བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལས་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དེ། སྟོན་དུ་མར་ཐམ་བར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་རོཞེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཉེ་བར་སྤང་བ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཉེ་བར་ལེན་པར་མི་བྱེད། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཉེ་བར་སྤང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ཉེ་བར་ལེན་པར་མི་བྱེད་དེ། སྟོན་དུ་མར་ཐམ་བར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་མི་མཐུན་པ་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གྱུར་རོ།

8-28 于此，如同系属作者并不造作系属作业、非作者并不造作非作业、既是亦非的作者并不造作既是亦非的作业，（否则）应成诸多过患。

近取者亦是同理。系属近取者并不近取系属近取（蕴）、非近取者并不近取「非」——非近取（蕴）——（否则）应成诸多过患。

应以同理结合不同方（的理由）。

8-29 བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས། །དངོས་པོ་ལྟག་མ་ལེས་པར་བྱ། བྱེད་པ་པོ་ལས་དག་དང་དངོས་པོ་ལྟག་མ་རྒྱུངས་མ་རྩུངས་པར་ལེས་པར་བྱའོ། ཉེ་བར་ལེན་པ་ལོགས་ལོག་དུ་སྟོས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་འོག་མ་དག་གི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ལ་དངོས་པོ་ལྟག་མ་རྒྱུས་མ་རྩུངས་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་དང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དང་། མེ་དང་བྱ་དང་ལི་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་དང་། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་གོ།

8-29 （《中论》云）

8.13.cd 由业及作者，应知诸余事。

应知作者及作业与诸余事物皆为相同。因为要义的缘故，另作近取的说明。（余）义如下：诸余事物谓因与果、支分及具支者、火与柴、功德及具德者，以及性相与性相之处等行相。

8-30 དེ་རྒྱ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད། རྒྱ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད། རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དེ། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གྱུར་བར་བྱ་གོ། སྟོན་དུ་ཐམ་བར་འབྱུར་བའི་སྤྲ་སྟོས་པ་དག་ཀྱང་བཅུན་པར་བྱའོ། །རྒྱ་ཡང་འབྲས་བྱ་སྟེང་པར་བྱེད་པ་ན་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལེས་བྱའོ། །དེ་

者功德而被施設，功德也依賴者具德者而被施設。性相之處也依賴着性相而被施設，性相也依賴着性相之處而被施設。

如是，除了依賴而施設外，以任何其他行相而成立者皆不應理。

第八品——觀作者、作業品——終。

第九品

——观近取者及近取处品——

9-1 ལྷན་པ། དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ལས་པར་བྱ། །ཞེས་གང་བཤད་པ་དེ་ལ་ལྷན་པར་བྱ་ཞྱེ།

9-1 (他方) 道：请解说此偈——「(8.13.a) 知近取亦尔。」

9-2 ལྟ་དང་ཉན་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཚོར་སོགས་དང་ཡང་དབང་བྱས་པ། །གང་གི་ཡིན་པ་དེ་དག་གི། །མེ་འོད་ཤིང་ཡོད་ཁ་ཅིག་སྟེ། །ལྟ་བ་དང་ཉན་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟ་བ་དང་ཉན་ལ་ལ་སོགས་པ་ལོ། །ལྟ་བ་ཉན་ལ་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གང་གི་ཉེ་བར་རྒྱུད་པ་ཡིན་པ་འདི་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བ་དང་ཉན་ལ་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་མེ་འོད་ཤིང་དོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་དེ་སྐད་ཅེས་སྟེ། །

9-2 (《中论》云：)

9.1 见闻等诸根，受等所治事，彼前定有物，论师如是说。

「见闻等」谓见及闻等。有说，在观见、听闻，以及感受等（生起）之前，存在着观见（者）、听闻（者），以及感受（者）等近取事物。

9-3 དེ་ཉིད་ཕྱིར་ཞེན། །དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །ལྟ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་། །དེ་ཕྱིར་དེ་དག་མེ་འོད་ན། །དངོས་པོ་གནས་པ་དེ་ཡོད་དོ། །དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་ ལྟར་ཉེ་བར་རྒྱུད་པ་ཡིན་པར་འབྱུང་། དེ་ཉིད་ཕྱིར་མི་འཐད་པས་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་མེ་འོད་ན་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གང་གི་ཉེ་བར་རྒྱུད་པ་ཡིན་པ་འདི་དངོས་པོ་གནས་པ་དེ་ཡོད་དོ། །ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དེ་ཡོད་ན་ཉེ་བར་རྒྱུད་བ་ཡང་རྟེས་པས་གང་གསལ་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཁྱེད་ཅི་ཞེས།

9-3 为何？（《中论》云：)

9.2 事物若无有，何能有见等？此故彼等前，先有事物住。

（若见者等）事物不存在，见等岂能成为近取处？此故，不能成立（见等之前不存在近取者）。此故，见等之前，（应先要）有见等之近取者的住，既然有了近取者，为何（又）说（近取者）依赖于近取处而被施設？

9-4 བཤད་པ། ལྟ་དང་ཉན་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཚོར་བ་ལ་སོགས་ཉིད་ཀྱི་ནི། །མེ་འོད་དངོས་པོ་གང་གནས་པ། །དེ་ནི་གང་གིས་གང་གསལ་པར་བྱ། །འདི་ལ་ལྟ་བ་དང་ཉན་ལ་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་ལྟ་བ་པོ་དང་། །ཉན་པ་པོ་དང་། །ཚོར་བ་པོ་ཞེས་དངོས་པོ་གང་གསལ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་མེ་འོད་ན་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གང་གི་ཉེ་བར་རྒྱུད་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་འདི་དངོས་པོ་དེ་འདི་ལྟར་གནས་ཏེ་ཡོད་དེ་ཞེས་གང་གིས་གང་གསལ་པར་བྱ།

9-4 (自方道，《中论》) 云：

9.3 观见及听闻，感受等之前，但凡有事物，由何而施設？

于此，既然由观见、听闻、感受等而施設见者、闻者、感受者等事物，观执：观见、听闻、感受等之前，存在着见等近取（者）的事物，（试问，该）事物到底由何者所施設呢？

9-5 ལྷན་པ། དེའི་ལྷ་བཤེས་པ་དག་མེད་པར་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་རྒྱུ་གྱུབ་པར་ཡོད་དོ།

9-5 (他方) 道：虽无见等，却可由己性至极成立而存在。

9-6 བཤད་པ། ལྷ་ལ་མེས་པ་མེད་པར་ཡང་། །གཤེད་དེའི་གནས་རྒྱུར་ན། །དེ་མེད་པར་ཡང་དེ་དག་ནི། །ཡོད་པར་འབྱུར་བར་ཐེ་ཚོས་མེད། །ལྷ་བཤེས་པ་དག་མེད་པར་ཡང་གཤེད་དོས་པོ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་རྒྱུ་ཅིང་གནས་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བཟློད་ན། །དོས་པོ་དེ་མེད་པར་ཡང་ལྷ་བཤེས་པ་དེ་དག་རང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་རྒྱུ་ཅིང་གནས་པ་ཡོད་པར་འབྱུར་བར་ཐེ་ཚོས་མེད་དོ།

9-6 (自方道：《中论》) 云：

9.4 虽无有见等，事物尚可住，无需该事物，有彼等无疑。

(你)若说虽无见等，(见者)事物尚可由己性至极成立、安住而有的话，毋庸置疑，无(见者)事物，见等也应可以由己性至极成立、安住而有。

9-7 ལྷན་པ། ལྷ་བཤེས་པ་དག་ཀྱང་དེ་མེད་པར་གནས་པར་རྒྱུར་ན་སྟེན་ཅི་ཡོད།

9-7 (他方) 道：虽无该(见者)，仍可存在见等，又有何过？

9-8 བཤད་པ། ཐམས་ཅད་སྟེན་ཉིད་འབྱུར་ཏེ། ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷ་བཤེས་པ་དག་མེད་པའི་དོས་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མེད་པར་གནས་པ་མེད་པར་འབྱུར་བ་དང་། དེ་མེད་ན་ལྷ་བཤེས་པ་དག་ཀྱང་གསལ་བར་བྱེད་པ་མེད་པར་གནས་པར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་ལོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི། །ཅི་ཡིས་གང་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད། །གང་གིས་ཅི་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད། །ལྷ་བཤེས་པ་ཅི་ཞིག་པོ་དག་གིས་དོས་པོ་གང་ཞིག་ལྷ་བཤེས་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་དང་ཞེས་གསལ་བར་བྱེད་དེ། གསལ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། མཛོད་པར་བྱེད་པ་དང་། གཞུང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དོས་པོ་གང་ཞིག་པོས་ཀྱང་ལྷ་བཤེས་པ་ཅི་ཞིག་པོ་དག་འདྲི་ནི་རྒྱ་བཤོ། །འདྲི་ནི་ཉན་པའོ། །འདྲི་ནི་ཚོར་བའོ། །ཞེས་གསལ་བར་བྱེད་དོ།

9-8 (自方) 道：应成一切之过。为何？因为见者事物尚未存在，不能明显，且无所住、不存在；既已没有(见者事物)，见等亦不能明显、无所住。为何？(《中论》云：)

9.5.ab 以何明显尔？以尔明显何？

以何之见等方能明显尔 ——「见者、闻者、受者」——呢？「明显，谓明了、执取、得知。」(言：)「此是见者、此是闻者、此是受者。(时，)又(如何)以尔(见者)事物明显何见等呢？」

9-9 དེ་ལྷ་གང་གི་ཕྱིར་ལྷ་བཤེས་པ་དག་གིས་དོས་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པ། དོས་པོས་ཀྱང་ལྷ་བཤེས་པ་དག་གསལ་བར་བྱེད་དེའི་ཕྱིར། ཅི་མེད་གང་ཞིག་གསལ་ཡོད། །གང་མེད་ཅི་ཞིག་གསལ་ཡོད། །ལྷ་བཤེས་པ་ཅི་ཞིག་པོ་དག་མེད་ན་གསལ་བར་བྱེད་པ་མེད་པའི་དོས་པོ་གང་ཞིག་པོ་གནས་པས་གནས་པར་འབྱུར་བ་གསལ་ཡོད། དོས་པོ་གང་ཞིག་པོ་མེད་ན་ཡང་གསལ་བར་བྱེད་པ་མེད་པའི་ལྷ་བཤེས་པ་ཅི་ཞིག་པོ་དག་གནས་པར་འབྱུར་བ་གསལ་ཡོད་དེ། དེ་རྒྱལ་ན། ལྷ་བཤེས་པ་ཅི་ཞིག་པོ་དག་གི་ཐུ་ཤེས་ན་དོས་པོ་གང་ཞིག་པོ་གནས་པ་མེད་དོ།

9-9 如是，因为以见等明显(见者等)事物，也由(见者等)事物明显见等的缘故，(《中论》云：)

9.5.cd 无彼怎有尔？无尔怎有彼？

མ། ཞིི ཕྱིར་ལེན། རྒྱལ་བུ་སྐར་ཁུང་ཐད་དང་པར་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ་བདག་དབང་པོ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟེ། བདག་ནི་དབང་པོ་གཞན་གསུང་འགྲོ་བར་མི་འདོད་དོ།

9-12 此外，《中论》云：

9.8 别相前若有，见者即应成，闻者及受者，如是不应理。

如果在见等——（别相）之前存在（见者），其将成既是见者，也是闻者、受者。此故，此说实不应理。为何？如同上夫从不同的门窗而行走般，我也将从其他根门而行走，（然）不承许我从其他根门而行走。

9-13 ཅི་ལྟར་བདག་དབང་པོ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་ཐལ་བ་དེར་གྱུར་ན་མི་རུང་དོ་རྒྱལ་པས་རྩལ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན་ལ། ཉན་པ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན། ཚཱ་བ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོག་ན།

9-13 若（他方）认为：将成如是应成——我从其他根门而行走——（之过），实不应理。故念：见者也是他性，闻者也是他性，受者也是他性。

9-14 དེ་ལ་ཡང་བ་བད་པར་བྱ་སྟེ། གཤམ་ཏེ་རྩལ་བོ་གཞན་ཉིད་ལ། ཉན་པ་བོ་གཞན་ཚཱ་བ་གཞན་ན། རྩལ་བོ་ཚཱ་བ་པོ་ཡང་། བདག་ཅང་མང་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར། གཤམ་ཏེ་རྩལ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན་ལ། ཉན་པ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན། ཚཱ་བ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་གྱུར་ན་དེ་རྩལ་བ་པོ་ཚཱ་བ་པོ་ཡང་ཚཱ་བ་བོ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་རྟེ། ཇི་ལྟར་ལེན། བདག་གི་ཚཱ་བ་ལ་སོགས་པ་མེ་རེ་འི་ཐུ་འོས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཁོ་བོའི་རྩལ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན་ལ། ཉན་པ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན། ཚཱ་བ་བོ་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་ཞེས་བསམ། དེ་རྩལ་བ་བདག་ཅང་མང་པོ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རྟེ།

9-14 于此，（自方道，《中论》）云：

9.9 若见闻各异，受者亦各异，见时亦应闻，我亦成多性。

如果见者也是他性，闻者也是他性，受者也是他性，在见者的时候也应有闻者、受者。为何？因为（你）承许在见等——（别相）之前存在彼等（——闻者及受者——）的缘故。（况且，你说：）「我认为，（）见者也是他性，闻者也是他性，受者也是他性。」如是，应成存在着许多的我。

9-15 ཅི་ལྟར་གཞན་ཉིད་ཅང་ཡིན་ལ། རྩལ་བོ་ཚཱ་བ་ཉན་པ་པོ་དང་། ཚཱ་བ་བོ་མེད་ན་དེ་རྩལ་ཡང་བདག་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་། བདག་མང་པོ་ཉིད་དུ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འདོད་དོ། དེ་རྩལ་མ་ན་རྩལ་ལ་སོགས་པ་མེ་རེ་འི་ཐུ་འོས་ན་ཡོད་པ་དང་། རྩལ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དང་གཞན་རྒྱུས་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་གང་སྐུས་པ་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།

9-15 如果（见者）既是他性，而且在见者的时候没有闻者、受者，应成我为无常性，以及我为诸多性，故亦不承许此。此故，凡说见等——（别相）之前有（见者等），以及由其他相异而呈现见等，皆不应理。

9-16 སྐུས་པ། རྩལ་སོགས་པ་དག་གི་ཐུ་འོས་ན་བདག་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། ཞིི་ཕྱིར་ལེན། འདི་ལ་མིང་དང་གཞན་གསུམ་གྱི་རྟེན་ལྷིས་སྒྲུ་མ་ཆེད་དུ་གཤམ་གསལ་པས་ལ། གཞན་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་དག་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ལྷུང་བའི་རྟེན་ལྷིས་སྒྲུ་མ་ཆེད་དུ་གཤམ་ལྷུང་ལ། ལྷུང་བ་དེ་དག་ཅང་བདག་གི་ཉེ་བར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། དེ་རྩལ་མ་ན། ལྷུང་བ་ཉེ་བར་འཛིན་པ་པོ་ལྷུང་བས་གསལ་བར་བྱས་པའི་བདག་གཞན་པ་ཡོད་ན་སྒྲུ་མ་ཆེད་དུ་གཤམ་ལྷུང་ཞིང་རྩལ་ལྷིས་ཚཱ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ཅང་ལྷུང་བས་དཔལ་ན་རྩལ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་ཐུ་འོས་ན་དངོས་པོ་གཞན་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལམ་དེ་དོ།

9-16 (他方)道：在见等之前的确有我。为何？经论说：「由名色的因缘而(成)六处。」所谓的「色」指的是四大种，由大种的因缘而生六处。大种等也应成为我的近取处。此故，产生了大种近取者。此故，有了明显的我。因有(明显的我)，则生六处，并依序产生了受等。故说事物存在于见等之前，实属合理。

[illegible]

9-18 (自方道,《中论》)云:

9.10 观见及听闻，受等亦如是，所从生诸大，此物亦非有。

依序由见、闻、受等的生源大种——你所观执的事物——也是不存在的。为何？因为是大种近取者，而大种近取者不能在大种之前被明显，故不应理。

（既然大种近取者）在大种之前并不存在，岂能成立大种的近取者？此故，大种也无其（近取者），见等之前怎么会有（近取者）呢？

9-19 ལྷ་ས་པ། ལྷ་བ་ལོག་ས་པ་དག་གི་ཆེ་ཤོས་པ་དེ་ཡོད་ཀྱང་རུང་མེད་ཀྱང་རུང་ལྟེ། ཡོད་ནི་འཛིན་ལྷ་བ་ལོག་ས་པ་དག་ནི་ཡོད་དོ། ཁྱེད་ཀྱིས་ལྷ་ས་ཅི་མེད་གང་ཞིག་ལ་ཡོད་། ཁང་མེད་ཅི་ཞིག་ག་ཡོད་། ཅེས་ལྷ་ས་ལ། དེ་ལྷིན་ལྷ་བ་ལོག་ས་པ། ཅི་ཞིག་ཡོད་ག་ཡོད་དོ། ཁང་ཞིག་མེད་ཅི་ཞིག་གང་མེད་པས་དེ་ལྷིན་ལྷ་བ་ལོག་ས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ག་ཡོད་ཀྱི་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་དང་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་དོ། །

9-19 (他方)道：其（——近取者——）于见等之前有也好，没有也罢，（总之，）首先，有（见者）则有见等，因为你于先前已说：「(9.5.cd) 无彼怎有尔？无尔怎有彼？」所以，（我说：）「此故观见等，尔法皆应有。」因为无彼则无尔，既然已有见等尔法，彼（见者）事物存在。

[illegible]

9-20 (自方) 道：(我) 早已于「(9.5.d) 无尔怎有彼？」回覆。为何？（《中论》云：）

9.11 觀見及听闻，受等其諸法，若无拥有者，其法亦无有。

先前已示，见等尔法之前无彼（见者）事物的存在，并明示「(9.5.d) 无尔怎有彼」。

此故，如果要至极成立见等法，（首先应当至极成立）见等属于何者的彼法。（然而，）不存在其性（——见者事物），岂能至极成立见等？见等又是属于谁的（见等）呢？无彼（见者等）事物的缘故，见等法亦不应有。若是没有见等法，又怎么会有你的（见者等）事物彼法？

9-21 ལྷན་པ། ཅི་ཁྱོད་གྱི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་པོ་མེད་པ་དེ་འི་རྒྱ་རྒྱུ་དངོས་པོ་ཡིན་ནམ།

9-21 (他方) 道：为何你坚决认定彼（见者）事物不存在？

[illegible]

9-22 (自方道,《中论》)云:

9.12 无物于见前，见时及见后，执取有与无，分别应止息。

倘若以一切行相观察见等之前、现时同具，以及见等之后的话，无法以自力至极成立「彼是此」，且能止息有见等、无见等的施設分别。

首先，自性并非至极成立的缘故，如何能说有彼法？见等明显（见者）的缘故，如何能说无（见者）彼法？此故，「有也」、「无也」的分别皆不应理。

此故，如同作者及作业般，近取者也是仅为施設，除此外，任何其他成立皆不应理。

第九品 一观近取者及近取处品——终。

第十品

——观柴火品——

10-1 ལྷན་པ། མེད་བྱད་ཤིང་དག་བཞིན་དུ། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དང་ཉེ་བར་རྒྱུ་བདག་རབ་རྩ་འབྱུང་གྱི། རྩེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་བཞིན་དུ་རབ་རྩ་མི་འབྱུང་བ་ནི་ཡིན་པོ།

10-1 (他方) 道：如同火与柴般，近取者与近取处皆为至极成立；如作者与作业般，（火与柴）并非无法至极成立。

10-2 བ་གད་པ། ལལ་ཉེ་མེ་བྱད་ཤིང་རབ་རྩ་རྒྱུ་བདག་ནི་དེ་དག་ཀྱང་རབ་རྩ་འབྱུང་པར་འབྱུར་གྲང་ན། ལང་གི་ཚེ་མེ་དང་བྱད་ཤིང་གི་རྩེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་རབ་རྩ་མི་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དང་། ཉེ་བར་རྒྱུ་བདག་རིམ་རབ་རྩ་འབྱུང་པར་འབྱུར་།

10-2 (自方) 道：如果因为至极成立柴火，方能至极成立彼等（——近取者与近取处及作者与作业等——）的话，然而，火与柴仅像作者与作业般，并非至极成立的缘故，如何能够至极成立近取者与近取处？

10-3 ལལ་ཉེ་མེ་དང་བྱད་ཤིང་དག་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་རྩ་རྒྱུ་བདག་ལྟར་ན། ལཱ་ཅིག་པ་ཉིད་དམ་ལཱ་ཞུན་ཉིད་དུ་རབ་རྩ་འབྱུང་པར་འབྱུར་གྲང་ན། ལཱ་ཅིག་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དོ། ཁྱིལ་རྒྱུ་ན། བྱད་ཤིང་གི་དེ་མེ་ཡིན་ན། རྩེད་པ་པོ་དང་ལས་ལཱ་ཅིག་འབྱུར་། ལལ་ཉེ་རེ་ཞིག་བྱད་ཤིང་གི་ལོན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མེ་ཡིན་པར་རབ་རྩ་ཉོན་ན། དེ་ལྟར་རྩེད་པ་པོ་དང་ལས་ལཱ་ཅིག་པ་ཉིད་དམ་ལྟར་ཉེ། དེ་ལམ་མེ་ནི་ལྷན་པར་རྩེད་པ་པོ་ཞིས་བྱུང་དག་མི་ལྟོད་པར་འབྱུར་དོ། ཅི་ལྟེ་ལཱ་ཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་དེ་དག་གི་དཔྱད་ན་ནི་མེ་ནི་ལྷན་པར་རྩེད་པ་པོ་། བྱད་ཤིང་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱུང་བའི་སྐྱེད་བྱུང་པར་ལྟར་པར་ཞིག་ན་མི་ལྟོད་པས་དེ་ལྟ་བུས་ན་དེ་ལཱ་ཅིག་ལཱ་ཅིག་པ་ཉིད་མི་འཐད་དོ།

10-3 如果火与柴由本性至极成立的话，试问：（火与柴）应至极成立为一性，或为相异性呢？两者皆不能立。为何？（《中论》云：）

10.1.ab 凡柴若为火，作者则一，

首先，如果至极念执：「凡是柴薪绝对为火」的话，作者与作业应成一性，于此，将不可能（合理地）言道：「彼（柴）被火燃烧。」

如果，系属一性之中仍有可能（合理地）言道：「彼等（柴薪）被火燃烧，柴薪皆为所燃」的话，（实属不妥、）不可能的缘故，彼二（柴与火）不能合理地成为一性。

10-4 དེ་ལ་བྱད་ཤིང་ལས་མེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་མེ་ལས་ན།

10-4 于此，（他方）认为：「柴（是迥异于）火之相异性」的话，

10-5 དེ་ལ་བ་གད་པར་བྱ་གྱེ། ལལ་ཉེ་མེ་དང་ལས་མེ་གཞན་ན། ཤིང་མེ་དཔར་ཡང་འབྱུང་བར་འབྱུར་། ལལ་ཉེ་བྱད་ཤིང་ལས་མེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་རྒྱུར་ན། བྱད་ཤིང་མེ་དང་བྱད་ཤིང་མ་གཏོགས་པར་ཁོ་ན་ཡང་མི་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་ཞིག་ན། བྱད་ཤིང་མེ་དཔར་མེ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟ་བུས་ན་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འཐད་དོ།

10-5 于此，（自方）将做解释。（《中论》云：）

10.1.cd 若柴异于火，无柴亦生火。

无有柴薪、除了柴薪以外，（火）皆不能生，但如果柴薪是（迥异于）火之相异性的话，无有柴薪也应生火。此故，彼（——柴——）性并非（迥异于火的）相异性。

10-6 ཡང་གཞན་ཡང་། རྟག་ཏུ་འབར་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་། །འབར་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་། རྩོམ་པ་དོན་མེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་། །དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ལས་ཀྱང་མེད་། །གལ་ཏེ་བྱུང་གིང་ལས་མེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་རྒྱུ་ན་རྟག་ཏུ་འབར་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རྟེ། །འདི་ལྟར་འབར་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རྟེ། །དེའི་འབར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་པ་དེ་ནི་འབར་བྱེད་ཉིད་ཀྱི་རྟེ། །འབར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པ་ནི་འབར་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་རྟེ། །འབར་བར་བྱེད་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་ན་མེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐོག་ཚིག་གོ། རྩོམ་པ་དོན་མེད་ཉིད་དུ་ཡང་འགྱུར་རྟེ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ལས་མེད་པའི་མེར་ཡང་འགྱུར་རྟེ། མེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཕྱི་གལ་པར་བྱེད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཉིད་ལས་བཟུང་བྱེད་པར་ཡང་འགྱུར་རྟེ། །

10-6 此外，（《中论》云：）

10.2 应成常燃性，火从无因生，努力成无义，作业亦为无。

如果火是（迥异于）柴的相异性，（火）应成永恒燃烧。如是，（火）可从无有燃因而生。令（火）燃烧之因则是燃因；无有燃烧之因（而生）即是（从）无有燃因而生。（你说）等同「无有燃（因）亦可生火」，（果真如此，为生火捡柴的）努力也应成无有意义。这样一来，无有作业也可生火，亦有应成不存在「火谓能燃」的教言（之过）。

10-7 ལྷན་པ། མེ་འབར་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བར་འགྱུར་རེ་ཞེས་གང་བ་འདྲ་པ་དེ་རིམ་གྱི།

10-7 （他方）道：「火可从无有燃因而生，。

10-8 བ་འདྲ་པ། གཞན་ལ་རྩོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་། འབར་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་། གང་གི་ཕྱིར་བྱུང་གིང་ལས་མེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་རྒྱུ་ན་བྱུང་གིང་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་ཕྱིར་གཞན་ལ་རྩོམ་པ་མེད་པ་ཡིན་རྟེ། །འདི་ལྟར་མེ་བྱུང་གིང་ལས་མེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་རྒྱུ་ན་བྱུང་གིང་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱུང་གིང་མེད་པས་གཞན་ལ་རྩོམ་པ་མེད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ལ་རྩོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་འབར་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བར་འགྱུར་རྟེ། །འབར་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བར་རྒྱུ་ན་རྟག་ཏུ་འབར་བ་ཉིད་དུ་ཐམས་པར་འགྱུར་རྟེ། །འདི་ལྟར་མེ་འབར་བྱེད་ལ་རྩོམ་པ་ནི་འབར་བྱེད་མེད་ན་དེ་འཆི་བར་འགྱུར་པ་ཞིག་ལ། དེ་ལ་འབར་བྱེད་དེ་ཡང་མེད་པར་རྟག་ཏུ་འབར་བ་ཉིད་དུ་ཡང་ཐམས་པར་འགྱུར་རྟེ། །

10-8 （自方道，《中论》）云：

10.3.ab 不待其他故，从无燃因生，

因为火是（迥异于）柴薪的相异性，此故，（火）不会观待他法（——柴薪——）；即便没有了柴薪，应成（火）亦可产生。如是，火观待柴薪，故谓观待他法；既然没有了柴薪，就无观待他法、不能观待他法的缘故，（火）将从无有燃因而生。果真（火）能从无有燃因而生的话，（火）应成永远燃烧。

如是，火因为观待燃（因 柴薪），若无燃（因），该（法 火）将灭。于此，既无燃（因），就无该（法——火——）的缘故，（无需柴薪等燃因，火也可以产生的话，火）应成永远燃烧。

10-9 རྟག་ཏུ་འབར་བ་ཉིད་ཡིན་ནམ། རྩོམ་པ་དོན་མེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་པ། མེ་རྟག་ཏུ་འབར་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་བྱུང་བ་དང་ཁྱར་པ་ལ་སོགས་པ་རྩོམ་པ་དག་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འདྲུག་རོ། དེ་ལྟ་ན་ལས་མེད་པར་ཡང་ཐམ་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྩོམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་མི་འཐད་པས་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡང་ཐམ་པར་འགྱུར་རོ།

10-9 (《中论》云：)

10.3.cd 火若常燃者，人功应则空。

如果火会永远燃烧的话，为了生（火）、起（火）而做出的努力将会成为无有意义。这样一来，应成无有作业，火也应成无有，这种现象不能被合理地成立。

10-10 དེ་ལ་གཤམ་ཏེ་འདི་སྟུང་དུ། བྲེག་གིང་བྱང་གིང་ཡིན་སེམས་ན། དེ་ལ་གཤམ་ཏེ་ལ་ལས་འདི་སྟུང་དུ་གང་གི་ཕྱིར་མེས་ཀྱང་ཅིང་མེས་བསྐྱེག་བཞིན་པ་བྱུང་གིང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་གཞན་ཉིད་ཡིན་ཡང་མེ་ལ་བྱང་གིང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཟྱུ། བྱང་གིང་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལ་བྱང་གིང་མེད་པར་ཐམ་པར་གྱུར་ན་ཁྱོད་གང་དག་བརྟན་པ་དེ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་སེམས་ན།

10-10 (《中论》云：)

10.4.ab 于此若汝念：正燃为柴薪。

于此，有人若念，柴薪被火周遍、被火燃烧的缘故，（柴与火）虽是相异性，但并非于火中没有柴薪，应当具有柴薪。所以，不存在前示之过——应成没有柴薪。

10-11 དེ་ལ་བ་འདད་པར་བྱ་ཟེ། གང་ཚད་ཅེས་དེ་ཡིན་ན། གང་གིས་བྱང་གིང་དེ་སྟེག་ཟེད། གང་གི་ཚེ་བསྐྱེག་བཞིན་པ་དེ་ཅུམ་ན་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་གཞན་གང་དང་ལྟན་པས་ཀྱང་བསྐྱེག་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ན་བྱང་གིང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐུ་རོལ་ན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་གང་གིས་བྱང་ཅིང་གང་གིས་བསྐྱེག་བཞིན་པ་ན་བྱང་གིང་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་གཞན་དེ་གང་ཡིན།

10-11 于此，（自方）将做解说。（《中论》云：)

10.4.cd 正燃若是薪，由何燃柴薪？

尔时，仅是正在燃烧即是彼性（——柴薪——的话，你便可说于火中）具有相异性，然而，既然正在燃烧并非（柴薪，试问：）什么是在柴薪之前由火周遍、由火正在燃烧、是柴薪的相异性呢？

10-12 བྲེག་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ལ་ཡང་ཅི་བྱང་གིང་གང་འོན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མེ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་མེ་ཡང་གཞན་ལ་བྱང་གིང་ཀྱང་གཞན་ཞེས་བསམ་པ་འདི་འགྱུར་ལ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱེག་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ལ་མེས་ཀྱང་ཅིང་མེས་བསྐྱེག་བཞིན་པ་བྱང་གིང་ཡིན་ན་ཞེས་སྟུང་པ་དེའི་ཚེ་གང་གི་ཕྱིར་མེས་ཀྱང་ཅིང་མེས་བསྐྱེག་བཞིན་པ་བྱང་གིང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་མེ་ལ་བྱང་གིང་མེད་པ་མ་ཡིན་ན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡི་རྒྱ་བ་ཤིག་སོ། དེ་ལྟ་བུས་ན་གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་སྟོན་དུ་ཐམ་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་སོན་གནས་བཞིན་ནོ།

10-12 正在燃烧的时候，凡是柴薪将决定为火吗？（你）却做此念：「火仍是（迥异于柴薪）的相异性，柴薪也是（迥异于火）的相异性。」你亦道：「正在燃烧的时候，被火周遍、被火燃烧的就是柴薪。此故，正因为被火周遍、被火燃烧的实为柴薪的缘故，于火之中并非没有柴薪。」该言如何应理？

此故，（你）虽许（柴与火为）相异性，仍有不可避免的应成过患。

10-13 ཡང་གཞན་ཡང་། གཞན་ནི་མི་ཕྱད་ཕྱད་མེད་ན། །ཞེས་པར་མི་འགྱུར་མི་ཞེས་ན། །འཛི་བར་མི་འགྱུར་མི་འཛི་ན། །རང་གི་བརྟགས་དང་ཕྱན་པར་གནས། །མེ་གཞན་ཡིན་ན་བྱད་ལིང་དང་མི་ཕྱད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཕྱད་པ་མེད་ན་དེ་ཞེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅི་ཞེ་ཕྱད་པ་མེད་ཀྱང་ཞེས་པར་མི་འགྱུར་ན་ནི། རྟེན་གསལ་གཅིག་ན་ འདུག་པས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ཞེས་པར་མི་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་ཕྱད་པ་དེ་མི་འཐད་པས་གཞན་ཉིད་ཡིན་ཡང་བསྟེན་པ་ན་བྱད་ལིང་ཡིན་ན་ཞེས་གང་སྟེན་པ་ དེ་མི་འཐད་རོ། །མི་ཞེས་ན་འཛི་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ཕྱར་མེས་བྱད་ལིང་བསྟེན་གསལ་ན་ནི་བྱད་ལིང་ཟད་པས་འཛི་བར་ཡང་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། མི་ ཞེས་པ་འཛི་བར་བརྒྱ་མེད་པ་ལས་བྱད་བ་ཇི་ཕྱར་འབྱུང་བར་འགྱུར། མི་འཛི་ན་ནི་གཞན་པ་མི་རྟེན་པ་འབྱུང་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱད་བ་རྟག་ཏུ་འབར་བཤད། གང་ གི་རྟགས་དང་ཕྱན་པ་མེར་རླུག་ཏུ་གནས་ཉིད་ཀྱང་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་ནི་དེ་བྱད་ལིང་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །

10-13 此外，（《中论》云：）

10.5 若异则不遇，不遇则不烧，不烧则不灭，亦住自相中。

火若是相异法，将不能相遇柴薪。若无相遇，将不能燃烧。如果相遇仍可燃烧的话，因为（火）存在一方的缘故，诸道有情应成被烧。此故，相遇不能被成立的缘故，凡言：「虽是相异性，正在燃烧仍可成柴薪。」的论述自然不能理。

既无燃烧，（火）自不能灭。为何？如是，因火燃烧柴薪，柴薪用尽的缘故，使（火）灭尽。既无燃烧，灭尽怎能从无因而有？（火）既无灭尽、不待他法、由无燃因而生，（火）应成永远燃烧等常住之相。或是，该（法 火）并非（迥异于）柴薪的相异性。

10-14 སྟེན་པ། མེ་གཞན་ཡིན་ན་བྱད་ལིང་དང་མི་ཕྱད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གང་བཤད་པ་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱ་ཞེ། གཡའ་ཏེ་ལིང་ལས་མེ་གཞན་ཡང་། ལིང་དང་ཕྱད་ཏུ་ རུང་བར་འགྱུར། །གཡའ་ཏེ་བྱད་ལིང་ལས་མེ་གཞན་ཡིན་ན་ཡང་བྱད་ལིང་དང་ཕྱད་ཏུ་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཇི་ཕྱར་ཞེ་ན། ཇི་ཕྱར་བྱད་མེད་ཞེས་པ་དང་། ཞེས་པ་འབྱུང་ བྱད་མེད་ཕྱད་པ་བཞིན། །

10-14 （他方）道：针对「火若为相异性，将不相遇柴薪」之论述而做反驳。（《中论》云：）

10.6.cd 柴火虽为异，柴火仍相遇。

若（言，）火虽是（迥异于）柴薪的相异性，但（火）仍可相遇柴薪。为何？（《中论》云：）

10.6.ab 如女相遇男，男亦相遇女；

10-15 བཤད་པ། གཡའ་ཏེ་མེ་དང་ལིང་དག་ནི། །གཅིག་གིས་གཅིག་ནི་བསམ་པ་ལྟར་ན། །ལིང་ལས་མེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་ཡང་། ལིང་དང་ཕྱད་པར་འདོད་པར་གྲུ། །གཡའ་ཏེ་མེ་དང་བྱད་ལིང་དག་ཞེས་པ་དང་བྱད་མེད་དག་བཞིན་ཏུ་གཅིག་གིས་གཅིག་བསམ་པར་ལྟར་ན་ནི་བྱད་ལིང་ལས་མེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ཡིད་ལ་ བསམས་པ་བཞིན་ཏུ་ཇི་ཕྱར་བྱད་མེད་ཞེ། སྟེན་པ་དང་ཕྱད་པ་དང་། ཞེས་པ་བྱད་མེད་དང་ཕྱད་པ་བཞིན་ཏུ་བྱད་ལིང་དང་ཕྱད་པར་ཡང་འདོད་ལམ་གནས་གང་གི་ཆོ་ བསྟེན་བཞིན་ཏུ་འདི་གནས་རྟགས་ཉིད་ལ་བསམ་པ་འདི་འབྱུང་བ་དེའི་ཆོ་མེད་བྱད་ལིང་ཕྱད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱད་བ་དེ་འཐད་པར་གཤམ་པ་འགྱུར།

10-15 （自方道，《中论》云：）

10.7 若谓火与柴，一者遮一者，虽火异于柴，许火须遇柴。

虽然你于心中正在念执：「如同女遇男、男遇女般，承许（火）相遇柴薪。」但是，如果火与柴就如男与女般，一者排除了另一者，（换句话说，）火是（迥异于）柴薪之相异性的话，如何能够合理地成立「正在燃烧的时候，火相遇柴薪呢？」

10-16 ལྷས་པ། འདི་ར་དེ་གཉིས་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། གཞན་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་པ་ཉིད་དང་། གཞན་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་གོ་སྐྱེ། རེ་ཞིག་མེ་དང་བྱང་ཤིང་དག་ནི་རབ་ཏུ་གྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

10-16 (他方) 道：于此，该“（——火与柴——）并非一性，也非相异性。透过该道理，容易了解该“（——火与柴——）并非一性或相异性。总之，火与柴是至极成立的”。

10-17 བཤད་པ། དེ་ནི་བཞག་གདའོན་པ་ལྟར་ཏེ། གང་དག་དངོས་པོ་གཅིག་པ་དང་། དངོས་པོ་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ནི། །གྱུབ་པར་གྱུར་པ་ཡོད་མིན་པ། །དེ་གཉིས་གྱུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད། །

10-17 (自方) 道：该（言论）纯属可笑。（诚如《中论》云：）「（2.21）事物于一性，事物于相异性，两性皆非有，如何有二法？」

10-18 ལྷས་པ། ཡན་རྩུབ་རྩེས་པ་ལས་བྱང་ཤིང་ལ་རྩེས་ནས་མེ་ཡིན་ལ། མེ་ལ་རྩེས་ནས་བྱང་ཤིང་ཡིན་ནོ། །

10-18 (他方) 道：由相互看待（的现象）而（成立了）「火依赖柴薪，柴薪依赖火」。

10-19 བཤད་པ། གཡ་རྟེ་ཤིང་རྩེས་མེ་ཡིན་ན། །གཡ་རྟེ་མེ་རྩེས་ཤིང་ཡིན་ན། །གང་ལ་རྩེས་པ་མེ་དང་ཤིང་། །དང་པོར་གྱུབ་པ་གང་ཞིག་ཡིན། །གཡ་རྟེ་བྱང་ཤིང་ལ་རྩེས་ནས་མེ་ཡིན་ལ། མེ་ལ་རྩེས་ནས་བྱང་ཤིང་ཡིན་ན། གང་ལ་རྩེས་ནས་མེ་ཡིན་པར་ལྟར་བཟུ། བྱང་ཤིང་ཡིན་པར་ལྟར་བཟེད་གཉིས་ལས་དང་པོར་གྱུབ་པ་གང་ཡིན།

10-19 (自方道，《中论》) 云：

10.8 若待柴为火，待火则是柴，所待火及柴，何者应先立？

若谓，看待柴薪而成立为火，而且看待火而成立为柴薪的话，（试问：）看待何者而为火，或为柴薪？二者之中，何者应先成立呢？

10-20 དེ་ལ་འདི་ལྷས་ཏུ་བྱང་ཤིང་དང་པོར་གྱུབ་པ་དེ་ལ་རྩེས་ནས་མེ་ཡིན་པར་མཇམས་ན།

10-20 于此，（他方）做此想：「先立柴薪，看待柴薪后安立为火。」

10-21 དེ་ལ་བཤད་པར་བྱུ་ཞེ། གཡ་རྟེ་ཤིང་རྩེས་མེ་ཡིན་ན། །མེ་གྱུབ་པ་ལ་གྱུབ་པར་ལྟར། །གཡ་རྟེ་བྱང་ཤིང་དང་པོར་གྱུབ་པ་ལ་དེ་རྩེས་ནས་མེ་ཡིན་པར་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་ན་མེ་གྱུབ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་གྱུབ་པར་ལྟར་བཟུ་བཟུ་ནོ། །ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་མེ་གྱུབ་ན་བྱང་ཤིང་ལ་རྩེས་པར་འཐད་ཀྱི། མེ་མ་གྱུབ་ཅིང་མེ་དང་ཇི་ལྟར་བྱང་ཤིང་ལ་རྩེས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་འདྲི་ཕྱིར་བྱང་ཤིང་མེ་དང་པོར་ཡང་མེ་རང་གིས་གྱུབ་པ་རྩེས་པར་རྩུབ་པ་ལ་ཁྱོད་ཡང་བྱང་ཤིང་ལ་རྩེས་ནས་རབ་ཏུ་འགྱུབ་པར་ལྟར་བཟེད་ན་མེ་དང་པོར་ཡོད་དཔ།

10-21 于此，（自方）将做解释。（《中论》云：）

10.9.ab 若待柴为火，则火复成火，

如果先有柴薪，再看待彼（——柴薪——）而安立为火的话，如是，已有的火将有复成（之过）。为何？如是，火若存在，方能成立「看待柴薪」；火若不在，如何看待柴薪？故此，如果虽无柴薪，火仍具有以自力看待的能力的话，你（言：）「（火）看待柴薪而至极成立」的（言论）岂不没有意义？

སྒྲིལ་མེད་དེ། འདི་ཕྱར་མེ་མེད་ཅིང་བསྟེན་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་བྱུང་གིང་དུང་ཕྱར་འགྱུར། ཁྱི་ཉེ་འགྱུར་ན་ནི་བྱུང་གིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། འདི་མི་འདོད་པས་དཔེ་ཕྱིར་མེ་ལས་ཕྱོས་པ་ནི་བྱུང་གིང་ཡང་མེད་དོ།

10-29 (《中论》云：)

10.12 无火观待柴，无火不待柴；无柴观待火，无柴不待火。

此故，透过前述的理由如实观察的话，观待柴薪的火是不存在的，因为观待存在与不存在的火与柴皆是不合理的。

不观待柴薪的火也是不存在的，因为（会有）应成不观待他者、由无燃因而生、永远燃烧等（的过患）。

如今，观待火的柴薪也是不存在的，因为观待存在与不存在的火与柴皆是不合理的。

不观待火的柴薪也是不存在的，没有火、并非正在燃烧（的话，柴薪）如何能成为柴薪？果真能够的话，一切事物皆可成为柴薪的缘故，（我）不承许该（论）。此故，不观待火的柴薪也是不存在的。

10-30 མེ་ནི་གཞན་ལས་མི་འོང་སྟེ། རྒྱུ་ལ་པར་མེ་ནི་འོད་མ་ཡིན། མེ་ནི་གཞན་གང་ལས་ཀྱང་མི་འོང་སྟེ། ཅི་ཉི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ཕྱར་དེ་གཞན་ལས་འོང་བར་ཆས་པར་བརྟག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་བྱུང་གིང་དང་བཅས་པར་རམ། བྱུང་གིང་མེད་པར་རོགས་དང་། འདི་ཕྱར་དེ་ལ་ཡང་བསམ་པ་དང་ཚུལ་དུ་ཐམ་བཤེད་དཔག་གི་དུ་འགྱུར་བས་གཞན་ལས་འོང་བར་བརྟག་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། བྱུང་གིང་ལ་ཡང་མེ་འོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་ཉི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་དཔེ་གསལ་པེ་ཉི་ཕྱིར་དང་། ཚུམ་པ་དོན་མེད་པ་གི་དུ་འགྱུར་བེ་ཉི་ཕྱིར་རོ། གསལ་པ་དང་ཆེན་པོ་གི་དུ་ཡང་ཐུ་མེད་པེ་ཉི་ཕྱིར་འབས་བྱ་ཐུ་མེད་པར་ཐམ་བཤེད་པར་འགྱུར་རོ།

10-30 (《中论》云：)

10.13.ab 火不从他生，柴中亦无火；

火也不能从其他（的因缘）而生。为何？如是，但凡观察该（法——火——）从他而生，将被问道：「于该（生火的其他因缘之中）是有柴薪呢，还是没有柴薪呢？」如是，这种思维亦（具有上述的）应成之过，所以「（火）由他而生」的现执变得无有意义。

柴薪之中亦无有火。为何？因为不被缘取，且有「努力应成无有意义。（之过）的缘故。显法及大法也不在前时而有，此故，果也于前（时亦）无，应成如是。

10-31 གཤམ་ཏེ་རྟི་ཡང་གཤམ་རྟི་ལ་མར་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། རྟི་ལ་ནི་བརྟུང་བ་དང་སྟམ་པ་དག་ཡིན་པེ་ཉི་ཕྱིར་དང་། རྟི་ལ་མར་ནི་གཞན་དུ་དཔེ་གསལ་པེ་ཉི་ཕྱིར་རོ།

10-31 (他方)若说，（因中仍可有果，）诚如芝麻中有着芝麻油般。

（自方道：）此（论）仍不应理，芝麻被压榨时方能出油，在（迥异于芝麻的）他处（方能）缘取芝麻油的缘故。

10-32 རོང་དང་མ་སོང་བཞོམ་པ་ཡིས། །དེ་བཞིན་ཁྱིའི་ལ་ཕྱག་མ་བཅུ་ན། །རྩམ་པ་དེ་དག་གིས་དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་བྱིང་ལ་ཡང་བཞོང་པ་ཕྱག་མ་དག་བཅུ་པར་
ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱུང་། རྩམ་པ་གང་གིས་ཤེས། རོང་བ་དང་མ་སོང་བ་དང་བཞོམ་པ་འི་རྩམ་པ་དག་གིས་རྟེ། ཇི་ཕྱར་སོང་བ་ལ་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སོང་བ་ལ་མེད་
པ་དང་། བཞོམ་པ་ལ་འགྲོ་བ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་བྱིང་བསྟེན་ས་པ་ལ་ཡང་བྲེག་པ་མེད། མ་བསྟེན་ས་པ་ལ་ཡང་མེད་བསྟེན་བཞིན་པ་ལ་ཡང་བྲེག་པ་མེད་དོ།

10-32 (《中论》云：)

10.13.cd 由已未正去，同示柴薪余理。

(同理，)由彼等行相，应知显示(破除)柴薪(自性)的其余所言内容。什么行相？由已去、未去、跨步的行相，即是行走不存在于已去之中、未去之中，以及跨步之中。同样的，燃烧不存在于已燃烧的柴薪之中、未燃烧之中，以及正在燃烧之中。

10-33 ཇི་ཕྱར་སོང་བ་ལ་འགྲོ་བའི་རྩོམ་པ་དོན་མེད་པ་དང་། མ་སོང་བ་ལ་མེད་པ་དང་། བཞོམ་པ་ལ་འགྲོ་བའི་རྩོམ་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསྟེན་ས་པ་ལ་ཡང་བྲེག་
པ་འི་རྩོམ་པ་མེད། །མ་བསྟེན་ས་པ་ལ་ཡང་མེད། །བསྟེན་བཞིན་པ་ལ་ཡང་བྲེག་པ་འི་རྩོམ་པ་མེད་དོ། ཇི་ཕྱར་འགྲོ་བ་ཤོ་འགྲོ་བར་མི་བྱེད་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཤོ་མ་ཡིན་
པ་མི་བྱེད་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཤོ་མ་ཡིན་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཤོ་མ་ཡིན་པ་ལ་འགྲོ་བར་མི་བྱེད་དེ། མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ་མེ་ཡང་བྲེག་པ་ཤོ་ཡང་བྲེག་པར་
མི་བྱེད། ཞེས་པ་ཤོ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མི་བྱེད། ཞེས་པ་ཤོ་མ་ཡིན་པ་ཡང་བྲེག་པར་མི་བྱེད་དེ། མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱག་མ་རྩམ་ས་་ང་དང་བར་བྱུང་། །

10-33 诚如于已去之中、未去之中，以及跨步之中，无有行走的努力般，同样的，于已燃烧之中、未燃烧之中，以及正在燃烧之中，也无有(为生火、)燃烧的努力。

系属不存在的缘故，行者不行走、非行者不行走，系属行者与非行者皆不行走般，同样的，因为不存在的缘故，燃者的火不燃烧、非燃者不燃烧，系属燃者与非燃者皆不燃烧。同样的，也(应以同理)引用其余诸法等。

10-34 ཁྱིའི་ཉིད་མེ་ཤིན་པ་ཡིན་རྟེ། །ཁྱིའི་ལས་གཞན་ལ་མེ་ཡང་མེད། །མེ་ཤིན་པ་དང་ལྡན་མ་ཡིན། །མེ་ལ་ཁྱིའི་མེད་དེར་དེ་མེད། །འེ་ཞིག་བྱུང་བྱིང་གང་ལོན་
ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མེ་མ་ཡིན་རྟེ། བྱེད་པ་ཤོ་དང་ལས་དག་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟེན་དུ་ཐམ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱུང་བྱིང་ལས་གཞན་ལ་ཡང་མེད་དེ། གཞན་ལ་མི་
རྩོས་པ་ཉིད་ལ་སྟེན་པའི་སྟེན་དུ་ཐམ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེ་བྱུང་བྱིང་དང་ལྡན་པ་ཡང་མ་ཡིན་རྟེ། ཅི་འི་ཕྱིར་ཞེས། ལྡན་པའི་སྟེན་འདི་མེ་དང་བྱུང་བྱིང་དག་
གཅིག་པ་ཉིད་དས། གཞན་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱང་ན། དེ་དག་གིས་དེ་གཉིག་བསམ་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

10-34 (《中论》云：)

10.14 柴薪并非火，柴外火亦无，火不具柴薪，柴火中互无。

首先，凡是决定为柴薪者皆非为火，因为作者与作业应成一性之过的缘故。

于(迥异于)柴薪的相异性之中也没有(火)，应成不看待他者等过咎的缘故。

火并非具有柴薪。为何？此具有缘——火与柴薪——是一性，还是相异性呢？彼等(——上述的道理——)早已破除该二(论)的缘故。

10-35 ལྷན་པ་ མི་རུང་ལྟེ། འཇིག་རྟེན་མེ་ཤིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཕྱར་དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པ་མེ་འདི་ནི་བྱུང་བྱིང་དང་ལྡན་ལོ། མེ་འདི་ནི་བྱུང་བྱིང་མེད་པ་ཤོ་ཞེས་
བྱུང་བ་མཐོང་།

10-35 (他方) 道：不合理，因为（柴与火）于世间之中皆可见到的缘故。如是，于世间之中，可见「此火中仍有柴、此火中已无柴」（的说法）。

10-36 བཤད་ལ། འདི་ནི་དེ་ལོན་བསམ་པ་ཡིན་པས་འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་བརྗོད་པ་གང་ལ་འདི་ནི་བདག་དང་ལྷན་ཅིག་ཡིན་པ་འདི་ལ་འདི་ནི་བདག་གིས་ཅི་ཤེ། མེ་ལ་བྱང་ལོང་དག་ཇ་བོན་རྒྱ་ལུག་རྒྱར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། བྱང་ལོང་དག་ལ་མེ་རྒྱ་ན་པ་དང་མ་དག་རྒྱར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་འདྲི་མེད་ཅེ་ན། གཞན་ནི་དེ་ཉི་ལྟ་བུ་ལྟར་པའི་ཕྱིར་དོ།

10-36 (自方) 道：正因为只这么想，于此世间所言皆拥有「我」，但该言何能（应理）？火中之柴（的现象），既非相似瓷中有枣；柴中之火（的现象），也非相似水中有莲。为何不存在呢？应成相异性之过的缘故。

10-37 མེ་དང་ལོང་གིས་བདག་དང་ནི། ཉེ་བར་སྒྲུབ་བའི་རིམ་པ་ཀུན། །བྱམ་རྣམས་མོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །མ་ལུས་པར་ནི་རྣམ་པར་བཤད། །མེ་དང་བྱང་ལོང་དག་གིས་བདག་དང་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བདག་གི་གཅིག་པ་ནི་དང་། གཞན་ནི་དང་དང་ལན་རྒྱུན་རྟེན་པར་མི་འཐད་པའི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱམ་པ་དང་རྣམ་བུ་ལ་མོགས་པ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མ་ལུས་པར་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱ་ཞེ། འདི་ལྟ་ཞེ། ཇི་ལྟར་མེ་བྱང་ལོང་དང་གཅིག་པ་ནི་དང་མ་ཡིན་གཞན་ནི་དུ་ཡང་མི་འཐད་ལན་རྒྱུན་རྟེན་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡང་མི་འཐད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བདག་གཅིག་པ་ནི་དང་མ་ཡིན། གཞན་ནི་དུ་ཡང་མི་འཐད། ལན་རྒྱུན་རྟེན་ཏེ་འགྲུབ་པར་ཡང་མི་འཐད་དོ།

10-37 (《中论》云：)

10.15 依序柴与火，近取者及处，瓶子与罐穗，皆应如是说。

依序，以火与柴、我与近取处的一性与相异性、相互看待的不成立等，同时得知瓶子及罐穗等一切行相。如是，如同火与柴并非一性，也非相异性，也并非相互看待般，同样的，我与近取处并非一性，也非相异性，也非相互看待。

10-38 ཇི་ལྟར་མེ་གཞན་ལས་ཀྱང་མི་འདྲ་བྱང་ལོང་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་གཞན་ལས་ཀྱང་མི་འདྲ། ཉེ་བར་སྒྲུབ་བཤམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་བྱང་ལོང་ནི་དང་མེ་མ་ཡིན། །བྱང་ལོང་ལས་གཞན་ལ་ཡང་མེ་མེད། མེ་བྱང་ལོང་དང་ལྷན་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེ་ལ་བྱང་ལོང་དག་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། བྱང་ལོང་དག་ལ་མེ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བདག་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན། ཉེ་བར་སྒྲུབ་བཤམ་གཞན་ལ་ཡང་བདག་མེད། བདག་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན། བདག་ལ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བདག་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཉེ་བར་སྒྲུབ་བདག་ལ་བདག་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།

10-38 如同火并非从其他（因缘）而生，也不存在于柴薪之中般，同样的，我也不从其他（因缘）而生，也不存在于近取处之中。

如同柴薪本身并非火、（迥异于）柴薪的相异性之中火亦不在、火不具柴薪、火中无有柴薪、柴薪中亦无有火，同样的，近取处并非我、（迥异于）近取处的相异性之中我亦不在、我不具近取处、我中无有近取处、近取处中亦无有我。

10-39 ཇི་ལྟར་མེས་བྱང་ལོང་བསྐྱེགས་པ་ལ་ཡང་ལྟེག་པ་མེད་མ་བསྐྱེགས་པ་ལ་ཡང་མེད། བསྐྱེག་བཞིན་པ་ལ་ཡང་ལྟེག་པ་མེད་པ་དང་། ཇི་ལྟར་མེས་བསྐྱེག་པ་ལ་ཡང་ལྟེག་པའི་རྫོམ་པ་མེད་མ་བསྐྱེགས་པ་ལ་ཡང་མེད། བསྐྱེག་བཞིན་པ་ལ་ཡང་ལྟེག་པའི་རྫོམ་པ་མེད་པ་དང་། ཇི་ལྟར་མེས་ལྟེག་པ་ལ་ཡང་ལྟེག་པར་མི་འདྲེད། ལྟེག་པ་ལོ་མེན་པ་ལ་ཡང་མི་འདྲེད། ལྟེག་པ་ལོ་མེན་པ་དང་། ལྟེག་པ་ལོ་མེན་པ་ཡང་ལྟེག་པར་མི་འདྲེད་ཏེ། མེད་པ་ནི་དེ་ཉི་ལྟ་བུ་ལྟར་བདག་གིས་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད། ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་མེད། ཉེ་བར་ལེན་བཞིན་པ་ལ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་

ཡལང་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཉོ་མ་པ་མེད། ཉེ་བར་མ་སྒྲུབ་པ་ཡལང་མེད། ཉེ་བར་ལེན་བཞིན་པ་ཡལང་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཉོ་མ་པ་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པར་མི་བྱེད། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མི་བྱེད། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པར་མི་བྱེད་དེ། མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།

10-39 如同于已烧之中、未烧之中，以及正在燃烧之中，皆无火烧柴薪；如同于火烧之中、未烧之中，以及正在燃烧之中，皆无生火之努力；如同燃者——火——不燃烧、非燃烧者不燃烧、系属燃烧者与不燃烧者亦不燃烧。为何？不存在的缘故。同样的，于已近取之中、未近取之中，以及正在近取之中，皆无由我近取；于已近取之中、未近取之中，以及正在近取之中，皆无由我近取之努力。同理，近取者——我——不近取、非近取者不近取、系属近取者与非近取者亦不近取。为何？不存在的缘故。

10-40 ལུས་རྒྱལ་ལོགས་པ་རྩལ་ཅིག་ཏུ་ལེས་བྱ་བ་ནི། མེད་དུ་ཤིང་དག་གིས་བདག་དང་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བདག་གི་ཟེ་མཁ་གང་དག་རྒྱལ་པར་བཤད་པ་དེ་དག་ལུས་པ་དང་རྒྱལ་བ་ལོགས་པ་དག་དང་ཡང་རྩལ་ཅིག་ཏུ་རྒྱལ་པར་བཤད་དེ། བདག་དང་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བདག་དང་ལུས་པ་དང་། ལུས་བྱ་ལོགས་པ་དག་གི་ཟེ་མཁ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་རྒྱལ་པར་བཤད་དེ་ལེས་བྱ་བ་ཤིང་ཐོག་གོ།

10-40 「(10.15.d) 瓶子及缁缇。」谓以火及柴的（理由）解说了我及近取处的顺序之际，彼等（理由）也同时解说了瓶子及缁缇等。此句应理解为：「依序，解说了我与近取处、瓶子、缁缇等一切无余。」

10-41 དེ་ལ་ལུས་པ་དང་རྒྱལ་བ་ལོགས་པ་དག་ནི། སྤྱད་འབྲས་ལུར་གྱུར་པ་དང་། ཡན་ཡག་དང་། ཡན་ཡག་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་། ཡོན་རྒྱ་དང་། ཡོན་རྒྱ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱལོ། །དེ་ལྟ་བུ་ནི། འཛིན་པ་ཉིད་ལུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིན་པས་འབྲས་བྱ་ལུས་པ་བྱེད་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཤིང་བྱུར་རོ། །འཛིན་པ་ཡས་ལུས་པ་གཞན་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་རྩྭས་པ་མེད་པ་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་ཤིང་བྱུར་རོ། །དེ་དག་ལ་ཡན་རྩྭ་རྩྭས་པར་ཡང་མི་འབྲུབ་ཏེ། ལུབ་པ་དང་མ་ལུབ་པ་དག་རྩྭས་པར་མི་འམད་པ་ཤིང་བྱུར་རོ།

10-41 于此，应知（如何将）瓶子及缁缇等（对应）于因与果、支分与具支者、功德与具德者，性相与性相之处（等）行相。

如是，泥本身并非为瓶，因为将有「泥应成无法产生其果——瓶——」（之过）；泥并非（迥异于）瓶的相异性，因为将有「（泥）应成不观待他者、成为常法」（之过）。彼等（——泥与瓶——）的相互观待也不能成立，因为存在与不存在的观待皆不应理。

10-42 འོ་མ་ཉིད་ཤིང་ཁྲོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་མ་རྩྭས་ན་ཤིང་ཁྲོན་པ་འཛིག་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་ཤིང་བྱུར་རོ། འོ་མ་ལས་ཤིང་ཁྲོན་པ་གཞན་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་རྩྭས་པ་མེད་པ་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་ཤིང་བྱུར་རོ། །དེ་དག་ལ་ཡན་རྩྭ་རྩྭས་པར་ཡང་མི་འབྲུབ་ཏེ། ལུབ་པ་དང་མ་ལུབ་པ་དག་རྩྭས་པར་མི་འམད་པ་ཤིང་བྱུར་རོ།

10-42 树叶并非树木，因为将有树叶掉落之时应成树木坏灭（之过）；树叶也非（迥异于）树木的相异性，因为将有（树叶）应成不观待他者、成为常法（之过）。彼等（——树叶与树木——）的相互观待也不能成立，因为存在与不存在的观待皆不应理。

10-43 ཁྲོན་པོ་ཉིད་འོ་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྲོན་པོ་ཡས་ལུས་པ་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་ཤིང་བྱུར་རོ། ཁྲོན་པོ་ལས་འོ་མ་གཞན་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་མ་རྩྭས་ཀྱང་ཁྲོན་པོ་གཞན་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་བ་ཤིང་བྱུར་རོ། །དེ་དག་ལ་ཡན་རྩྭ་རྩྭས་པར་ཡང་མི་འབྲུབ་ཏེ། ལུབ་པ་དང་མ་ལུབ་པ་དག་རྩྭས་པར་མི་འམད་པ་ཤིང་བྱུར་རོ།

10-43 青色并非树叶，因为将有青色褪色之时应成无有树叶（之过）；树叶也非（迥异于）青色的相异性，因为将有树叶掉落之时应成仍有青色（之过）。彼等（——树叶与青色——）的相互看待也不能成立，因为存在与不存在的看待皆不应理。

10-44 མཚན་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་པ་དང་བསྐྱབ་པ་རྒྱུ་ལ་ཐང་དཔེ་ཕྱིར་དང་། གྲངས་ཐང་དཔེ་ཕྱིར་རྟོགས། མཚན་ཉིད་ལས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་གཞན་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་མཚན་པ་རྒྱུ་ལ་ཐང་ཐུ་མི་འབྲུག་པེ་ཕྱིར་རྟོགས། འདྲ་གཞན་ཚུན་ཚུས་པ་ལ་ཡང་མི་འབྲུག་ཏེ། ལྷག་པ་དང་མ་ལྷག་པ་དང་ཚུས་པ་མི་ཐང་དཔེ་ཕྱིར་རྟོགས། །

10-44 性相并非性相之处，成立与所要成立为异、该数量为异的缘故；性相之处并非（迥异于）性相的相异性，因为不能至极成立「事物并非所表」。彼等（——性相与性相之处——）的相互看待也不能成立，因为存在与不存在的看待皆不应理。

10-45 ཇི་ཕྱར་མེ་གཞན་ལས་མི་འོད་བཀྲ་དང་། ལུང་གི་དང་མེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལུང་གི་དྲིད་མེ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལུང་གི་དང་ལས་གཞན་ལ་ཡང་མེ་མེད་པ་དང་། མེ་ལུང་གི་དང་ལུན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། མེ་ལུང་གི་དང་གཞན་མེད་པ་དང་། ལུང་གི་དང་གཞན་མེ་མེད་པ་ལ་ཐུན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བྱ་ཡང་གཞན་ལས་མི་འོད་བཀྲ་དང་། ལྷག་པ་དང་འབྲས་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་གི་དང་འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་ལས་གཞན་ལ་ཡང་འབྲས་བྱ་མེད་པ་དང་། འབྲས་བྱ་ལུང་དང་ལུན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འབྲས་བྱ་ལ་ལྷ་དང་གཞན་མེད་པ་དང་། ལྷ་དང་གཞན་འབྲས་བྱ་མེད་པ་ལོ། འདི་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཇི་ཕྱར་ཇི་སྒྲིབ་པ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱའོ། །

10-45 如同（《中论》）说，火不从其他（因缘）而生，柴薪之中并无有火，柴薪非火、（迥异于）柴薪的相异性之火实属不在、火不具柴薪、火中无有柴薪、柴薪中并无有火，同样的，果不从其他（因缘）而生、因中无果、因因果、（迥异于）因的相异性之果实属不在、果不具因、果中无因、因中无果。同样的，也（应将此理）永远地结合一切诸法。

10-46 དེའི་ཕྱིར་དེ་ཕྱར་དོའི་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དང་དངོས་པོ་རྣམས་རྣམ་པ་དུ་མར་མི་ཐང་པ་ལ་རྟོག་པེ་འདི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་པ་མཁས་པའི་དང་རྒྱུ་ཅན། གང་དག་བདག་དང་དངོས་པོ་རྣམས་ལ། འདི་བཅས་ཉིད་དང་ཐང་དང་པལ། རྟེན་པ་དེ་དག་བསྐྱར་དོན་ལ། མཁས་པོ་རྣམས་དུ་མི་ཐམས་སོ། །གང་དག་པ་དེ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དང་ཐང་དང་པལ་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་དེ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དང་། ཐང་དང་པལ་རྟེན་པ་དེ་དག་བསྐྱར་པའི་དོན་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པར་འོད་མི་ཐམས་སོ། འདི་བཅས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དང་བཅས་པ་ལོ། འདི་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ནི་དེ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དོ། འདྲ་གཞན་དེ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོ་ལྷན་པ་དེ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དོ། འདི་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དོ། །

10-46 此故，如是，以本性所成的我、事物等，于诸多行相之中皆不合理时，（执取诸法）并非分别（所施設之）性者，（乃自诟）学者之慢。（《中论》云：）

10.16 说我及事物，具该性及异，如是示诸义，不思为智者。

我不认为，宣说如是诸内义——「某法（——我——）具有该（性）亦属异，事物等具有该性亦属异。」——实为精通论义的智者。

「具该。谓具有该（性），具足该（性）者的事物便是具有该（自性）。具有我的事物便是有我；事物等（若是）具该（性）的事物，便是有该（自性）的事物。」

10-47 གང་གིས་བདག་གམ་དངོས་པོ་རྣམས་ལྷག་དགས་པ་དེ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དེ་ནི་བདག་ཉིད་དམ་དངོས་པོ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། ཐང་དང་པལ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཞིན་གྱི། འདི་རྟེན་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བ་གང་གིས་བདག་ཏུ་གང་གས་པའི་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད་དང་བཅས་པ་དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འབད་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།

ཏེ། གང་དག་བདག་ཏེ་བར་སྒྲ་བ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་དེ་དང་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཏེ་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་། གང་དག་བདག་ཐ་དང་པར་སྒྲ་པ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་
དག་གི་ཐུ་རྟོག་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་གནས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་།

10-47 由某（执）计取我或事物，具足该（自性）者，方为我或事物，即是「并非成异」的解读。

如是，由某近取处而施设为我的近取处，具有该（近取处）者方能为我，然而，（你）说，此非唯
·（安立我的方式），因为我是具有近取处的事物、（我）具有该（性），且在「我将成异」的见
解之前，（你）已言：「某事物是存在的。」

10-48 དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་བྱུང་གིང་གང་གིས་མེད་གང་གས་པའི་བྱུང་གིང་དེ་ཉིད་དང་བཅས་པ་དེ་ནི་མེ་ཉིད་ཡིན་ཀྱི། འབབ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
གང་དག་མེ་བྱུང་གིང་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་དེ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་ཡོན་ཏན་ཅན་ལོ་མ་ཡང་ཡོན་ཏན་ཕྱོད་པོ་ལ་
སོགས་པ་དེ་དག་དང་བཅས་པ་ཉིད་ནུ་ལོ་མ་ཡིན་ཀྱི། འབབ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་འབས་བྱ་སྒྲུ་བ་ཡང་རྒྱ་ལུ་བ་
དག་དང་བཅས་པ་ཉིད་ནུ་འབས་བྱ་ཡིན་ཀྱི། འབབ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་ཡན་ལག་ཅན་ལུས་ཀྱང་ཡན་ལག་ལག་པ་ལ་
སོགས་པ་དེ་དག་དང་བཅས་པ་ཉིད་ནུ་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ཀྱི། འབབ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་བ་ལར་
ཡང་མཚན་ཉིད་རྩལ་སོགས་པ་དེ་དག་དང་བཅས་པ་ཉིད་ནུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་ཀྱི། འབབ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་།

10-48 同样的，事物也是（如此），由某柴薪而施设为火的柴薪，具有该（柴薪）方能成为火，然而，
（你）说，此非唯一（安立火的方式），而说火是具有柴薪的事物。

同样的，某具德者——树叶——也是因为具有其德——青色——而成为树叶，然而，（你）说，此
非唯一（安立树叶的方式）。

同样的，果缙缙也是因为具有其因——毛线——而成为果，然而，（你）说，此非唯·（安立果的
方式）。

同样的，某具支者——身体——也是因为具有其支分——手等——而成为具支者，然而，（你）
说，此非唯·（安立具支者的方式）。

同样的，某性相之处——牛——也是因为具有其性相——角等——而成为性相之处者，然而，
（你）说，此非唯·（安立性相之处的方式）。

10-49 གང་དག་དངོས་པོ་རྣམས་ཐ་དང་པ་ཉིད་དུ་ཕྱོད་ཏེ། མེ་ཡང་གཞན་ཉིད་ལ་བྱུང་གིང་ཡང་གཞན་ཉིད་ཡིན། ཡོན་ཏན་ཅན་ལོ་མ་ཡང་གཞན་ཉིད་ལ་ཡོན་
ཏན་ཕྱོད་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་གཞན་ཉིད་ཡིན། འབས་བྱ་སྒྲུ་བ་ཡང་གཞན་ཉིད་ལ་རྒྱ་ལུ་བ་དག་ཀྱང་གཞན་ཉིད་ཡིན། ཡན་ལག་ཅན་ལུས་ཀྱང་གཞན་ཉིད་ལ་
ཡན་ལག་ལག་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་གཞན་ཉིད་ཡིན། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་བ་ལར་ཡང་གཞན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་རྩལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་གཞན་ཉིད་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་བསྐྱར་པའི་དོན་ལ་མ་ཡངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དུ་ཁོ་བོ་མི་སེམས་སོ། །

10-49 总之，（你）说，诸法为异。火为相异法、柴为相异法、具德者树叶为相异法、（其）德青色
为相异法、果缙缙为相异法、因毛线为相异法、具支者身体为相异法、支分手等为相异法、性相之
处牛为相异法、性相角等也为相异法。我不认为，宣说这种内义者实为学者。

10-50 ཅི་ལོ་དེ་རེ་ལ། དེ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ནི་དེ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་བྲམ་གཞན་ཉིད་དང་བཅས་པའི་དངོས་
པོ་ཞིག་ཡིན་གྲང་ན། གཉི་ག་ཕྱར་ཡང་མི་འཐད་དེ་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་གོང་མར་བསྐྱར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་ཆགས་དང་ཆགས་པ་བརྟགས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་

ཡར་ཡང་གཅིག་ན་ཕྱམ་ཅིག་ཡོད་མིན་ཏེ་ཞེས་རྒྱལ་ཡར་བཏུན་པས་ཕྱམ་ཅིག་ཉིད་དགག་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ལོ། ཁེ་དང་བུད་ཤིང་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉེ་རབ་ཏུ་བྱེད་
པ་བརྟུན་པ་ལོ། །

10-50 为何？凡言：「具有该（性）之事物，自是有该（自性）者。」试问：该（性）是 一性，还是相异性？诚如前述偈颂文，两者皆不合理。于观贪欲、贪心品中的「（6.4）一性不同具」中已经广释，（依此理）同时成立破除（自性之义）。

第十品 一观柴火品——终。

——观轮回品——

11-1 ལྷས་ལ། བདག་ནི་ཡོད་པ་འཁོར་ལོ་ན་རྩོ། ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འཁོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འདི་ལ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས། དཔལ་ཚོས་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ་ལྟེ། ཕྱིས་པ་ལ་ནི་འཁོར་བ་རིང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དགོས་ཏེ་དག་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་འཁོར་བ་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱི་ར་ན་ན་དུ་ཞིང་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བཞིན་ཀྱང་བཀའ་ལྷན་པ་རྟོ།

11-1 (他方) 道：我是绝对存在的。为何？因为轮回是存在的缘故。于此，薄伽梵说：「不知妙法相，愚迷生死长。」同样的，又云：「比丘众，为能断除轮回，你应殷重，且如是修习。」

11-2 དེ་འདྲི་ཕྱིར། གང་རིང་བར་བསྐྱབ་པ་དང་། གང་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ན་ན་དུ་བབ་སྐྱབ་པའི་འཁོར་བ་དེ་ཡོད་དོ། །མེད་དུ་བྱིན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་བདག་ཟད་པར་འགྱུར། དེ་ལྟ་བུས་ན། རིང་བ་དང་ཟད་པར་གསུངས་པས་འཁོར་བ་ཡོད་དོ། །འཁོར་བ་ན་ཡོད་ན་འཁོར་བ་ཤོད་ཡོད་པར་མཛད་ན་རྩོ། ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོངས་ཤིང་འོངས་ཤིང་ཡང་དང་ཡང་དེར་འགྲོ་བས་ན། འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟེ། གང་འོངས་ཤིང་འོངས་ཤིང་འགྲོ་བ་དེ་ནི་བདག་ལོ་ན་རྩོ། །དེ་འདྲི་ཕྱིར་བདག་ནི་ཡོད་པ་འཁོར་ལོ་ན་རྩོ། །

11-2 此故，被称为「长」，及「为能断除应当殷重」的轮回是存在的。如果不存在的话，怎能会长，且被断除呢？此故，因为（佛）说了长及被断除的缘故，轮回是存在的。明显的，轮回已有的话，轮回者也必须存在。为何？反反覆覆地来去该处，称为「轮回」；反反覆覆地来去该处者，称之为「我」。所以，我绝对是存在的。

11-3 བཤད་པ། ཅི་ཁྱེད་ཀྱིས་སྤྱི་ཆེན་མཐོང་ལག་ཡངས་མ་མཐོང་དམ། ཁྱེད་ཀྱིས་འཁོར་བ་རིང་བ་དང་ཟད་པར་གསུངས་པ་མཐོང་ལ། གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་ལྷན་པ་ལ། གཞན་དེ་ལྟར་མཐོང་གོ། །ཐེན་མཐའ་མཛད་ན་ན་མ་ཞེས་ལུས་ཆོ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་མིན་ཞེས་གསུངས། །འཁོར་བ་ཐོག་མ་ཐམ་དེ། །དེ་ལ་ཐེན་མེད་ཕྱི་མ་མེད། །བཅོམ་ལྟན་འདས་ཐམས་ཅད་མ་ཁྱེད་ལ། ཐམས་ཅད་མ་ཞིགས་པ། ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་དགོས་ཏེ་དག་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་དང་ཐམ་མེད་དོ། །ཐེན་གྱི་མཐའ་མི་མངོན་ན་ཞེས་བཀའ་ལྷན་པས་དེ་འདྲི་ཕྱིར་ཐོག་མ་དང་ཐམ་མེད་པར་གསུངས་པས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ཡང་དེ་བོ་ཉིད་སྤྱོད་པར་བསྐྱབ་རྟོ། །

11-3 (自方) 道：为何你虽见蜂蜜却不见悬崖？

虽然你已见（佛）说：「生死为长且可被断除」，却未见薄伽梵所说的另一（义，如《中论》云：）

11.1 问前际显乎？大牟尼答非。轮回无始终，前后际皆无。

遍知薄伽梵、见一切法、大牟尼说：「比丘，于轮回之中，无有开始及止尽；不能显现前际。」此故，薄伽梵说无有开始及止尽，故说轮回也无本性。

11-4 འདི་ལྟར་གསལ་ཏེ་འཁོར་བ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་འག་འཁྱིལ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ན་དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡང་ཡོད། ཐམ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་བར་ཐོ་ཆོས་མེད་དོ། །འདི་ལྟར་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་དང་ཐམ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེ་ལྟ་བུས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྤྱང་གི་དབང་གིས་འཁོར་བ་རིང་བ་དང་། ཟད་པར་གསུངས་ཀྱི་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་བསྐྱབ་པའི་དབང་གིས་ནི། དེ་ལ་ཐེན་མེད་ཕྱི་མ་མེད། །ཤེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་ཐོག་མ་དང་ཐམ་མེད་པར་གསུངས་པས་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་འག་འཁྱིལ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །དེ་མེད་ན་འཁོར་བ་པའི་ཇི་ལྟར་འཁྱིལ་འཐད་པར་འགྱུར།

11-4 如是，如果若干事物——所谓的「轮回者」。——若是存在的话，于此，（轮回的）开始及止尽也应要有，毋庸置疑。如是，于存在的事物之中，如何能够形成无始、无终？

此故，以世间名言的观点而言，生死为长且被断除。然而，薄伽梵以谛实的观点却说：「于彼（轮回）之中，无有始终。」

此故，所谓的「事物」——（佛）说无有始终的轮回——是毫不存在的。既然不在，轮回者又如何能被成立？

11-5 ལྷུལ་པ་ དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་ཐོག་མ་དང་ཐམ་བུ་གསུ་ཟིན་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མ་བུ་གསུའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཡོད་པ་ལོན་ན་ཟླ། འདི་ལྟར་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་འབྱུང་། དེ་ལྟར་མ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཡོད་པ་ལོན་ན་ཟླ། འཁོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཡོད་པ་ཡོད་པ་ཡོད་པ་ལོན་ན་ཟླ།

11-5（他方）道：如是，虽然破除了轮回的始终，但中间尚未断除，所以，具足该（法——中间——）的轮回是绝存在的。如果事物不存在的话，怎么会有（该事物的）中间？此故，因为中间存在的缘故，轮回是绝对存在的。轮回存在的缘故，轮回者也是绝对存在的。

11-6 བ་གདུལ་ གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཉིད་ཡོད་པར་ཐུར་ན་ནི་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཡོད་པར་འབྱུར་གྲང་། དེ་འདི་དེ་ལྟར་ཉིད་མི་འཐད་པས་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཡོད་པར་གལ་འབྱུང་། གང་ལ་ཐོག་མེད་ཐ་མེད་པ། ཁྱད་པ་དེ་ལྟར་ཉིད་མི་གལ་ཡོད། གང་ལ་ཐོག་མ་དང་ཐམ་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་འབྱུང་། འདི་ལྟར་ཐོག་མ་དང་ཐམ་མ་ལྟོས་ནས་དེ་ལྟར་འབྱུར་བ་ཡོད་པར་འབྱུར་བ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཐོག་མ་དང་ཐམ་མེད་པ་ཡོད་པ་དེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་འདི་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་གལ་འབྱུང་།

11-6（自方）道，如果，中间是存在的，正因为中间存在的缘故，轮回也应存在。然而，该（法——轮回——）的中间不能成立，存在着该（不成立的合理性）的缘故，轮回如何存在？（《中论》云：）

11.2.ab 若无有始终，中当云何有？

于何者之中无有始终（的话），于此之中，怎么会有中间？如是，既然中间依赖于始终而被成立的话，于此之中既无始终，（始终）不在的缘故，如何能够存在该（法——轮回——）的中间？

11-7 རྒྱུ་བའི་ཐོན་འཕགས་པ་ལྟས་ཀྱང་། ཐོག་མ་དེ་ལྟར་དང་ཐམ་མེད་ཀྱི་བའི་ཐུ་རྩེ་མི་སྤྱིད་དེ། གཞིས་གཉིས་དག་ནི་མ་གཏོགས་པས། རེ་རེས་ཚུལ་པར་ཇི་ལྟར་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་སོ། ཁྱད་པ་དེ་ལ་ཐུ་རྩེ་དེ། ལྟན་ཅིག་ཟིམ་པ་མི་འཐད་དོ། ཁྱད་པ་དེ་ལ་ཐུ་རྩེ་དང་ལྟན་ཅིག་གི་གོ་ཟིམས་དག་མི་སྤྱིད་དོ། ཁྱད་པ་དེ་ལ་ཕྱིར་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་དང་དེ་ལྟར་དང་ཐམ་མེད་པ་དེ་འདི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཡོད་ཀྱི་དུག་ཅིག་གི་ཟིམ་པ་དག་མེད་དོ།

11-7 阿闍黎圣天亦云：「初中后三位，生前定不成；二二既为无，一一如何有？」（《中论》云：）

11.2.cd 故依次此中，先后皆无。

此故，于此，不可能存在前、后，以及同具的顺序。如是，因为轮回中无有初、中、后的缘故，于轮回者的生、灭等之中，也不应有先、后、具的顺序。

[illegible]

11-8 为何？（《中论》云：）

11.3 倘若先有生，后有老死者，有生不老死，不死亦將生。

如果先有出生，之后才会有老死，（生、老、死是如此地）先后形成的话，如是，于出生之中不应有老死。既然于该（法——出生——）之中无有老死，之后如何产生老死？果真可以产生的话，老死应成无有基础。

哪怕（老死）可以遇到该（法——其他因缘——），但是该（法——老死——）也不会成为任何一法，因为（是）以自性而有的老死（，但是这种自性的老死）是不存在的。

此外，（依你所言，）不死也能出生。如是，观察前世时，应成「之前于他处未死，却能于此（世）出生」。如是，（我）不承许「轮回应有开始」的缘故，不成立「出生先有，后有老死」。

11-9 ཅི་ཕྱི་ལོ་དེ་གྲངས་ཀྱི་རྩ་དེ་རྒྱལ་པ་ཆ་གྱི་ཁྲུ་མའོ་ལྷོ་བླ་ཡ། རྒྱུ་བ་ལྟེན་ཞི་བ།

11-9 如果（他方）认为：「应成该（过）的话，实不应理。」故说：「先有老死，后有出生」的话，

[illegible]

11-10 于此，（自方）將做解釋。（《中論》云：）

11.4 若先有老死，而后有生者，是则是无因，不生有老死。

如果，先有老死，后有出生的话，如是，无有基础的老死应成无因（而生之过），此故，该（论我）亦不承许。

这种无生、不存在的老死如何能从无基础、无因而生呢？（因为）有了出生，才能合理地解释老死。此故，不成立「先有老死，后有出生」。

11-11 ལྷ་པ། དེདག་ཡུལ་སྤྱི་མོང་དེ། དེ་ནི་རྒྱ་གི་དང་རྩེ་མཉུ་བསྐྱེད་པ་ཞིན་པ་འོ་ཁུར་སྟེ་འོ།

11-11 (他方)道：于彼等之中应无先后。唯有正在随后相属老死之中，方能出生。

11-12 བཤད་པ། རྒྱུ་བཤད་ནི་ཆ་ལོངས་པ། །ཉན་ཅིག་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་བཤད་ཆ་ལོངས་པ་ཉན་ཅིག་ཉིད་དུ་འགྲུབ་པར་མི་འཕད་དོ། །ཅི་ཉེ་འགྲུབ་ན་ནི། རྒྱུ་བཞིན་པ་ན་འཛི་འགྲུབ་ཞིང་། །གཉིས་ཀྱི་མེད་ཅན་དུ་འགྲུབ་། །གལ་ཏེ་རྒྱུ་བཤད་ཆ་ལོངས་པ་ཉན་ཅིག་ཉིད་དུ་འགྲུབ་ན་དེ་ཉན་པ་རྒྱུ་བཞིན་པ་ཉིད་ན། འཛི་བར་འགྲུབ་པས་དེ་ཡང་མི་འཕད་དེ། འདི་ཉན་པ་རྒྱུ་བཤད་འགག་པ་མི་འཁུན་པ་གཉིས་གཉིས་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་མི་ཉན་འགྲུབ་པར་འགྲུབ་།

11-12 (自方道,《中论》)云:

11.5.ab 生及于老死,不得一时共:

不成立「出生与老死为同具性」。果真如此的话,(诚如《中论》云:)

11.5.cd 生时是死时,二者皆无因。

如果,出生与老死成为了同具性的话,正在出生便成正在死亡,该(论)亦不被成立。如是,出生与灭亡两者双双不合,如何能够在同一时间内存在?

11-13 ཡད་གཞན་ཡད། གཉིས་ཀྱི་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྲུབ་ཏེ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་བཤད་ཆ་ལོངས་པ་ཉན་ཅིག་ཉིད་དུ་འགྲུབ་པར་གྱུར་ན་དེའི་རྒྱུ་བཞིན་པ་ཉིད་ཀྱི་མེད་པ་ཉན་ཅིང་། དེའི་རྒྱུ་བཤད་པར་ཐམས་པར་འགྲུབ་ནོ། །རྒྱུ་བཤད་པར་གྱུར་ན་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐམས་པར་འགྲུབ་ཏེ།

11-13 此外,「(11.5.d)二者皆无因」。如果,出生与老死能在同一时间内存在的话,该(法——某人——)的出生前应成没有死亡,且先有出生,果真先有出生,(出生)应成无因者。

11-14 རྒྱུ་བཤད་པ་ལས་གསལ་པ་འཛིན་པ་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ལས་ལས་ལུས་རྒྱུ་ལ། །ལུས་མ་གཏོགས་པར་ལས་མེད་ན། །ཐོན་ལུས་ལས་ལས་མ་རྒྱུས་ལ། །གང་གི་རྒྱུས་ནི་རྒྱུས་པར་གྱུས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཉན་ཉན་ཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བཤད་ཆ་ལོངས་པ་ལ་མི་ཉེས་པར་རང་ལས་རབ་དུ་གྲུབ་པ་དང་། ཆ་ལོངས་པ་ཉན་ཅིག་ཏུ་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐམས་པར་འགྲུབ་པས་དེ་ཡང་མི་འདོད་དོ། རྒྱུ་བཤད་པར་ཐམས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ནོ། །དེ་ཉན་པས་ན། རྒྱུ་བཤད་ཆ་ལོངས་པ་ཉན་ཅིག་ཏུ་ཡང་མི་འཕད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉན་པ་འདིར་ཁྱེད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་འཁོར་བ་ལ་རྒྱུ་བཤད་ཆ་ལོངས་པ་ཉན་ཅིག་གི་འཛིན་པ་དག་ནི་མི་མྱོང་དེ། དེ་མེད་ན་རྒྱུ་བཤད་ཆ་ལོངས་པ་ཉན་ཅིག་ཏུ་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐམས་པར་འགྲུབ་པར་འགྲུབ་པ་དེ་གང་ཡིན།

11-14 阿闍黎圣无畏亦云:「身若由业生,先有身无业,身非由业生,身由何因生?」如是,(出生及老死)同时产生的话,应成「老死无须依赖出生、可以自力至极成立」、「老死无有基础」,以及「(老死)将成无因者」等诸多过患的缘故,该(论我)亦不许。如是,不能成立「出生与老死为同时产生」。

此故,如是,于你观的「轮回」之中,生老死应为先后及同具的顺序皆不可能。既然已无、没有了出生及老死、正在轮回的「我」又是什么?

11-15 ལྷུས་ལ། དེ་དག་ལ་ཐུག་ཕྱིར་ཉན་ཅིག་གི་འཛིན་པ་དག་ཡོད་ཀྱང་མེད་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཡོད་ན་རྒྱུ་བཤད་ཆ་ལོངས་པ་ཉན་ཅིག་ནི་མེད་པ་ཉན་ཅིང་། །དེ་དག་ཀྱང་གཞི་མེད་པ་མ་ཡིན་པས་འགག་པ་འཛིན་པ་མེད་པ་ཉན་ཅིང་། །འགག་པ་འཛིན་པ་ཉིད་དེ་ནི་བདག་ཡིན་པས་བདག་ནི་ཡོད་པ་ལ་ཁ་ནོ། །

11-15 (他方)道:于此之中,无论有无先后及同具的顺序,但凡存在,就应先有生老死。彼等(——生老死——)并非无有基础,绝对是某法(——我——)的(特征)。既然有了某法、该(法)为我的缘故,我必然存在。

倘若因先有、后有果的话，因应成无果者的缘故，该（论）也不能成立。如是，没有了果，怎么会有因？果真如此，任何事物皆可成为因。

若设因与果成为同具的话，如是，也会有此过咎——两者应成无因者、（因）不须观待果便可由己力至极成立——的缘故，该（论我）亦不承许。

11-19 དེབཞིན་དུགལ་ཏེ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱུ་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་འབྱེད་པར་བྱུར་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་མ་གྲུས་ན་དེ་གང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འབྱུར། འདིས་མཚན་པར་བྱེད་པས་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ན། འདིས་གང་མཚན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་དེ་ཡང་མ་གྲུས་པས་མེད་དེ། དེ་མེད་ན་མཚན་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ཅི་ལྟར་མཚན་ཉིད་དུ་འབྱུར། ཅི་ལྟར་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་ཀྱིས་བར་བྱུར་པ་མཚན་ཉིད་འབྱེད་པར་བྱུར་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཅན་དུ་གྱུ་བར་འབྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པར་འབྱུར། ཅི་ལྟར་འདི་དེ་ཤོད་གི་རྩ་ལ་ལོགས་པ་ཡང་ཡོད་པར་འབྱུར་པོ། མཚན་ཉིད་དུ་བརྟག་པ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡང་འབྱུར་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ན་དེ་གལ་ཏེ་མཚན་ཉིད་དེ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་སྒྲུབ་ན་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་བྱ། ཅི་ལྟར་ཡང་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་དག་ལྟར་ཅི་ག་ཏུ་བྱུར་ན། དེ་ལྟ་བུ་ཡང་ལྷན་དེ་ཉིད་དེ་གཉི་ག་ལྟར་མེད་པ་ཅན་ཉིད་དུ་འབྱུར་བ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་ཡང་མཚན་ཉིད་ལ་མི་རྩོམ་པ་ལོ་ན་རང་ལས་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པར་འབྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ།

11-19 同样的，如果性相先有、后有事例的话，如是，因为尚未产生事例，该（性相）成为何者的性相？既然承许「由此而表故为性相」时，由何（性相）而表的事例仍未产生、不存在的话，自然没有（由性相所）表的作为，该（法）如何能够成为性相？

如果，事例先有、后有性相的话，如是，事例应成无有性相的缘故，该（论）也不能成立。如是，没有性相的事物如何能有？果真能有，免角等也能存在。（果真如此的话，）针对性相的观察也将失去意义。为了能够至极成立事例，故而承许性相；若于无性相之中尚能成立事例的话，性相又有什么用？

若设性相与事例同具的话，如是，也会有此过咎——两者应成无因者、事例也不须观待性相便可由己力至极成立——的缘故，该（论我）亦不承许。

11-20 དེབཞིན་དུགལ་ཏེ་ཚོར་བ་པོ་ལྟར་བར་བྱུར་པ་འབྱེད་པར་བྱུར་ན། དེ་ལྟ་བུ་ཡང་ཚོར་བ་མེད་ཅིང་མ་གྲུས་ན་དེ་གང་གི་ཚོར་བ་པོར་འབྱུར། ཚོར་བར་བྱེད་པ་ན་ཚོར་བ་པོ་ཡིན་ན་ཚོར་བ་དེ་ཉིད་ནི་མ་གྲུས་ཏེ། དེ་མེད་ན་དེས་ཅི་ཞིག་ཚོར་བར་བྱེད་པ། ཚོར་བ་མི་བྱེད་ན་ནི་ཚོར་བ་པོར་འབྱུར། ཅི་ལྟར་འབྱུར་ན་ནི་ཐམས་ཅད་འབྲེད་བཤད་པར་སྒྲུག་པུས་ཐམས་ཅད་དང་མ་ཕྱད་པར་ཚོར་བ་པོར་འབྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། ཅི་ལྟར་ཚོར་བ་ལྟར་བར་བྱུར་པ་ཚོར་བ་པོ་འབྱེད་པར་བྱུར་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་ཚོར་བ་མི་བྱེད་པ་ཞིན་དུ་ཚོར་བར་འབྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། འདི་ལྟར་ཚོར་བ་མི་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་ཚོར་བར་འབྱུར། ཅི་ལྟར་འབྱུར་ན་ནི་གང་ཡང་གང་གི་ཚོགས་དུ་ཡང་ཚོར་བ་དང་བྱུ་བར་མི་འབྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འདོད་དོ། ཅི་ལྟར་ཚོར་བ་དང་ཚོར་བ་པོ་དག་ལྟར་ཅི་ག་ཉིད་དུ་རྟོག་ན། དེ་ལྟ་བུ་ཡང་ལྷན་དེ་ཉིད་དེ་གཉི་ག་ལྟར་མེད་པ་ཅན་དུ་འབྱུར་བ་དང་། ཚོར་བ་པོ་ཚོར་བ་ལ་མི་རྩོམ་པ་ལོ་ན་ཚོར་བ་མི་བྱེད་པ་ཞིན་དུ་རང་ལས་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པར་འབྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ།

11-20 同样的，如果受者先有、后有感受的话，如是，感受尚未产生、仍未存在时，该（人）是什么的受者？具有感受的作为时，方为受者，（但是）感受尚未产生、仍未存在时，又是什么被感受到呢？既无感受，如何会有受者？果真如此，纵使未遇诸乐及苦也应成为受者，该（论我）亦不承许。

如果，感受先有、后有受者的话，如是，无有感受的作为之中，仍可为感受的缘故，该（论我）亦不承许。如是，没有了感受的作为，怎么能够成为感受？果真如此，任何一法于随时随地都不能够远离感受，此故，该（论我）亦不承许。

如果观执“感受与受者为同具”的话，如是，也会有此过咎——两者应成无因者、受者不须现待感受便可由己力至极成立、感受不须现待受者，在无任何有人正在感受之中，也可由己力至极成立——的缘故，该（论我）亦不承许。

[illegible]

11-21 同样的，如果（说：）「解脱的缘故，先有涅槃」的话，应成具有烦恼的涅槃，如是，（将有）谁都已涅槃（之过）的缘故，该（论我）亦不承许。

如果（说：）「解脱的缘故，后有涅槃」的话，在未涅槃之前有成解脱。如是，谁都可以在涅槃之前解脱，且将有解脱后涅槃成为无义（之过）。所谓的「涅槃」是不生，且非（因缘）而形成的。若之前没有，之后才有的话，将与（由因缘而形成的）生者相同，该（论我）亦不承许。

如果解脱与涅槃为同具的话，如是，也会有此过咎——两者应成无因者、解脱不须观待涅槃便可由己力至极成立、涅槃不须观待解脱也可由己力至极成立——的缘故，该（论我）亦不承许。

11-22 དེ་མཆིན་དུ་ཤེས་པ་དང་, ཤེས་བྱ་དང་, ཚད་མ་དང་, གཞུལ་བྱ་ལ་ཞེ་གསལ་དག་ལ་ཡང་བརྟུལ་དུ་ལོ།

11-22 同样的，对能知及所知、量与所量等，也应观（如是）。

11-23 འཛེར་བ་འབའ་ཞིག་ཐོན་གྱི་མཁའ་། འཛེར་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་གྱི། འདྲེས་པོར་རྒྱལ་མཁས་ཅན་ཉིད་ལ་ཡང་། ཐོན་གྱི་མཁའ་ནི་ཡོད་པ་ཡིན། ཁང་གི་
ཕྱིར་དེ་རྒྱལ་ཡང་དག་པ་འི་རྒྱ་བ་འཛིན་དུ་བརྟགས་ན་དངོས་པོ་མཁས་ཅན་ལ་ཐུག་གི་དང་། རྒྱུ་ཅིག་གི་རིམ་པ་དག་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་འཛེར་བ་འབའ་ཞིག་ལ་
ཐོན་གྱི་མཁའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད་གྱི། དངོས་པོར་འདྲོད་པ་མཁས་ཅན་ལ་ཡང་ཐོན་གྱི་མཁའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་རྒྱུད་པ་ནི་རྒྱུ་མ་དང་། སྒྲིག་རྒྱུ་
དང་། རི་ནི་འོང་ལྟར་དང་། གཤམ་གསལ་རྒྱུ་པ་འཛིན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལོ།

11-23 (自方道,《中论》)云:

11.8 不只仅无有，轮回之前际，如是诸事物，前际皆亦无。

如实观察的时候，一切事物的先后、同具的顺序皆不能被（合理地）安立。不仅是轮回没有前际，一切所承许的事物也都没有前际。此故，所见事物皆为幻化、阳焰、干闥婆城，以及影像般地成立。

ལོ་རབ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་ཐེ་རབ་རྒྱ་བྱེད་པ་བརྟག་ཅིག་པོ། ॥

第十 一品 —— 观轮回品 —— 终。

——观苦品——

12-1 ལྷན་པ། བདག་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ན་ལུས་དང་དབང་པོ་ལྷུང་བ་ནི་ལྷག་བསྐྱེད་ཡིན་ནི་ཞེས་བྱ་བར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེས་ལ། བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། མེད་ར་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཡུང་པོ་རྩ་ལྷག་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་གསུངས་པས་དེ་ལྱིར་ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད་དོ། གཞི་མེད་པར་ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད་པར་མི་རིགས་པས་ལྷག་བསྐྱེད་དེ་དག་གི་ཡིན་པ་དེ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དེ། ལྷག་བསྐྱེད་དེ་དག་གི་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདག་ཡིན་པས་དེ་ལྱིར་བདག་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

12-1 (他方) 道：绝对有我。为何？因为痛苦是存在的。众所皆知，于此（苦蕴）之中存在着身体及（五）根等，皆为痛苦。薄伽梵亦云：「总之，近取五蕴皆苦。」此故，痛苦是存在的。若无基础，则不能合理地成立痛苦的存在。此故，若干痛苦的属性也是存在的。这些痛苦的属性是我的缘故，我是绝对存在的。

12-2 བཤད་པ། གལ་ཏེ་ལྷག་བསྐྱེད་ཉིད་འཐད་ན་ནི་བདག་ཀྱང་ཡོད་པ་ཞིག་ན། ལྷག་བསྐྱེད་ཉིད་མི་འཐད་པས་བདག་ཡོད་པར་ག་ལ་འཇུག་ རི་མུར་ཞེ་ན། ལ་ཅིག་ལྷག་བསྐྱེད་བདག་གིས་བྱས། གཞན་ཀྱིས་བྱས་དང་གཉི་གས་བྱས། ལྷ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བར་འདོད། །དེ་ནི་བྱ་བར་མི་རུང་དོ། །འདི་ལ་ལྷག་བསྐྱེད་ལྷུང་བ་རྣམས་ལ་ལ་ཅིག་ནི་ལྷག་བསྐྱེད་བདག་གིས་བྱས་པར་འདོད། ལ་ཅིག་ནི་ལྷག་བསྐྱེད་གཞན་ཀྱིས་བྱས་པར་འདོད། ལ་ཅིག་ནི་ལྷག་བསྐྱེད་བདག་དང་གཞན་ཀྱིས་བྱས་པར་འདོད། ལ་ཅིག་ནི་ལྷག་བསྐྱེད་ལྷ་མེད་པ་ལས་སྐྱུ་བྱུར་ཁོ་ནར་བྱུང་བར་འདོད་དོ། །

12-2 (自方) 道：如果因为成立痛苦，我亦应有的话，（实不应理，）因为无法成立痛苦，如何有我？为何？（《中论》云：）

12.1 自作及他作，共作不因作，如是说诸苦，该作不应理。

于此，于论苦者中，有说：「痛苦是由己造成」；有说：「痛苦是由他造成」；有说：「痛苦是自他造成」；有说：「痛苦仅为无因、骤然而有」。

12-3 དེ་མུར་ལྷག་བསྐྱེད་བདག་དང་། ལ་ལྟོ་དང་། གཉི་གས་བྱས་པར་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་བསྐྱེད་དེ་ནི་བདག་དང་། གཞན་དང་། གཉི་གས་བྱས་པའི་ཕྱིར་བདག་དང་གཞན་དང་གཉི་གས་ཀྱི་བྱེད་པའི་ལུས་ཐམས་པར་འཇུག་ཏེ། དེ་ནི་བྱ་བར་མི་རུང་དོ། །ལྷག་བསྐྱེད་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་བྱེད་པའི་ལུས་ཐམས་པར་མི་རིགས་སོ། །ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ལྷག་བསྐྱེད་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པར་བྱུར་ན་ཡོད་པ་ལས། མེད་པ་ཞིག་བྱེད་པར་འཇུག་གུང་ན།

12-3 如是，「痛苦是由己、他，以及（自他）两者所作」的承许者们，（你等）的痛苦皆由己、他，以及（自他）两者所作的缘故，（你等之苦）应成己、他，以及（自他）两者所作的对象，（然而，）该造作实不应理。（因为）该苦并非由彼等（——己、他，以及自他——）所作。为何？如果痛苦是由己所作的话，试问：（该苦）是存在呢，还是不存在呢？

12-4 དེ་ལ་མེ་ཞིག་གལ་ཏེ་ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད་པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་དོ་ཞེས་རྟོག་ན།

12-4 于此，若（你）先念：「痛苦是由己性所作」的话，

12-5 དེ་ནི་ནི་རིགས་ཏེ། འདི་མུར་ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ཡང་ཅི་བྱུང་གོས། ཅི་ལྟེ་བྱེད་ན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད་པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བར་འཇུག་པ་ལས། དེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་ན། དེ་མུར་ལྷག་བསྐྱེད་པར་ཐམས་པར་འཇུག་པས་དེ་ནི་མི་འདོད་དོ། །

12-5 该（念）实不应理。如是，痛苦的存在亦有何用？若（苦是由己）所作，不应有（苦）。凡是由己性所作而存在的痛苦，皆有无因而生（之过），或是由己性所成的缘故，应成无穷尽。此故，（我）不承许该（论）。

12-6 ཅིཉེ་ཐུག་བཟུང་མེད་པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་དོན་ཞིག་ལ། རིམ་མེད་པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་བྱེད་པར་འགྱུར། ཅིཉེ་བྱེད་ན་ནི་འོང་གི་རྩལ་ཁྱད་བདག་ཉིད་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ལྟར་ཤེས་ཐུག་བཟུང་མེད་པ་གསུམ་པར་མི་འགས་སོ། །ཐུག་བཟུང་མེད་པ་ལ་གཞན་ཡོད་པར་གསུང་རྟེ། གཞན་མེད་པ་ལོ་ན་འདི་ལྟར་ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པར་མི་འགས་སོ། །འདི་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དང་གཞན་ཀྱིས་བྱས་པར་མི་འགས་པ་ལོ་ན་ལ་ལྟར་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

12-6 若（你）念执：「没有的痛苦（仍可）由己性所作」的话，既然已无，如何能依己性之力成办己性？果真可以的话，兔子之角亦由己性所作。如是，首先，不成立「痛苦是由己所作」。

既然痛苦并非所作、无有（痛苦），如何有他？他是绝对无有的缘故，不成立「痛苦由他所作」。此（段落）亦解释「（痛苦）由己及他所作」的绝对不合理性。

12-7 ཡང་གཞན་ཡང་། གཤམ་ཏེ་བདག་གིས་བྱས་ཐུང་ལ། །དེ་ལྟར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་མི་འགྱུར། །གང་ལྟར་ལྟང་ལོ་འདི་དག་ལ། བརྟེན་ནས་ལྟང་པོ་དེ་དག་འབྱུང་། །གཤམ་ཏེ་ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པར་བྱུང་ན་ནི་ལྟར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བཞིག་ལ། བརྟེན་ནས་ཁྱད་འབྱུང་ཉེ། གང་གི་ལྟར་དུ་ལྟར་ལྟང་པོ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འོངས་པའི་ལྟང་པོ་དེ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་རྟེ། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཁྱད་ནས་པར་འགས་པའི་ལྟར་ཀྱིས་མིང་དང་གཞུགས་ཞེས་གསུང་རྟེ། ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པར་བྱུང་ན་ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པ་མི་འགས་སོ། །

12-7 此外，（《中论》亦云：）

12.2 苦若自作，则非为缘起，因有此蕴故，而有彼蕴生。

如果痛苦是由己所作，（痛苦）不应是缘起，然而（苦）是缘起，因为将来的蕴体看待现有的蕴体而生。薄伽梵亦云：「由别识之缘，（形成了）名、色。」

假设痛苦由己所作，痛苦应非由因、缘之力而生。此故，无法合理地成立「痛苦由己所作」。

12-8 སྤུས་པ། དེ་དེ་བཞེན་ཏེ་ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་མ་བྱས་རྟེ། འདི་ལྟར་ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་སོ། །རིམ་མེད་ལ། གང་གི་ལྟར་ལྟང་པོ་གཞན་དུ་བྱུང་པ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟང་པོ་དེ་དག་འབྱུང་བའི་ལྟར་རོ། །

12-8 （他方）道：所言极是，痛苦非由己力所作。如是，痛苦是由他所作。为何？因为蕴体转成他（性），看待彼等而生蕴体的缘故。

12-9 བཤད་པ། ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པར་མེད་པ་ཉིད་དེ། ཅི་ཉིད་ལེན་ལ། གཤམ་ཏེ་དེ་ལས་འདི་གཞན་ཞིང་། །གཤམ་ཏེ་འདི་ལས་དེ་གཞན་ལ། །གཞན་དེ་དག་གིས་འདི་བྱས་པས། །ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པར་འགྱུར། །གཤམ་ཏེ་མ་འོངས་པའི་ལྟང་པོ་དེ་དག་ལས་དུ་ལྟར་ལྟང་པོ་གང་དག་ལྟར་པ་འདི་དག་གཞན་ཡིན་པར་བྱུང་ཅིང་དུ་ལྟར་ལྟང་པོ་འདི་ལས་ཁྱད་པོ་གང་དག་ལྟར་པ་དེ་དག་གཞན་ཡིན་པར་བྱུང་ན་ནི་ལྟར་ལྟང་པོ་འདི་དག་གཞན་པ་ལྟར་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཉིད་མེད་ན་རིམ་ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པས་འཁྲུག་། དེ་དག་ལས་ཁྱད་པོ་དེ་དག་གཞན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཉིད་མེད་ན་རིམ་ཐུག་བཟུང་མེད་ཀྱིས་བྱས་པས་འཁྲུག་།

12-9 (自方) 道：痛苦绝非由他所作。为何？（《中论》云：）

12.3 若谓此五蕴，异彼五蕴者，如是则应言，从他而作苦。

（你说，）未来的蕴体迥异于现在的所有蕴体，现在的蕴体也迥异于未来的所有蕴体；如是，由彼等现有相异的蕴体造作此等未来相异的蕴体。此故，痛苦是由他所作。

话虽如此，彼等并非（迥异于）此等的他性，此等也非（迥异于）彼等的他性。既无他性，如何能够合理地安立「痛苦由他所作」？

12-10 དེལ་འདི་སྐྱུལ་དུ་མི་རྩུག་དེ་དག་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་སྐྱུལ་ན་དེ་ནི་འོག་ནས། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་མི་འགྲུབ། །ཅེས་འབྱུང་བས་དེ་ནི་ཕྱིར་སྐྱུག་བསྐྱུག་གཞན་ཕྱིས་བྱས་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་དོ། །

12-10 于此，若做此念：「彼等如何不是他性？」

（答：《中论》）后云：「（14.5.cd）举凡观待彼，彼此皆非异。」此故，不成立「痛苦由他所作」。

12-11 སྐྱུལ་པ། སྐྱུག་བསྐྱུག་ཉིད་ཕྱིས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པས་དེ་ནི་ཕྱིར་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྲག་གིས་བྱས་པའི་ཞེས་ཀྱང་མི་སྐྱུ་ནི། སྐྱུག་བསྐྱུག་རྒྱུ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བས་དེ་ནི་ཕྱིར་སྐྱུག་བསྐྱུག་གཞན་ཕྱིས་བྱས་པའི་ཞེས་ཀྱང་མི་སྐྱུ་ནི། །སྐྱུག་བསྐྱུག་གང་ཟག་བདག་གིས་བྱས་པས་དེ་ནི་ཕྱིར་སྐྱུ་ནི། རེ་ཞིག་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྲག་གིས་བྱས་པའི་ཞེས་ཀྱང་སྐྱུ་ནི། སྐྱུག་བསྐྱུག་འདྲ་ཟག་གཞན་ཕྱིས་བྱས་པས་དེ་ནི་ཕྱིར་སྐྱུག་བསྐྱུག་གཞན་ཕྱིས་བྱས་པའི་ཞེས་ཀྱང་སྐྱུ་ནི། །

12-11 (他方) 道：（我）不说「痛苦是由痛苦本身所作，所以痛苦是由己所作」；痛苦来自因与缘的缘故，（我）也不说「痛苦是由他所作」。但是，痛苦是由补特伽罗之我所作，故（我）先说：「痛苦是由我所作」；痛苦由补特伽罗之他所作，故（我）亦说：「痛苦是由他所作」。

12-12 བཤད་པ། གཤམ་ཏེ་གང་ཟག་བདག་གིས་ནི། །སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་ན་གང་བདག་གིས། །སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པའི་གང་ཟག་ནི། །སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པ་དེ་གང་ཡིན། །གཤམ་ཏེ་གང་ཟག་བདག་གིས་ལྟར་པོ་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པའི་ཞེས་ཟེར་ན། །ཁྱེད་ཀྱི་གང་ལྟར་པོ་སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མེད་པས་བདག་གིས་ལྟར་པོ་སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པའི་གང་ཟག་སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པ་དེ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་སྐྱུ་ལོག། །འདི་ལྟར་ལྟར་པོ་སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་འབའ་ཞིག་པ་གང་ཡིན་པ་ལ་གང་གསལ་པ་ཡང་མེད་ན་དེས་མི་རྩུག་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱེད་པར་འགྱུར་རྟེ། དེ་ནི་ཕྱིར་གང་ཟག་བདག་གིས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པས་བྱུང་བ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །

12-12 (自方道，《中论》) 云：

12.4 若谓造苦者，是补特伽罗，在我造苦前，谁是无苦者？

若谓「苦蕴是由补特伽罗之我所作」，你（所言）的「无苦蕴体」将不能被明示的缘故，请逐个解释「苦蕴是由我所作」的无苦补特伽罗亦应为何？如是，能被明示的无苦蕴体并不存在，仅为补特伽罗却无（法被）施設，该（补特伽罗）如何作苦？此故，「痛苦是由补特伽罗之我所作」的论述亦不应理。

12-13 གང་ཟག་གཞན་ཕྱིས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པའི་ཞེས་གང་སྐྱུལ་པ་དེ་ལ་འདྲ་བཤད་པར་བྱ་རྟེ། གཤམ་ཏེ་གང་ཟག་གཞན་ཕྱིས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱུང་ན་གཞན་ཕྱིས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པའི་ཞེས་གང་སྐྱུལ་པ་དེ་ལ་འདྲ་བཤད་པར་བྱ་རྟེ། །སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པར་མི་རྩུག་རུང་། །གཤམ་ཏེ་གང་ཟག་གཞན་ཕྱིས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱུང་ན་དེས་ལྟར་པོ་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པའི་ཞེས་ཀྱང་སྐྱུ་ནི། སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པར་མི་རྩུག་རུང་། །གཤམ་ཏེ་གང་ཟག་གཞན་ཕྱིས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱུང་ན་དེས་ལྟར་པོ་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པའི་ཞེས་ཀྱང་སྐྱུ་ནི། སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པར་མི་རྩུག་རུང་། །གཤམ་ཏེ་གང་ཟག་གཞན་ཕྱིས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱུང་ན་དེས་ལྟར་པོ་སྐྱུག་བསྐྱུག་བྱས་པའི་ཞེས་ཀྱང་སྐྱུ་ནི། སྐྱུག་བསྐྱུག་མེད་པར་མི་རྩུག་རུང་། །

ནས་གཞན་ལ་ཁྱེད་པར་ཁྱེད་ན་གཞན་ལྱིས་དེ་བྱས་ནས་གང་ལ་ཁྱེད་པར་བྱུང་དེ་ལྷན་གསལ་མེད་ཅིང་། ལྷན་གསལ་དང་བྱས་པ་གསལ་མཁར་བྱེད་པ་མེད་པ་འབའ་
ཞིག་པར་ཇི་ཕྱར་རུང་བར་འབྱུང་བ་དེ་ཇི་སྟོན་ཤིག་།

12-13 凡言：「痛苦是由补特伽罗之所作。」于此，将做解释。（《中论》云：）

12.5 若谓苦由他，苦由他所造，除所施之苦，无苦不应理。

若由补特伽罗之他（——人——）造作了此蕴（——天神蕴体——）之苦，且布施该蕴于其他（天道的）众生。（因为）他者（——人——）造作（且受尽）了该（苦——天神的苦蕴），布施处（——天神——）将无痛苦、远离痛苦。（然而，天神离苦的事实）绝不可能被（合理地）明示，此故，（你的言论）如何应理？请逐步解释该（义）。

12-14 འདི་ཕྱར་ཏེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ལ་གང་ལ་གང་གསལ་པ་ཡང་མེད་ན་གསལ་མཁར་བྱེད་པ་མེད་དེ་གཞན་ཡིན་ཏེ་འདི་ཕྱར་ལྷན་གསལ་བྱེད་
པར་འབྱུང་། ཏེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པ་དེ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ན་དེ་ནི་ལྷན་གསལ་བྱེད་པ་གཞན་ག་ལ་ཡོད་ན་ལྷན་གསལ་གཞན་
ལྱིས་བྱས་སོ་ཞེས་བག་ཚབ་མེད་པར་སྒྲ།

12-14 如是，在绝无近取（的痛苦）之中，不只无有（「此人为苦者」的）施設，（也）无（苦者存在的合理）明示。固然是他，苦如何（由他）所作？鉴于绝无近取（苦），一切行相皆不可能，（你也只能）无有羞愧地说：「何处若有造苦者的他，（于该处的）痛苦即是由他所作。」

12-15 ཡང་གཞན་ཡང་། བདག་གིས་བྱས་པར་མ་གྲུབ་པས། །ལྷན་གསལ་གཞན་ལྱིས་ག་ལ་བྱས། །འདི་ལ་གསེར་ལྷན་གསལ་བདག་གིས་བྱས་སོ་ཞེས་བྱུང་དེ་
རབ་རྒྱ་བྱུང་པར་གྱུར་ན་ནི་དེས་ན་ལྷན་གསལ་གཞན་ལྱིས་བྱས་སོ་ཞེས་བྱུང་དེ་ཡང་འཐད་པར་འབྱུར་བ་ཞིག་ལ། ལྷན་གསལ་བདག་གིས་བྱས་སོ་ཞེས་བྱུང་དེ་ནི་
རབ་རྒྱ་མ་གྲུབ་པ་སྟེ། དེ་ལྷན་གསལ་བདག་གིས་བྱས་པས་རབ་རྒྱ་མ་གྲུབ་པས་ལྷན་གསལ་གཞན་ལྱིས་བྱས་པར་ག་ལ་འབྱུར་། ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞན་ལྱིས་ལྷན་
གསལ་གང་བྱེད་པ། དེ་ནི་དེ་ཡི་བདག་བྱས་འབྱུར། །གཤེད་གཞན་ལྱིས་ལྷན་གསལ་གང་བྱེད་པ་དེ་གཞན་དེ་དེ་བདག་གིས་བྱས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ན་གཞན་ལྱིས་བྱས་
པས་ཡིན་ནོ། །

12-15 此外，（《中论》云：）

12.7.ab 自作若不成，云何他作苦？

于此，若能至极成立「苦是由己所作」，方能成立「苦是由他所作」，鉴于不能至极成立「苦是由己所作」时，因为不能至极成立「苦是由己所作」的缘故，痛苦如何由他所作？为何？（《中论》云：）

12.7.cd 凡造苦他者，皆为他之己。

如果痛苦是由他所作的话，（该苦）应是由他方的「自己」所作，则非由他所作。

12-16 ཅི་སྟེ་དེ་དེས་བདག་གིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ན་ཇི་ཕྱར་། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དེ་གཞན་ལྱིས་བྱས་པར་འབྱུར། དེ་དེ་ཕྱི་རབ་རྒྱ་གསལ་བདག་གིས་བྱས་པ་དེ་གཞན་ལྱིས་བྱས་པར་
འབྱུར་ཏེ། ལྷན་གསལ་གཞན་ལྱིས་བྱས་པར་མི་འཐད་པ་དེ་ནི་བཟུན་ཟིན་ཏེ། དེ་དེ་ཕྱིར་ལྷན་གསལ་བདག་གིས་བྱས་པར་རབ་རྒྱ་མ་གྲུབ་པས་ལྷན་གསལ་བདག་
གིས་བྱས་པ་མེད་ན་ལྷན་གསལ་གཞན་ལྱིས་བྱས་པར་ག་ལ་འབྱུར་བས་ལྷན་གསལ་གང་གཞན་ལྱིས་བྱས་པར་འབྱུར་བ་གང་ཡིན། དེ་དེ་ཕྱིར་གང་ཟག་གཞན་ལྱིས་
ལྷན་གསལ་བྱས་སོ་ཞེས་བྱུང་བར་ཡང་མི་རིགས་སོ། །

12-16 如果，该（苦）非由该（——他方）己所作，如何能有由他所作的另类痛苦？

此故，由己所造之苦应成他方之（苦），（但我）早已解释不能成立「苦由他作」（的理由）。此故，不能至极成立「苦由己作」的缘故，鉴于苦非由己所作，苦如何由他而作？此故，由补特伽罗之所作之苦亦是何者？此故，「苦是由补特伽罗之所作」的言论实不应理。

12-17 མྱེས་པ། ཅི་ཏྲོང་སྤྱབ་པོ་འོ་བས་མ་པ་མ་རྟོགས་པར་པར་གྱི་འོ་བས་ཀྱི་རྟོགས་པས་སྤྱར་བའི་དོན་ལ་ཚོག་གིས་སྤྱོད་འདོགས་པར་བྱེད་དཔ། འདི་ལྟར་འོ་བོ་
འི་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་བདག་གིས་བྱས་སོ་ཞེས་པ། གཞན་ཀྱིས་བྱས་སོ་ཞེས་མི་སྤྱི་ལ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་རེ་ཞིག་གང་ཟག་བདག་གིས་དེ་བྱས་པའི་དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་
བདག་གིས་བྱས་སོ་ཞེས་སྤྱེ། སྤྱད་བསྐྱེད་པ་ལས་གང་ཟག་དེ་གཞན་མ་ཡིན་པས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་དེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྩམ་གངས་ལས་སྤྱད་བསྐྱེད་
བདག་གིས་བྱས་སོ་ཞེས་ཀྱང་སྤྱོད་ཤིང་། སྤྱད་བསྐྱེད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་མ་ཡིན་པས་རྩམ་གངས་ལས་སྤྱད་བསྐྱེད་གཞན་ཀྱིས་བྱས་སོ་ཞེས་ཀྱང་སྤྱོད།

12-17（他方）道：你何以不知阐述者所想？（为何你要）以己身的（劣）慧分别强加诃咎于已述之
义？

如是，我不言「苦由己作、苦由他作」。

如是，该（法——苦）由补特伽罗之我所作，故（我）先许「（苦）是由补特伽罗之我所作」。
该补特伽罗并非迥异于（自身之）苦的缘故，痛苦造作了痛苦（本身）。故（我）亦说：「依不同品，苦由己作。」

此外，凡是痛苦并非（皆为）补特伽罗，故（我）亦说：「依不同品，苦由他作。」

12-18 བཤད་པ། ཅི་ཏྲོང་གིང་ལྟོ་ནས་ལ་རྩལ་ལ་ལུ་སྤྱད་པར་བྱེད་དཔ། ཏྲོང་གང་ཟག་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པ་རྩམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་
འམད་པ་ལ་སྤྱད་བསྐྱེད་གང་ཟག་བདག་གིས་བྱས་སོ་སྤྱེས། འདི་ལྟར་གལ་ཉེ་གང་ཟག་ཉེ་བར་ལེན་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པ་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱ་སྤྱད་པར་གྱུར་ན་ནི།
དེས་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་གང་ཟག་བདག་གིས་བྱས་སོ་ཞེས་དེ་སྐད་སྤྱབ་པར་ཡང་རིགས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་ཟག་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པ་ནི་དེ་ལྟར་
ཡང་མི་རིགས་སོ། །དེ་མེད་ན། རེ་ཞིག་སྤྱད་བསྐྱེད་བདག་གིས་མི། །གང་ཟག་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པ་དེ་མེད་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་བདག་གིས་བྱས་པ་མ་
ཡིན་པས་རེ་ཞིག་སྤྱད་བསྐྱེད་གང་ཟག་བདག་གིས་མ་བྱས་སོ། །

12-18（自方）道：你何以灌水于已烂的树根之中？

以一切行相皆不能立补特伽罗之近取、决定无有之际，你（却）说：「痛苦是由补特伽罗之我所作」。

如是，在决定无有补特伽罗的近取之中，若能至极成立若干（痛苦）的话，便能合理地论述：「苦由补特伽罗之我所作」。可是，绝无补特伽罗近取的缘故，（你的所言）无论如何皆不应理？若无（补特伽罗的近取，则不能成立「痛苦是由己所作」。诚如《中论》云：）

12.8.a 苦非由己作，

决定无有补特伽罗的近取、无有该（近取）的话，痛苦则非由己所作。此故，首先，痛苦非由补特伽罗之我所作。

12-19 སྤྱད་བསྐྱེད་པ་དེ་ལས་གང་ཟག་དེ་གཞན་མ་ཡིན་པས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་དེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྩམ་གངས་ལས་སྤྱད་བསྐྱེད་བདག་གིས་བྱས་སོ་ཞེས་
ཀྱང་སྤྱོད་ཞེས་གང་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་ལས་འགང་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དེ་མ་བྱས། །དེ་ལྟར་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་དེ་བྱས་སོ། །ཅི་དེ་ཕྱིར་ཞེས། འདི་

ལྷན་ཞིན་པའི་ཐུག་བཟུལ་ལས་དེ་གཞན་མ་ཡིན་པར་བརྟེན་དེའི་ཕྱིར་རྟེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་འདིས་ཅི་ཡང་མ་བྱས་རྟེ། དེས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཐུག་བཟུལ་དེ་ཉིད་བྱས་གང་ལ། གང་གི་ཕྱིར་བྱས་པ་ལས་དེ་གཞན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱུང་དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པ་དེས་ནི་མ་བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐུག་བཟུལ་དེ་ཉིད་ཕྱིས་ཐུག་བཟུལ་དེ་བྱས་པོ་ཞེས་གང་སྐྱེས་པ་དེ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

12-19 凡论：「补特伽罗并非迥异于（自身）痛苦的缘故，痛苦造作了痛苦（本身），故言：『依不同品，苦由己作。』」于此，将做解说。（《中论》云：）

12.8.b 彼不自作彼，

痛苦自己不会造作痛苦本身。为何？如是，因为该（造者苦）并非迥异于近取（苦的缘故，造者苦）并非迥异于己（造）之苦。此故，此（造者苦）不应有任何造作。

若问，近取苦是否由该性（——造者苦——）所造成？

（造者）并非迥异于己造（事物）的缘故，（所造苦）并非由绝无的补特伽罗近取（苦）所造成，此故，凡是「痛苦是由痛苦自己所作」的言论皆不应理。

12-20 ཐུག་བཟུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་མ་ཡིན་པས་རྒྱལ་གྲངས་ལས་ཐུག་བཟུལ་ཕྱིས་བྱས་པོ། ཞེས་གང་སྐྱེས་དེ་ལ་ཡང་བཤད་པར་བྱ་གྲེ། གལ་ཏེ་གཞན་བདག་མ་བྱས་ན། ཐུག་བཟུལ་གཞན་བྱས་གལ་འབྱུང་། གལ་ཏེ་གང་ཟག་དེ་བདག་ཉིད་ཕྱིས་མ་བྱས་ཤིང་བདག་ཉིད་རབ་རྒྱུ་མ་བྱས་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པ་དེས་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པ་མེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་རབ་རྒྱུ་བཟུལ་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དེ་མེད་པས་ཐུག་བཟུལ་དེ་གཞན་ཕྱིས་བྱས་པར་གལ་འབྱུང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་དེ་མ་སྐྱེས་ཤིང་། མེད་ན་གང་ཟག་དེ་ཡོད་དུ་བྱིན་ཏེ་གཞན་དུ་གལ་འབྱུང་། དེ་ཐུག་བཟུལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐུར་ལན་བཏབ་བྱིན་པ་ལ་ཁྱོད་ཚོས་གཞན་ཕྱིས་དོན་གཞན་དུ་བསམས་ཤིང་དེ་དག་ཉིད་ཡང་སྐྱེས་པར་གྱུར་རྟོ། །

12-20 凡论：「举凡痛苦并非（皆为）补特伽罗的缘故，故言：『依不同品，苦由他作。』」于此，将做解说。（《中论》云：）

12.8.cd 非由他已性，岂由他作苦？

（痛苦）若非由该补特伽罗的已性所作，不能至极成立已性时，因为定无痛苦、没有（痛苦）的缘故，不能至极成立（痛苦）本身的已性，（痛苦自然）不能成为（迥异于补特伽罗的）他法。此故，痛苦如何由他造作？

近取（苦）不生、无有的缘故，虽有补特伽罗，（苦与具苦者）又如何能够成为相异法？此故，（我虽）已答覆上述所言一切（反驳，然而，）以相异之词思寻相异之义、屡说彼性者实属你也！

12-21 ཐུག་བཟུལ་བདག་དང་གཞན་པོ་ལོ་བྱས་པར་མི་རིགས་ལུ་བྱིན་ཏེ། ཐུག་བཟུལ་བདག་དང་གཞན་ཉིད་གནི་གལ་འདུས་པས་བྱས་པ་ནི་ཡོད་དོ། །

12-21 （他方）道：虽然不能合理地成立「痛苦是由己及他分别而作」，但却存在「痛苦是由他二聚而作」。

12-22 བཤད་པ། གལ་ཏེ་རེ་མེས་བྱས་གྱུར་ན། ཐུག་བཟུལ་གནི་གས་བྱས་པར་འབྱུང་། གལ་ཏེ་རེ་མེས་བྱས་པ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི་ཐུག་བཟུལ་གནི་གས་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཡང་ཡོད་པར་འབྱུར་བ་ཞིག་ན། ཐུག་བཟུལ་རེ་མེས་བྱས་པར་མི་རིགས་པ་དེ་ནི་བཟུན་བྱིན་རྟེ། ཐུག་བཟུལ་རེ་མེས་བྱས་པ་མེད་ན་ཐུག་བཟུལ་གནི་གས་

བྱས་པས་འཐད་པར་རྒྱུ་ལྟར། །གང་གི་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འཐད་ཞིག་པར་མི་མྱོད་པ་དེའི་ཚེ་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་བསྐྱེད་པར་འབྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འཐད་བྱུང་པ་ཡང་མི་འཐད་དོ།

12-22 (自方道,《中论》)云:

12.9.ab 一·若作苦,方有二作苦,

唯有被(己、他)一一造作,方有(己他)二者所作之苦,不过(我)早已显示「痛苦由(己、他)一所作」的不应理义。既然痛苦非由(己、他)一所作,痛苦如何能够从(己他)二者所作?

何时,不可能存在、绝对没有自他二苦,尔时,痛苦如何能由该(己他二)性所作?此故,「苦由己他二者所作」的言论实不应理。

12-23 ལྷན་པ། གཤམ་ཏེ་སྐྱེས་བསྐྱེད་པའི་འཐད་ཀྱིས་བྱས་པར་ཡང་མི་འཐད་ལ། འོན་ཏེ་རྒྱུ་སྐྱེས་བསྐྱེད་པའདཀ་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀས་མ་བྱས་པས་སྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གོ།

12-23 (他方)道:痛苦非由(己、他)一所作,(痛苦)由(己他)二者所作也不应理。那么,痛苦并非由己他两者所作的缘故,(痛苦应)由无因而生。

12-24 བཤད། གཞན་གྱིས་མ་བྱས་བདག་མ་བྱས། །སྐྱེས་བསྐྱེད་ཐྱེད་གཤམ་ལྟར། །གཞན་གྱིས་བྱས་པ་ནི་གཞན་གྱིས་དེ་བྱས་པ་སྟེ། གཞན་གྱིས་དེ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚོགས་གོ། །གཞན་གྱིས་མ་བྱས་པ་ནི་གཞན་གྱིས་མི་བྱེད་པ་ལོ། །བདག་གིས་བྱས་པ་ནི་བདག་གིས་དེ་བྱས་པ་སྟེ་བདག་གིས་དེ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚོགས་གོ། །བདག་གིས་མ་བྱས་པ་ནི་བདག་གིས་མི་བྱེད་པ་ལོ། གཞན་གྱིས་མ་བྱས་པ་དང་བདག་གིས་མ་བྱས་པ་ནི་གཞན་གྱིས་མི་བྱེད་པ་དང་བདག་གིས་མི་བྱེད་པ་ལོ།

12-24 (自方道,《中论》)云:

12.9.cd 自他不作苦,苦岂能无因?

「他作」谓他已作、他在作;「他不作」谓非由他作。「自作」谓我已作、我在作;「自不作」谓非由我作。「他不作及自不作」谓非由他作、非由我作。

12-25 དེ་རྒྱུ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མ་བྱས་ན་སྐྱེས་བསྐྱེད་པའི་འཐད་པར་གཤམ་ལྟར། ཅི་ཉེ་ལྟར་ན་ནི་རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལྟུང་བར་འབྱུར་ལོ། དེ་རྒྱུ་ཡིན་ན་ནི་ཚེ་ལ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་ཉིད་དང་། འདྲིས་པའི་ཚུན་ཚེ་ཡོང་ཡང་ལྟར་བས་དེ་ནི་མི་འདོད་དོ། དེ་བས་ན་སྐྱེས་བསྐྱེད་པའི་འཐད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ།

12-25 如是,(痛苦)若非由他作,何以安立痛苦为骤然而有?若尔,(痛苦的)产生应成永远。若尔,一切努力应成无有意义、(苦乐)亦成混合体(等,具有如是)的极大过失,(我)不承许该(论)。此故,言:「痛苦乃无因而生。绝非善言。」

12-26 ལྷན་པ། གཤམ་ཏེ་རྒྱུ་སྐྱེས་བསྐྱེད་པའི་འཐད་ལ་བཙུག་པའི་འཐད་ཀྱིས་འོད་སྤངས་སྐྱེས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་དེ། དཔེ་སྐྱེས་བསྐྱེད་པའི་འཐད་ལོ། །མཐོང་དོན་མཁས་གསུངས་པ་རི་རྩ་ལ།

12-26 (他方)道:如是之苦果真未有,何故(《杂阿含经》)云:「佛告迦叶,知苦见苦」?

12-27 བཤད་པ། རྒྱལ་བམ་མེད་དོན་ཤེས་པ་ལྟར་ལྟར་མ་ཟེར། ཁོ་པོས། དེ་ཕྱིར་བཟོན་ནས་འབྱུང་མི་འབྱུང་། །ཞེས་མ་སྒྲུབ་སྒྲུབ། དེ་དེ་ཕྱིར་ཁོ་པོ་ནི་རྒྱལ་བམ་མེད་བཟོན་ནས་འབྱུང་བར་སྒྲུབ། བདག་གིས་བྱས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བྱས་པ་དང་། གཤིན་གས་བྱས་པ་དང་། ལྷ་མོད་པ་ལས་བྱུང་ཞེས་ནི་མི་སྟོན། །རྒྱལ་བམ་མེད་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཡི། །ཡོད་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ཅི། །ཕྱི་རོལ་དངོས་པོ་རྒྱལ་བ་ཡིད། །རྒྱལ་བ་ཡིད་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །ལྟར་པོ་རྒྱལ་བམ་མེད་ཞིག་ལ་བདག་གིས་བྱས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བྱས་པ་དང་། གཤིན་གས་བྱས་པ་དང་། ལྷ་མོད་པ་ལས་བྱུང་བ་རྒྱལ་བ་ཡིད་པོ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཕྱར་གཞུང་བར་མི་བྱུང་། ཕྱི་རོལ་ཕྱི་དངོས་པོ་གཞུགས་པ་སོགས་པ་རྒྱལ་བ་ཡིད་རྒྱལ་བ་ཡིད་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

12-27 (自方) 道：不该解释为「没有痛苦」；我岂非已说：「(12.2.b) 则非为缘起」？此故，我说痛苦是缘起，却不说(若是)由自作、由他作、由(自他)二者所作，以及无因而生。(《中论》云：)

12.10 非但说于苦，四种义不成，一切外万物，四义亦不成。

不应持(念)：「只有苦蕴并非由自作、由他作、由(自他)二者所作，以及无因而生」，外在的事物色法等亦无四义。

12-28 དེ་ཡང་ཇི་ཕྱར་ཞེ་ན། དེ་ཞིག་གཞུགས་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་བདག་ཉིད་མ་བྱས་སོ། །གཤེད་ཀྱིས་གཞུགས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཕྱེད་ན་ཡོད་པ་ལས། མེད་པ་ཞིག་ཕྱེད་གཏང་ན། དེ་ལ་དེ་ཞིག་གཤེད་ཀྱིས་གཞུགས་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཡང་བྱ་ཅི་དགོས། ཅི་ཕྱེད་གཞུགས་མེད་ན་ནི་དེ་ཕྱར་མེད་པ་དག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཕྱེད་པར་འབྱུང་། ཅི་ཕྱེད་ན་ནི་དེ་ཕྱི་དོན་ཕྱིར་བྱས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་གི་རབ་ཅིག་པར་ཕྱེད་པར་འབྱུང་རོ། །

12-28 此复为何？首先，色非由色所作。(色)若由色的己性所作的话，试问：(所造色)是存在，还是不存在？于此，先(破前者)：(所造)色既已存在，(造者)色又有何用？如果色不存在的话，无者之性如何由己性所作？若尔，干闥婆城亦可建造自己的围墙。

12-29 གཞུགས་བདག་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ན། གཞུགས་བཟོན་ནས་འབྱུང་དོན་ཤེས་བྱ་བར་མི་འཐད་པས་དེ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལ་གཞུགས་དེ་འབྱུང་བ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་གིས་བྱས་སོ་སྒྲུབ་ན། དེ་ཡང་མི་རུ་སྟེ། ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞུགས་ཀྱི་རྒྱ་འབྱུང་བདག་ལས་གཞུགས་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡི་ཕྱིར་དེ། དེ་ནི་ལོ་ག་ནས་ཀྱང་། གང་ལ་བཟོན་དེ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་མི་འཐད། །ཅེས་འབྱུང་སྟེ། གཞུགས་མ་བྱས་པ་མ་སྒྲུབ་པ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་རྒྱལ་བམ་མེད་ཕྱར་གཞན་དུ་འབྱུང་། གཞུགས་ནི་གཤིན་གས་བྱས་པ་ཡང་མ་ཡིན་དེ། དེ་མེས་བྱས་པར་མི་འཐད་པ་ཡི་ཕྱིར་རོ། །གཞུགས་རྒྱ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་དེ། གཞན་གྱིས་མ་བྱས་པ་དང་། བདག་གིས་མ་བྱས་པ་རྒྱ་མེད་པ་ལས་ཇི་ཕྱར་འབྱུང་བར་འབྱུང་དེ། རྒྱ་དུ་མར་ཐམ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡིན་དུ་སྒྲུབ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་རྒྱལ་བ་ཡིད་པོ་དག་མི་འཐད་པས་འབྱུང་བར་བཟུང་བུ་ལོ། རྒྱལ་བམ་མེད་ཀྱིས་མེད་པ་ཕྱེད་པར་བཟུགས་པ་ཡོ། །

12-29 色若由(色)本身所作，则不能成立「(此法)现待色法而有」的论述，故(我)亦不承诺该(论)。

于此，若念：「色的产生来自其他大种。」亦不应理。为何？色并非迥异于色因大种。后(品——《中论》的第十四品 一)亦云：「(14.5.cd) 举凡现待彼，彼此皆非异。」既然色的产生来自非所作、无生、未有的话，(所造色)如何迥异于(造者色)？

色也非(自他)两者所作，「一一所作」已被破除的缘故。

色也非无因而生：(色)如何能从非他作、非已作，以及无因而生？(若尔，)应成诸多过患。同理，于声等一切事物之中亦不成立四义，应观(如是)成立。

第十二品——观苦品——终。

——观真实义品——

13-1 ལྷན་པ། ལྷག་བཟུལ་ཡང་ཡོད་ཀྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དེ་དག་ཡོད་པ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འབྲེལ་གྱི་མི་འཐད་དོ། །རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་མེད་དུ་བློན་ཀྱང་རེ་ཞིག་། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རབ་རྒྱ་གྲུབ་པོ། །

13-1 (他方) 道：不只存在苦，外在事物等也都存在。仅凭四义不能成立彼等（诸法）的存在；四义虽无，（然而，我）先至极成立事物等。

13-2 བ-གད་པ། ཅི་ཁྱོད་སྐྱུ་མའི་སྒྲིབ་པོ་ཆོས་འགྲོ་བར་འདོད་དམ། ཁྱོད་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་གིས་མ་ཐུག་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་རྟོག་གོ། །འདིར་ཡང་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གཞུང་བར་ཐུབ་པའི་རིགས་པ་སྟུག།

13-2 (自方) 道：你何以承许幻象正在行走？

你已念执：「非由四义所作的事物等皆为谛实。」于此，（你）思：「凡是谛实，皆为所持之理（证明诸法的存在）。」

13-3 ལྷན་པ། འདིར་ཡང་དག་པ་གང་ཡིན།

13-3 (他方) 道：于此，何谓谛实？

13-4 བ-གད་པ། ཆོས་གང་སྐྱབ་པ་དེ་བརྟུན་ཞེས། །བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་གསུངས། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པའི་ཆོས། །དེས་ན་དེ་དག་བརྟུན་པ་ཡིན། །འདི་ལ་བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱིས་མ་དེ་སྐྱབ་གཞན་ལས་ཆོས་གང་སྐྱབ་པ་དེ་ནི་བརྟུན་པ་པོ། །དགེ་སྲོང་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། མི་སྐྱབ་པའི་ཆོས་ལྟ་བུ་ལས་འདས་པ་དེ་ནི་བཅོམ་པའི་མཆོག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དཔེ་ན་དུ་བཅོམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་དེས། ཐམས་ཅད་བརྟུན་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །གང་དག་བརྟུན་པ་དེ་དག་ནི་རྒྱར་རབ་རྒྱ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རབ་རྒྱ་གྲུབ་པོ་ཞེས་གང་སྐྱབ་པ་དེ་ནི་སྟེད་པས་བསྟོད་པར་འདོད་དོ། །

13-4 (自方道，《中论》) 云：

13.1 如薄伽梵说，欺诳为假相，有为皆欺诳，是故为假相。

于此，薄伽梵于其他经典中说：「凡是欺诳法皆为假相。比丘众，如是，无妄涅槃乃胜义谛。同样的，（佛）亦说此偈：「真谛为第一，无有第二。」其他（经论）亦同云：「有为法不仅为欺诳之法，亦是至极坏灭之法。」（总之，经论）说，一切有为法皆是欺诳的有法。

一切有为法皆是欺诳法性，由此（成立）一切皆为假相；既是假相，彼等如何能被至极成立？你言：「事物等皆被至极成立」的所有论述仅为贪染所言。

13-5 ལྷན་པ། གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པ་ཡིན་ན་འཛིན་པ་འཛིན་དུ་ཡང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མེད་དེ་ཞེས་དེ་དག་གི་གསལ་བར་ཐུག་པར་མི་འགྱུར་རམ།

13-5 (他方) 道：莫非其义——诸有为法若是欺诳，明明于执取（诸行）之中，应无一切事物——还不够明显？

13-6 བཤད་པ་མི་འགྱུར་ཏེ། གཤམ་ཏེ་སྒྲུབ་ཆོས་གང་ཡིན་པ། །དེ་བཟུན་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་སྒྲུ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དེ་གསུངས་པ། །ཉོང་ཉིད་ཡོངས་སུ་བཟུན་པ་ཡིན། །གཤམ་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བཟུན་པ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ནི་མེད་པ་ཉིད་དོན་ཞེས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མེད་པ་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་མི་སྒྲིལ་ཞིག །དེ་ལྟར་མེད་པ་ལ་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་པར་འགྱུར། ཅི་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་ན་ནི། ལྷགས་བདག་པ་དང་གཅེར་བུ་པའི་འོད་ཀྱིས་ལྷང་ཆོས་རྒྱུན་པ་དག་འཛོམས་འགྱུར་རྟོ། །

13-6 (自方) 道：莫做（此）解。（《中论》云：）

13.2 欺诳皆假相，由何作欺诳？佛说如是事，欲以示空义。

如果，所示欺诳之法皆是假相，而说无欺诳之法的话，请（你）解释，既无欺诳之法，由何欺诳？如是，于已无中如何欺诳？（无者）仍可欺诳的话，盗窃者亦可（以盗窃的方式）伤害大自在天及裸者之财。

13-7 དེ་སྒྲུབ་པ་བཟུན་པ་ཞེས་གསུངས་པས་དངོས་པོ་རྒྱལ་མེད་པར་བཟུན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་སྒྲིབ་པ་མི་མཛད་པའི་མཁའ་པ་དང་རྒྱལ་པར་ཐར་པ་བརྩེས་པ་ཡང་དག་པ་མི་སྒྲུབ་བཞིན་དུ་བཞིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བཟུན་པ་དོན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གསུངས་པས་ནི་དངོས་པོ་རྒྱལ་པ་ཉིད་ཉོང་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་དང་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་བཟུན་པ་ཡིན་ནོ། །

13-7 此故，假相的论述并非阐述事物等的不存在。薄伽梵具有无碍智慧、获证清静解脱、如实观见真相，故说：「一切欺诳皆是假相。」遍示诸事物之自性皆空，一切外道皆不得知，远离有性及无性之过。

13-8 སྒྲུབ་པ། བཟུན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དངོས་པོ་རྒྱལ་པ་ཉིད་ཉོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པར་མ་གསུངས་ཀྱི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ནི། དངོས་རྒྱལ་པ་དེ་བོ་ཉིད་མེད་དེ། གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྤང་ཕྱིར་རོ། །བཟུན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་རྒྱལ་པ་ལ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཡོངས་སུ་བཟུན་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ནི་དངོས་པོ་རྒྱལ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱལ་པར་འགྱུར་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེས་པར་མི་གནས་པའི་དོ་བོ་ཉིད་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བཟུན་པ་ཡིན་ནོ། །

13-8 (他方) 道：假相的论述并非遍示诸事物之自性为空。薄伽梵说此——（诚如《中论》的）

13.3.ab 因见成异故，事物无自性，

——所谓「假相」并非遍示诸事物之自性定无，而是遍示「见诸事物为相异法」、¹「见（诸事物）的变行相」，以及「见（诸事物）并非绝对住性」。

13-9 གཤམ་ཏེ་མི་སྒྲུབ་ཞེས། དོ་བོ་ཉིད་མེད་དངོས་མེད་དེ། །གང་ཕྱིར་དངོས་རྒྱལ་པ་ཉོང་པ་ཉིད། །གང་གི་ཕྱིར་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་དངོས་པོ་རྒྱལ་པ་ཉིད་ཉོང་པ་ཉིད་ཀྱང་བཟུན་པ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྒྱལ་པ་ཉིད་དེས་པར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རྒྱལ་པ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པར་ཁོ་དང་ཕྱིར་དང་ཕྱིར་དུ་ཕྱིར་དང་། །དེ་ནི་དེས་པ་ཁོ་ནར་དེ་སྐད་ཁོ་དང་ཕྱིར་དང་ཕྱིར་དུ་ཕྱིར་དང་། །

13-9 若问，（上述已言的依据）为何？（诚如《中论》云：）

13.3.cd 无自性无事，事物皆空性。

因为不存在无自性的事物，（佛）说诸事物皆为空性。此故，应知（佛为何）说事物等的自性决定非有、见（诸事物）为相异法，以及事物等皆无自性。该（义）定要如是理解。

13-10 གཞན་དུ་ན། གཡའ་ཏེ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་ན། གཞན་དུ་འབྱུང་བ་གང་གི་ཡིན། །གཡའ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ན། གཞན་དུ་འབྱུང་བ་དེ་གང་གི་ཡིན་པར་འབྱུང་། གཞན་དུ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོ་བོ་ཉིད་ལས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་གཡའ་ཏེ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ན་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་ཡང་མེད་པར་འབྱུང་བར་གེ་ཚེས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན། གཞན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལོ། །

13-10 不然，（诚如《中论》云：）

13.4.ab 若无有自性，成何法之异？

如果事物等绝对无有自性，成为相异法则是何者的（相异法）？假设成异的论述破除了自性，（实不应理，）因为自性绝对不在时，（事物等）也绝不可能成为相异法，毋庸置疑。因为存在着成异（的事实，）自性也应绝对存在。

13-11 བ-གད་པ། གཡའ་ཏེ་དོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། །གཞན་དུ་འབྱུང་བ་གང་གི་ཡིན། །ཞེས་གང་སྐྱས་པ་དེ་ལ་བ-གད་པར་བྱ་ཅེ། གཡའ་ཏེ། གཡའ་ཏེ་དོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། །རྩིས་ལུ་ན་གཞན་དུ་འབྱུང་། །གཡའ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། གཞན་ལ་མི་རྟོག་པར་རང་ལས་རབ་རྒྱ་བྱ་བ་པ་རྟག་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་དེ་ལ་རྩིས་ལུ་གཞན་དུ་ཡང་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་འབྱུང་། གཞན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཡིན་མི་དོ་བོ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ལ་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་མི་འམད་པ་ལོ། །

13-11（自方道，）凡说（《中论》）云：

13.4.cd 若谓有自性，云何成为异？

于此，将做解说。

如果，「若谓有自性，如何成为异？」谓诸事物若有自性，不应看待他者、应至极成立自己、（成为）常法、无有变化，于此，如何成为相异法？成为相异法须要看待他者方能成异；无自性故，不成立于自性中（存在）成异。

13-12 སྐས་པ། གཡའ་ཏེ་དོ་བོ་ཉིད་ལ་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་མི་འམད་ན། །དོན་དོ་བོ་ཉིད་ལས་གཞན་པ་དེ་རྩིས་ལུ་གཞན་དུ་འབྱུང་།

13-12（他方）道：如果不能成立于自性中的成异，那么，自性相异法如何成为相异法？

13-13 བ-གད་པ། དེ་ཉིད་ལ་ནི་གཞན་དུ་འབྱུང་མེད། །གཞན་ཉིད་ལ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །དངོས་པོར་ཡོད་ས་ལྟ་བུར་གང་གི་ནི་ཡལ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་མི་འམད་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཡང་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་མི་འམད་དོ། །ཅི་དེ་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་གཞན་ལ་མི་མེད་ཅེ། །གང་ཕྱིར་རྣམས་པ་འད་མི་མེད་ཅེ། །འདི་ལས་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་པར་ཡང་ཡལ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པས། དེ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པ་གཞན་ཉིད་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

13-13（自方道，《中论》）云：

13.5.ab 于此无成异，异法亦非有，

于此——周遍观察事物——之中，亦无成异，除此外的相异法中也无成异。为何？（诚如《中论》云：）

13.5.cd 如壮不作老，老亦不作老。

迥异于此（——壮年——）是正在老化。正在老化并不存在于壮年之时，也非存在于迥异于壮年的老时。此故，不只成异不存在于彼性（——自性——）之中，也不存在于相异法之中。

13-14 གཤམ་ཏེ་གཞོན་ཀླུ་གཞོན་ཀླུ་ལི་གནས་སྐབས་ཉིད་དུ་རྒྱུ་བར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་རྒྱས་པ་དང་གཞོན་པ་གཉིས་གཅིག་ལ་རྒྱུ་ཅིག་གནས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་མི་ཡས་དེ། འདི་ལྟར་མི་མཐུན་པ་གཉིས་གཅིག་ལ་རྒྱུ་ཅིག་འདི་ལྟར་གནས་པར་འགྱུར། ཅི་ལྟེ་ཡང་རྒྱས་པ་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་རྒྱུ་བར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུ་བར་བརྟུག་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རྟེ། འདི་ལྟར་རྒྱས་པ་ལ་རྒྱུ་བར་བརྟུག་པ་ཅི་དགོས། རྒྱུ་བར་གང་ཞིག་རྒྱས་པ་དེ་ཡང་རྒྱུ་བར་འགྱུར་ན། དེའི་དེ་གནས་སྐབས་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་དེ་ལ་ཡང་བསམ་པ་དེ་ཉིད་དང་རྩེས་སྤྱུ་ལྟེ་མཐུ་བར་འགྱུར་རོ། །

13-14 年轻人若于壮年时老化，将会有老人与壮年两者于一处同具（之过），该（论）实不应理。如是，两个不同方如何能于一处同具？

老人若于老时老化，老化的观察应成无义，（因为）正在老化的功用何须存在于已老之中？已老的老者倘若再次老化，又应如何（定义）该时位呢？

彼（——成异——）也应随后相属这种思惟（逻辑）。

13-15 སྤྱི་པ། དེ་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་མི་གཞན་ནི་མི་འགྱུར་རྟེ། དཔེར་ན་དོམ་གཞན་དུ་འགྱུར་པའི་དོས་པོ་ཞི་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

13-15 (他方)道：如迥异于乳的相异事物是酪，（老者）确实迥异于彼（——壮年），但（已经老化）并非（正在老化的）相异法。

13-16 བཤད་པ། གཤམ་ཏེ་དེ་ཉིད་གཞན་འགྱུར་ན། དོམ་ཉིད་ནི་ཞོར་འགྱུར་རོ། །གཤམ་ཏེ་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སེམས་ན། དེ་ལྟར་འཁྱུང་གི་དོམ་ཉིད་ཞོ་ཡིན་པར་ཐམ་བར་འགྱུར་རོ། །ཅི་འདི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་མི། གཞན་ཀྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཁྱེད་ཀྱི་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་དུ་འགྱུར་པ་ཞོ་དོས་པོར་བརྟེན་པས། དེས་ན་དོམ་དེ་ཉིད་ཞོ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐམ་བར་འགྱུར་རོ། །

13-16 (自方道，《中论》)云：

13.6.ab 若彼成异法，乳应即是酪；

若你念（老者）确实迥异于彼（——壮年——），乳应成酪。为何？（乳转酪的时位）是（乳）本身的（时位）并非其他的（时位），因为你说：「于乳之时位转成酪之性质。」所以乳应成酪本身。

13-17 སྤྱི་པ། དོམ་ཉིད་ཀྱི་དོས་པོ་ཞོ་ཡིན་པས་དོམ་ཉིད་ཞོ་ཡིན་པོ་ཞེས་ནི་མི་སྤྱོདོ།

13-17 (他方)道：乳本身的性质才是酪，所以（我）不说乳是酪。

13-18 བཤད་པ། དོམ་ལས་གཞན་གང་གི་ནི། །དོས་པོ་ཞོ་ཞོ་ཡིན་པར་འགྱུར། །གཤམ་ཏེ་དོམ་ཉིད་ཀྱི་དོས་པོ་ཞོ་ཡིན་པས་དོམ་ཉིད་ཞོ་ཡིན་པོ་ཞེས་མི་སྤྱོདོ། དོན་དོམ་ལས་གཞན་གང་གི་དོས་པོ་ཞོ་ཡིན་པར་འགྱུར། ཅི་ཞོ་ཉིད་ཀྱི་དོས་པོ་ཞོར་འགྱུར་ཞིང་ཞོ་ཉིད་ཡིན་ནས། དེ་ལྟར་ཉིད་དོས་པོ་ཞོར་འགྱུར་ཞིང་ཉིད་ཡིན་པོ་ཞེས་སྤྱི་པ། དེ་ལྟར་འགྱུར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཡང་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་མི་ཡས་དོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་དང་། གཞན་ཡང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་ཡས་པ་

དེའིཕྱིར་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའིཕྱིར་བརྒྱན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དོས་པོ་རྒྱལ་ས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ལྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་ས་སུ་རྩོད་པར་ཕྱེད་པ་ཡིན་ཅི། དོ་བོ་ཉིད་དེས་པར་མི་གནས་པ་རྩོད་པར་ཕྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

13-18 (自方道,《中论》)云:

13.6.cd 异乳之事物,而能作于酪?

虽然(你说:)「乳的性质虽是酪,但不说乳是酪。」那么,迥异于乳的何法性质将会成酪?还是酪本身的性质转为酪而成为酪?或是水性转成为酪而说水为酪?此故,不能成立彼性、从异复异。因为不能成立彼性、从异复异的缘故,「成异」实属未有。此故,(经)说假相是为遍示事物等的自性皆为空性,而非诠释(事物)本身的无决定性。

13-19 ལྷན་པ། ཡང་རེ་ཞིག་རྩོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་དེ། གཞེན་པོ་མེད་པས་རྩུང་ནད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་རྩོད་པ་ཉིད་ལོ་དཔའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་ནོ། །

13-19 (他方)道:首先,空性是存在的。若无(空性的)对治力,就不会有少许(空性)的存在,故有空性。(因有空性,)非空性也是存在的。

13-20 བ-གདལ། གཞེན་པོ་ལས་དོས་པོ་རབ་རྒྱུ་ཡང་འགྱུར་པར་འདོད་ན་ཡང་རྩོད་པ་ཡིན་པ་མི་འམད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྩོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ནོ། །གལ་ཏེ་རྩོད་མིན་རྩུང་ནད་ཡོད། རྩོད་པ་འདུང་རྩུང་ནད་ཡོད་པར་འགྱུར། མི་རྩོད་རྩུང་ནད་ཡོད་མིན་ན། རྩོད་པ་འདུང་ཡོད་པར་གལ་ཡང་འགྱུར། གལ་ཏེ་མི་རྩོད་པ་རྩུང་ནད་ཅིག་རབ་རྒྱུ་འགྱུར་པར་གྱུར་ནི། དེའི་གཞེན་པོ་རྩོད་པ་ཡང་རྩུང་ནད་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ནད། གང་གི་ཚུམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བརྟགས་ན་མི་རྩོད་པ་རྩུང་ནད་ཀྱང་ཡོད་པར་མི་འམད་པ་དེའི་ཚེ་མི་རྩོད་པ་མེད་ན་རྩོད་པ་ཡོད་པར་གལ་ཡང་འགྱུར། ད་རྩོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་དེའི་གཞེན་པོ་རྩོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་མི་རྩུར་བརྟག།

13-20 (自方)道:(你)由对治力(存在的理由,)承许了事物也是至极成立,此不应理。为何?因为空性并不存在。(诚如《中论》云:)

13.7 非空若少有,空性亦少有;非空丝毫不无,空亦何得有?

如果能够至极成立少许的非空,自然能够存在少许的该对治力——空性。何时以一切行相观察时,无有丝毫非空的存在,尔时既无非空,怎能会有空性?既然无空,该对治力——非空——是存在的现执又如何能立?

13-21 ལྷན་པ། རྩོད་གང་རྒྱུ་བ་དེ་ཉིད་ཡང་མི་འདོད་དེ་ཐུ། བརྩོམ་ཐུན་འདས་ཀྱི་ས་དེ་གསུངས་པ། རྩོད་ཉིད་ཡོད་ས་སུ་བརྟན་པ་ཡིན། ཞེས་ལྷན་པ། དེ་ནི་གལ་ཏེ་རྩོད་མིན་ཡོད། རྩོད་པ་འདུང་རྩུང་ནད་ཡོད་པར་འགྱུར། ཞེས་ལྷན་པ།

13-21 (他方)道:无法认同你所言的一切。(到底要选)「(13.2.cd)佛说如是事,欲以示空义。」还是「(13.7.ab)若有非空性,空性亦少有。」

13-22 བ-གདལ། འདི་ལ་མ་ཞོ་བར་རིགས་པ་རྩུང་མིག་ རྒྱལ་བ་རྒྱལ་བ་ཀྱིས་རྩོད་ཉིད་ནི། ལྟ་རྟུ་དེས་པར་འབྱེན་པར་གསུངས། གང་དག་རྩོད་པ་ཉིད་ལྟ་བུ། གང་དག་བརྒྱུ་བ་རྩོད་པར་གསུངས། རྒྱལ་བ་ཡང་དག་པ་མེ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་གཟི གས་པ། ལྷན་པ་མེ་དེའི་དཔལ་པ་དང་ཐུན་པ་རྒྱལ་བ་ཀྱིས་འགོ་བ་རྒྱལ་བ་ལ་ཡན་

གངགས་པའི་ཕྱིར། རྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྟོང་པ་ཉིད་ལྟར་ཀྱང་ཀྱུ་ནི་ཕྱིན་འཛིན་གྱི་ཐམས་ཅད་ལས་པར་པར་ལྱིན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ནི་ལྟ་བུ་ནི་ཕྱིན་འཛིན་གྱི་ཐམས་ཅད་བསྟོག་པར་གསུངས་པས། ལྟ་བུ་ནི་ཕྱིན་འཛིན་གྱི་བསྟོག་པ་དེ་ནི་དངོས་པོར་མི་ལམ་དུ་།

13-22 (自方) 道：请于此处保持理智，切勿瞋恚！

(经说：)「为断除诸见，诸佛说空性；佛说空性见，实不能成立。」佛如实地见到真相且具殊胜悲悯；(佛)为能利益诸生，断除诸见巨鳌鲸鱼而说空性，(且说)由空见断除诸见巨鳌鲸鱼。此故，断除诸见巨鳌鲸鱼本身不能合理地成为事物。

13-23 དཔེར་ན་ཐམས་ཅད་ལས་པ་ལག་ལེག་དྲི་ཟེད་གྲོང་ཁྱེད་ལ་གྲོང་ཁྱེད་རོ་སྒྲམ་པའི་སྒྲོ་སྒྲོལ་བྱུང་བ་ལས་ཀྱི་ཁྱོད་ས་པ་དང་བྲམ་ནས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་ཆོ། གྲོང་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོལ་པ་ན་གྲོང་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོལ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལག་ལེག་པ་མེད་དེ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲམ་བ་ལས་ལེག་ཀྱང་ཟད་པ། དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དངོས་པོར་ལྟ་བུ་ནི་ཕྱིན་འཛིན་གྱི་གང་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་རྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ནི་རྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་ལག་ལེག་པ་མེད་དེ།

13-23 譬如某者由愚念执：「干闥婆城是城市。」当(此人)彻底远离愚痴、如实地看到真相、不做城市念想时，没有任何「不做城市念想」的事物，于不存在(的现象)中远离妄念。同样的，远离事物之诸见巨鳌鲸鱼、如实地看到真相空性时，亦无任何名为「空性」的事物。

13-24 གང་དག་རྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བཅོང་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། རྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོར་ལྟ་བུ་དེ་དག་ནི་མ་ཟེ་མེག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོས་སྒྲོ་སྒྲོལ་གྱི་མིག་བསྐྱེད་པས་བསྐྱབ་ཀྱི་རུང་བ་དང་། བསྐྱབ་ཀྱི་རུང་བའི་དབྱེད་པ་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བ་རྒྱམས་ཀྱིས་དེ་དག་ནི་བསྐྱབ་ཀྱི་རུང་བ་ཉིད་ལྷན་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་དག་དངོས་པོ་རྒྱམས་རང་གི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་ལ་རྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བཅོང་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་འདིས་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱི་དབང་གིས་དངོས་པོར་བརྟགས་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་རྒྱམས་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དངོས་པོ་རྒྱམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བཟུང་བ་ན་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་བསྟོག་པར་རུས་གྱི།

13-24 (经论)说，除了诠释空性外，(只有在)慧眼被无明大暗所覆盖才能成立空性为事物之见，但该无可救药(之见)令诸药师佛都无能为力。为何？若将「一切事物都非由本身的自性而有」的妄念言为「空性」，(等同)由缘起现执因缘所生事物。当「诸事物皆非自性而有」的言论详细解说诸事物的体性时，该妄念(——空性为自性而有的妄念——)才能断除。

13-25 གང་དག་རྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་ལ་ནི། གཤམ་གང་གིས་ཀྱང་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་བསྟོག་པར་མི་རུས་ཏེ། དཔེར་ན་ཅི་ཡང་མེད་དོ། ཞེས་སྒྲུབ་པ་ན་ཅི་ཡང་མེད་པ་དེ་ཉིད་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡེ་མེད་པ་ཉིད་འཛིན་དུ་གཞུག་པར་ཇི་ལྟར་རུས་པ་བཞིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བས་ན་དེ་བས་ནི་རྒྱལ་བ་སྟོབས་བརྟུང་དང་ལྟན་པར་རྒྱུར་པ། ལྟན་པར་རྟེན་པོ་ལས་ཀྱང་བསྐྱབ་ཀྱི་རུང་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། ། གང་དག་གིས་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟོང་པར་མཛོང་བ་དེ་ནི་མ་ཟི་རྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྱུབ་པོ། །དེ་ལོ་ན་ཉིད་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བརྟག་གསུམ་པོ། །

13-25 总之，空性是事物的妄执是种无法由他(因缘)所断除的妄执。例如，当(某人)说：「(我)什么都没有。时，(另一人)说：「请给予『(你的)什么都没有』。」(经论)说，像是执著诸如此类的「没有」，是种连具足十力且具大悲的诸佛都爱莫能助(的妄念)；亦见空性是空及真实义者方能成办空性。

第十三品——观真实义品——终。

—观合晶—

[illegible]

14-1 (他方)道：诸事物的自性并非空性，因为诸事物的自性绝对存在。为何？因为《经论》显示了会合。于此，薄伽梵说：「于彼彼处会合色、别识、眼三者为触。声、别识、耳三者等亦是如此。同样的，随贪、瞋、无明的全面会合，故名『结缚』。」

诸事物若无自性，会合将不能合理。如是，无有自性的事物如何会合？此故，诸事物绝对存在自性。

14-2 བཤད་ལ། ལམ་ཏེ་དངོས་པོ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྟིང་ལེན་པར་ལྷུར་བཞིག་ལ། དངོས་པོ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྟིང་ལེན་པར་ལྷུར་བཞིག་ཏེ་དངོས་པོ་ལྟིང་ལེན་པར་ལམ་པ་ལྷུར་། ཇིགྲེ་ཞེ་ན། བཟུལ་ལྟ་ལྟ་བུ་ལོ། །གསལ་པོ་དེ་དག་གིས་གནིས་དང་། གསལ་ཅད་ཀྱང་ལྟ་བུ་ལམ་རྒྱུ་དུ། གན་པར་ལྷུར་བཞིང་ལོ། །བཟུང་བར་བྱ་བ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བའོ་གསལ་པོ་དེ་དག་ལྟིས་གནིས་དང་། གསལ་ཅད་ཀྱང་ལམ་རྒྱུ་དུ་བྱ་བ་པམ་ལྷུར་ཏེ། བཟུང་བར་བྱ་བ་དང་ལྟ་བ་དང་ལྟ་བའོ་ལྟ་བ་པམ་ལྷུར་ལ། བཟུང་བར་བྱ་བ་དང་ལྟ་བའོ་ལྟ་བ་པམ་ལྷུར་། ལྟ་བ་དང་ལྟ་བའོ་ལྟ་བ་པམ་ལྷུར་། བཟུང་བར་བྱ་བ་དང་ལྟ་བའོ་ལྟ་བ་པམ་ལྷུར་ལོ། །

14-2 (自方)道：诸事物的会合若是合理，（将有过失，因为）诸事物若有自性，事物的会合将不应理，所以怎会有自性？为何？（《中论》云：）

14.1 见者见所见，彼三各二合，以及遍互相，会合皆非有。

所见、见，以及见者三者的二方及全面互相的会合皆不应理。（二方会合不应理，）因为所见与见不会合，所见与见者不会合，见与见者也不会合；（全面互相的会合也不应理，因为）所见、见，以及见者也不会合。

[illegible]

14-3 (《中论》云：)

14.2 贪者贪所贪，烦恼亦如是；余入余烦恼，三相亦复观。

如同所见、见、见者不会有二方及互相会合般，同样的，所贪、贪、贪者也不会有二方及全面互相的会合，因为所贪与贪不会合，所贪与贪者不会合，贪与贪者不会合；所贪、贪，以及贪者也不会合。同理，其余的瞋等烦恼及其余的人处——（如）声、耳、闻者等——亦无二方及全面互相的会合。

14-4 ལྷན་པ། ཅི་ཕྱིར་བཟུངས་ཐབས་པ་དེ་དག་ཡན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་ཡང་པར་མི་འགྱུར།

14-4（他方）道：为何所见等不会互相会合？

14-5 བ-ཤད་པ། གཞན་ནི་གཞན་དང་ཡང་གྱུར་ན། །གང་ཕྱིར་བཟུངས་ཐབས་པ། །གཞན་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་ཡང་པར་མི་འགྱུར་རྟོ། །འདི་ལ་གཤམ་རྟེན་ཡང་ཐབས་ཐབས་ལྟར་ཡོད་པར་གྱུར་ན་དེ་དེས་པར་གཞན་དང་གཞན་ལྷན་ཅིག་ཡས་འགྱུར་གྲང་ན། གང་གི་ཕྱིར་བཟུངས་ཐབས་པ་དག་ལ་གཞན་དེ་ཡོད་པར་མི་རིགས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་ཡན་ཚུན་གཞན་ནི་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཅི་ཕྱིར་ཡན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་ཡང་པར་མི་འགྱུར་རྟོ། །

14-5（自方道，《中论》）云：

14.3 异法会合时，如见等诸法，然异非有故，会合不应理。

于此，某些所谓的「会合」若真存在，（该会合的时间）绝对与其他相异法同时而有。既然不能合理地安立（迥异于）所见相异的法，且彼等互相并非相异的缘故，无法互相同时会合。

14-6 བཟུངས་ཐབས་པ་འབར་ཞིག་ལ། །གཞན་ནི་དེ་ཡོད་པར་མ་འདྲ་གྱི། །གང་ཡང་གང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །གཞན་པ་ནི་དེ་དུ་མི་འཕད་དོ། །བཟུངས་ཐབས་པ་ལ་ཐབས་པ་དེ་དག་འབར་ཞིག་ལ་ཡན་ཚུན་གཞན་ནི་དེ་མི་འཕད་པར་མ་འདྲ་གྱི། །འདི་ལྟར་དངོས་པོ་གང་ཡང་དངོས་པོ་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གཞན་ནི་དེ་དུ་མི་འཕད་དོ། །གཞན་ནི་དེ་ཡོད་པར་གང་ཡང་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་ཡང་པར་མི་འཕད་དོ། །

14-6（《中论》云：)

14.4 非但见等法，异相不可得，所有一切法，异亦不应理。

不仅是所见等的互相之间没有相异性，任何事物于何时处都无互相之间的相异性。既无相异性，则不应理何者与何者的同时会合。

14-7 ལྷན་པ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ནི་དེ་མཛོད་སྤྱད་པ་དེ་དག་ལ་དེ་ཅི་ཕྱིར་ཡན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་ཡང་པར་མི་འགྱུར།

14-7（他方）道：明明可由现识缘取诸事物的相异性，谁能合理地说（相异性）是不存在？

14-8 བ-ཤད་པ། རྟོན་ཀྱིས་གང་ཁོ་ན་ཅི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ནི་དེ་མཛོད་སྤྱད་པ་དེ་དག་ལ་དེ་ཅི་ཕྱིར་ཡན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་ཡང་པར་མི་འགྱུར་རྟོ། །འདི་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ནི་དེ་ཡོད་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་གིས་ཀྱང་དམིགས་པར་མི་རུས་ན་ཁྱེད་རྩ་བ་ནི་འདི་མིག་གིས་ལྷན་ཅིག་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞན་ནི་གཞན་ལ་བརྟེན་རྟེན་གཞན། །གཞན་མེད་གཞན་ལས་གཞན་མི་འགྱུར། །གཞན་ཞེས་ཐབས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་རྟེན་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ན། གཞན་མེད་ན་གཞན་ནི་རང་ལས་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་རྟོ། །གཞན་གང་ཡིན་པ་ནི་གཞན་ལ་རྟེན་ནས་གཞན་ཞེས་ཐབས་པ་བཞི་རང་ལས་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་བས་དེ་མཛོད་སྤྱད་པ་དེ་དག་ལ་དེ་ཅི་ཕྱིར་ཡན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་ཡང་པར་མི་འགྱུར་རྟོ། །

14-8（他方）道：你说可由现识缘取诸事物的相异性，仅依此理，我便善知你仍未缘诸事物的相异性。既然没有诸事物的相异性，天眼尚不能缘取（其相异性），何况像你这般的肉眼！为何？（《中论》云：)

14.5.ab 异因异而异，无异异非异；

凡谓「相异」是因迥异于某法而形成的相异法，若非如此，既无相异法，相异法不应成为迥异于己的相异法。凡是相异皆是因他法而成相异法，并非迥异于己而成为相异法的缘故，谁能合理地说相异性被现识所缘取？

14-9 ལྷས་པ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞན་ཉིད་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ཉིད་རབ་རྒྱུ་བཟང་འགྱུར་རྟོ།

14-9 (他方) 道：虽是如此，但相异性并非不存在，因为相异性是被至极成立的。

14-10 བཤད་པ། མི་མཐས་པ་ལ་འདི་དེ་ལྟར་འགྱུར་གྱི་མཐས་པ་ལ་འདི་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་མི་འཐད། །འདི་ལྟར་གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ་དེ་དེ་ལས་གཞན་ནོ་ཞེས་དེ་སྐད་སྒྲ་བར་མི་དཀའ་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་དེ་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཡ་ཏེ་གཞན་ནི་གཞན་ལས་གཞན། །གཞན་མེད་པར་ཡང་རུང་བར་འགྱུར། །གཡ་ཏེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་དེ་ལས་གཞན་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི། དེ་མེད་པར་ཡང་དེ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རེ་ཤེ་ལམ་ཕྱོས་པ་ལོ་ན་རུམ་པ་གཞན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ལ། །རེ་ཤེ་ལམ་ཕྱོས་པར་རུམ་པ་གཞན་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་གཞན་རེ་ཤེ་ལས་རུམ་པ་གཞན་མ་ཡིན་ནོ།

14-10 (自方) 道：正是如此才成孤陋寡闻而非见多识广。（《中论》云：）

14.5.cd 举凡观待彼，彼此皆非异。

如是，难道没（说）观待何者而生何者，即是彼迥异于此的言论不应理吗？为何？（《中论》云：）

14.6.ab 若异因异异，无异亦应理，

何时「观待何者而成何者，即是彼迥异于此」，尔时（将有如是之过：）虽无该（——相异性——）却也可成为相异法。如是，若说无（须）观待毛织物，光凭如此瓶子便可成相异法，（实不应理，因为）不观待毛织物时，瓶子不能成为相异法，所以瓶子并非是（迥异于）毛织物的相异法。

14-11 ལྷས་པ། དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྱུར་དུ་ཕྱིན་གྱིས་ཀྱང་རེ་ཞིག་གཞན་ནི་ཡོད་རྟོ།

14-11 (他方) 道：虽然（瓶子）并非（迥异于）彼（——毛织物——）的相异法，但首先相异法是存在的。

14-12 བཤད་པ། ཅི་ཚུད་སྒྲོད་པར་ཕྱེད་པར་ཉིད་གྱི་ཆེས་སྤུ་འཕོ་ལམ། ཚུད་གཞན་ཉིད་སྒྲོག་པར་ཕྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གཞན་ཉིད་སྒྱུབ་པར་མེས་སུ། །གཡ་ཏེ་གང་ལ་བརྟེན་ནེ་གཞན། །ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལས་བདག་གཞན་མ་ཡིན་ན། འོ་ན་ཅི་དེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལོ་ན་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་མེས་སུ་མམ། །གཞན་ལས་གཞན་པའི་གཞན་པ་ཤི། །མེད་ན་མེད་པས་དེ་མེད་ཕྱིར། །གང་གི་ཕྱིར་གཞན་གང་ལས་གཞན་པའི་གཞན་པ་དེ་མེད་ན། །གཞན་མེད་པས་རང་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གཞན་མེད་པ་ལོ་ན་པ་ལས་པར་གྱིས་ཤིག།

14-12 (自方) 道：为何你要随着流放者而走？你居然会想用破除相异法的因相而成立相异法！

将（14.5.c）改读为「凡待皆是异」（而总结为）「是故非自他」，（此时）为何你会觉得相异法仅从自己的本性才能形成？（《中论》云：）

14.6.cd 异之异从异，无异无彼异。

从相异（而施設）为他的相异法既然不在、无有相异法、不能从己而成相异的缘故，应知绝无相异法。

14-13 ལྷན་པ། གང་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་གཞན་ནི་གཞན་ལ་བརྟེན་ཏེ་གཞན་དུ་འགྱུར་རོ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་གཞན་ཡོད་མཁིན་ནམ། ཅི་ཤེས་བརྟེན་ནས་ཀྱང་གཞན་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ན་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་དུ་བྱ།

14-13（他方）道：「相异者，谓观待他者而成相异法。」光凭这个（理由，你）莫非（仍要说）相异法不存在？如果观待后仍不能成为相异，怎能说是相异法呢？

14-14 བཤད་པ། རྟེན་ཅི་ང་ལ་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ནི་དང་གཉིད་འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རེ་ཞིག་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་དབང་གིས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟེ། །གང་གི་ཕྱིར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་བརྟེན་གསལ་ན། གཞན་གྱི་དང་གཞན་ལ་ཡོད་མ་མིན། །གཞན་མ་ཡིན་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མིན། །གང་གི་ཕྱིར་རེ་ཤེས་ཏེ་བྱམ་པ་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རེ་ཤེས་ཏེ་ཕྱིར་དང་། རེ་ཤེས་ལ་བྱམ་པ་ཕྱིར་དང་། རང་ལས་རབ་རྟམ་གྱུ་བ་དེའི་ཕྱིར་བྱམ་པ་ལ་གཞན་གྱི་དང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

14-14（自方）道：缘起的体性正是如此，即是观待他者而施設相异法，故说根据世间的名言而立相异法。依据真相如实观察的话，（诚如《中论》云：）

14.7.ab 异中无别异，非异中亦无，

因为观待毛织物而说瓶子是相异，（则应）观待毛织物、依赖毛织物，（但是）无法由己至极成立的缘故，（迥异于毛织物的）瓶子并非相异性。

14-15 གང་གི་ཕྱིར་རེ་ཤེས་པ་ལྟམ་པ་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འབྲེལ་ཞིག་ལ་ཡང་། གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་གཞན་གྱི་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་དབང་གིས་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་སྟེ། །དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱ་མཚད་གི་ལུང་པོ་བསྟན་ཏེ། རྒྱ་མཚད་གི་ལུང་པོ་ནི་ཡོད་པ་ཞིང་རྩིང་པོ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ། །

14-15 虽说“不观待毛织物的瓶子并非相异性”，仅此而已，但不存在相异法——迥异于非相异法——是以胜义谛的角度而释无相异法。此故，薄伽梵亦示芭蕉树；芭蕉树的内部为空，不能得知（其树）核心，故说无有任何存在。

14-16 ལྷན་པ། གཤམ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱམ་པ་གཞན་མ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་བྱམ་པ་དེ་གྱིད་གཞན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་མེད་པར་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཡང་མེད་པས་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །

14-16（他方）道：既无相异法，自然不能有非相异法，（但）如果瓶子并非相异法，瓶子将成非相异法，所以相异法也是存在的。

14-17 བཤད་པ། གཏེན་པོ་ལས་ཀྱང་གཞན་གྱི་དམི་འཐད་དོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། གཞན་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་གཞན་ལ་རྟོགས་ནས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་གཞན་གྱི་དང་ཡང་བརྟེན་གསལ་ན་མི་འཐད་དོ། །གཞན་གྱི་དང་ཡང་མ་ཡིན་ན། །གཞན་ནམ་དེ་གྱིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན། །ད་གཞན་གྱི་དང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་དེའི་གཏེན་པོ་གཞན་མ་ཡིན་ན་དེ་གྱིད་ཀྱང་མེད་ལ། གཞན་མ་ཡིན་པ་མེད་ན་དེའི་གཏེན་པོ་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་དེ་སྐད་བསྟན་པར་མི་འགྱུར་མཁ།

14-17 (自方) 道：即便是以反方（存在的理由）也不能合理地成立相异性。为何？因为非相异法是不应理的。如是，（虽说）观待相异法而成非相异，（但）观察时该（——相异法——）不应理。（诚如《中论》云：）

14.7.cd 无有异相故，无异及非异。

如今，无相异法则无该反方——非相异本身；非相异不存在则无该反方——相异。难道（中论）不是这么解释吗？

14-18 གཞན་པར་སྒྲུབ་པ། གཞན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟོས་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཅི། གཞན་ཉིད་ཅེས་བཤད་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟོས་ཀྱི་ དེ་དང་ཕན་པས་གཞན་དུ་འགྱུར་རོ།

14-18 (他方) 又道：并非观待相异法而成相异，所谓的「相异」是总，具足此故而为「相异」。

14-19 བཤད་པ། གལ་ཏེ་གཞན་ཉིད་དང་ཕན་པས་གཞན་དུ་འགྱུར་ན་འདས་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་འདི་ལྟར། གཞན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟོས་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ བས།

14-19 (自方) 道：如果不从己而至极成立，而是因为具足相异性而成为相异，岂不仅是观待相异法而成相异？

14-20 སྒྲུབ་པ། གཞན་ཉིད་ནི་གཞན་པ་འདས་པར་གནས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཡང་ཉིད་ཅིང་གོས།

14-20 (他方) 道：相异法绝对存在于相异之中，何须观待？

14-21 བཤད་པ། གཞན་ཉིད་གཞན་པ་ཡོད་མ་ཡིན། གཞན་ཉིད་ནི་གཞན་པས་འདས་པར་གནས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཞེས་གང་སྒྲུབ་པ། དེ་ནི་མི་འགས་ཏེ། གཞན་ ཉིད་ནི་གཞན་པ་མེད་དོ། ཅི་འདྲི་ལྟེན་ན། གང་གི་ལྟོས། གཞན་པ་ཡིན་པ་འདྲ་ཡོད་པ་མི་ན། །འདི་ལ་སྒྲུབ་པ་ནི་འདྲ་ཡོད་པ་འདྲ་གཉིད་ལས་གཞན་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ གཞན་པ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་མི་མཐུན་པའི་གཞན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། གལ་ཏེ་གཞན་ཉིད་དེ་གཞན་པ་འདས་པར་གནས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ན་ནི་སྒྲུབ་པ་འདྲ་གཉིད་ལས་ ཉིད་ལས་ཁྱད་གཞན་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་གཞན་པ་ཡིན་པ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་པ་འདྲ་གཉིད་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་འདོད་དོ། །དེ་ ལྟར་ན་གང་གི་ལྟོས་སྒྲུབ་པ་གཞན་པ་ཡིན་པ་ལ་མེད་པ་དེ་འདྲི་གཞན་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། གལ་ཏེ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་ པར་འགྱུར་རོ།

14-21 (自方) 道：相异性不存在于相异法之中。凡是「因相异法而决定相异性」的说法皆不应理，因为相异性不存在于相异法之中。为何？「(14.7.b) 非异中亦无」。就以瓶子的己性而言，（瓶子）并非相异法，所以该法（——瓶子——）之中并无非相异及其不同方——相异法。若由相异法而决定相异性，瓶子将由己性成为相异性、不成非相异性。（我）不承许「瓶子将由己性成为相异性」的所有言论。如是，因为于非相异之中没有瓶子，所以在相异法之中也没有（瓶子），果真存在的话，将于一切时处都要存在（瓶子）。

14-22 ཅི་སྒྲུབ་པ་གི་ལྟོས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཉིད་ནས་གཞན་ཡིན་པ་དེ་འདྲི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་གཞན་ཉིད་དེ་ཡོད་པ་མེད་པས་ན། དེ་ལྟར་གཞན་ཉིད་དེས་པར་མི་གནས་ པར་བཟུན་པ་ཡིན་ནོ། དེ་འདྲི་དངོས་པོ་ཉིད་ནས་ཡོད་པའི་ལྟོས་རོ། གཞན་ཉིད་ལ་བཞག་པ་དང་། བཅོམ་བཅོམ་ཡོད་པ་ཡང་དཔལ་བཅས་པར་ཡང་འགྱུར་བས་དེ་ ཡང་མི་འཐད་དོ། འདྲ་གཉིད་ལ་གཞན་པ་ཡིན་པ་ལ་མེད་པ་འདྲ་གཉིད་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

14-22 假设认为「瓶子看待瓿而成为相异法，尔时，瓶子之中确实存在相异性。」（此执不应理，因为经论做）如是说：「相异法无决定性，因此依赖事物而有。」不只不能安置相异法，（也不成立）寻找而有的立场，因为（这些论述）将与自宗相违。

14-23 ཡང་གཞན་ཡང་། ངོས་པོ་གཉིས་ཡོད་ན་ཡང་པར་གཞན་གྱི་མེད་པ་ནི་མི་འགྱུར་བས། དེ་ལག་ཏུ་དེ་མེད་ཀྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེ་གཞན་ཉིད་དང་ལྗན་པས་ཇི་ཕྱར་གཞན་དུ་འགྱུར་རྟེ། དོན་དང་འདྲིས་པའི་རྒྱ་ཡང་དོན་མེད་ཀྱི་འགྱུར་པ་དེ་མ་ཡང་རྒྱ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ལོ། ཅི་ཉེ་གྲུམ་པོ་དོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཡིན་ན་ནི་གཞན་པ་གཞན་ཉིད་དང་ལྗན་པ་བཅས་ཅི་དགོས། དེ་ལྟ་བུས་ན་དེ་གཞན་ཉིད་དང་ལྗན་པས་གཞན་དུ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཞན་ཉིད་གཞན་པ་དེས་པར་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་མི་ནུ་ལོ།

14-23 另外，存在两个事物才能会合，没有（两个以上的事物，会合）不能形成。如同水乳会合的水不会变成乳，（该会合的）乳也不会变成水，由己性并非为相异却具相异法的瓶子如何能够成为相异法？

如果瓶子由己性成为相异法，何需于相异法中寻找具相异性？

因此，由具足相异性而说成异的论述，以及因相异法而决定相异性的论述皆是荒谬。

14-24 ལྷན་པ། གཞན་ཉིད་གཞན་པ་དེས་པར་གནས་ཡང་རྒྱ་མི་གནས་ཡང་རྒྱ་དེ། ངོས་གང་ལག་ཏུ་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པའི་གཞན་དེ་ནི་དེ་མེད་ཡོད་དོ།

14-24（他方）道：无论是否因相异法而决定相异性，首先，的确存在迥异于某义的相异法。

14-25 བཤད་པ། ཅི་ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་རྒྱལ་པར་རྩོམ་མས། ཁྱོད་གཞན་ཉིད་མེད་པས་གཞན་བསྐྱབ་པར་རྩོམ་ཀོ། །གཞན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ། །གཞན་ནམ་དེ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན། །གཞན་གྱི་ངོས་པོ་གཞན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་གཞན་ནམ་དེ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་བསྐྱབ་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ཉེ་གཞན་གྱི་ངོས་པོ་མེད་པར་ཡང་གཞན་དུ་འགྱུར་ན་ནི། ཁྱོད་ལ་གྲེན་པའི་ངོས་པོ་མེད་པར་ཡང་གྲེན་པར་འགྱུར་ལོ།

14-25（自方）道：为何你硬要让世界移动？明明没有相异性，你却硬要成立相异法。「（14.7.cd）无有异相故，无异及非异。」既然相异事物——相异性——不存在，相异及非相异皆不应有，仅此而已，难道（中论）不就是这么说的？

如果，相异事物（本身）不存在的情况下（你却坚持）仍有相异法，本无低智商的你也可成为低智商！

14-26 ཅི་ཉེ་དེ་མི་འདོད་ན། དེ་ནི་ནི་གཞན་གྱི་ངོས་པོ་མེད་པར་གཞན་ཉིད་ཀྱི་འགྱུར་ལོ། །དེ་དེ་ཕྱིར་དེ་ཕྱར་བརྟགས་ན་ངོས་པོ་མཐའ་ཅད་ལ་གཞན་ཉིད་ཇི་ཕྱར་ཡང་མི་འམད་དོ། །གཞན་ཉིད་མེད་ན་བཟུང་བར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་གཇི་ཕྱར་ཡན་རྩལ་ཅིག་ཏུ་ཡང་པར་གྱུར། ཡང་པ་མེད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཡང་པའི་གཏན་ཆོགས་ལས་ལྷང་པའི་ངོས་པོ་དོ་དོ་ཉིད་འམད་པར་གསལ་འགྱུར། ཅི་ཉེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་བསམ་པས་གཞན་ཡང་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཡང་ཡིན་ལོ་སྟུང་སེམས་ན་དེ་ཕྱར་པ་ཡང་ཡང་མི་འམད་པ་ཉིད་དོ།

14-26 如果不认同，那么（就等同承认）相异事物的不存在即是无相异性。如是观察时，无论如何于一切事物之中皆不能合理地成立相异性。若无相异性，所见及贪等如何能够互相会合？既无会合，你以会合的因相而推论的事物自性又如何应理？哪怕是尔心中所想的相异法及尔心中所想的彼性（——非相异——）也不能会合。

14-27 ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་ དེ་ནི་དེ་དང་ཕྱད་པ་མེད། གཞན་དང་གཞན་ཡང་ཕྱད་མི་འགྱུར། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་ནི་དེ་དང་ཕྱད་པར་མི་འཐད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྷ་བས་ན་དེ་ཉིད་དང་ཕྱད་པར་མི་འཐད་དོ། ལྷ་ན་ཅིག་གི་དོན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཅི་ཉེ་དེ་ལྷ་ན་ཡང་འགྱུར་ན་ནི་ཅི་ཡང་མི་ ཕྱད་པར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འདོད་དོ། དེ་ལྷ་བས་ན་དེ་ཉིད་དང་ཕྱད་པར་མི་འཐད་དོ། །དེ་ནི་གང་ལ་འདི་ནི་གཞན་ནོ་འདི་ཡང་གཞན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཉེ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་ཕྱད་པར་མི་འཐད་དོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞན་ཉིད་ཡིན་པ་ལོ་ན་ཅི་ཕྱིར་རོ། ཅི་ཉེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པ་ཡང་ཕྱད་ན་ནི་དེ་ལྷ་ན་ཅི་ཡང་མི་ཕྱད་པར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྷ་བས་ན་གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་ཕྱད་པར་མི་འཐད་དོ། །

14-27 为何（不会会合）？因为（《中论》）云：

14.8.ab 是法不自合，异法亦不合，

首先，彼法不与彼（本身）会合。为何？因为就是彼（本身）而已，且不能成立同时而有之义。果真可以的话，将会与一切会合，（我）不承许该（论），所以与彼性的会合不应理。

于「此为相异法、彼为相异法」的论述之中亦不能合理地成立会合。为何？因为仅是相异性。如果是相异性仍可会合，将与一切（事物）会合，（我）不承许该（论）。因此，即便是相异性的会合也不应理。

14-28 ལྷས་ལ། གཞན་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དཔེར་ན་འོ་མ་དང་རྩ་གཉིས་ཕྱད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དང་གཞན་ཡང་ཕྱད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

14-28（他方）道：像是乳水两者会合，两个不同法（合而）为一。相异法不会与相异法会合。

14-29 བ-གད་པ། དེ་ལ་ཡང་དེ་ཉིད་གནས་བཞིན་ཏེ། གང་གི་ཆོར་ཞིག་འོ་མ་དང་རྩ་གཉིས་ཕྱད་པ་དེ་ཉིད་ཆོན་ཕྱད་པ་མེད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐད་དང་ཕར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཆོར་ཞིག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཆོན་ཡང་། ཕྱད་པ་མེད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཅིག་གི་དང་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །

14-29（自方）道，该（真相）亦应如是：水乳既然已是相异，尔时便无会合。为何？已成相异的缘故。何时成为一法时也无会合。为何？因为是 一法的缘故。

14-30 ལྷས་ལ། གང་གི་ཆོར་ཞིག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཕྱད་པ་ཡིན་ནོ། །

14-30（他方）道：何时成为一法才是会合。

14-31 བ-གད་པ། གལ་ཏེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་ཕྱད་པར་འགྱུར་ན་ནི་ཅི་ཡང་མི་ཕྱད་པར་མི་འགྱུར་རེ་ཞེས་མ་བ-གད་དཔ། དེ་ལྷ་བས་ན་དེ་ཡང་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །

14-31（自方）道：难道没说「是一法仍可会合的话，将能会合一切」吗？故此，该（论）也非善说。

14-32 ལྷས་ལ། གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་ཕྱད་བཞིན་པ་ནི་ཕྱད་པ་ཡིན་ནོ། །

14-32（他方）道：正在会合相异法便是会合。

14-33 བཤད་པ། དེ་ལ་ཡང་དེ་ཉིད་གནས་བཞིན་རྟེ། གཤམ་ཏེ་ཕྱད་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དངོས་པོ་དག་གཅིག་ཡོད་པར་རྒྱུར་ན་དེ་ལ་ཡང་འདི་ནི་གཞན་ལོ། །འདི་ཡང་གཞན་ནི་ཞེས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱད་པར་མི་འཐད་དོ། །ཅི་ཉེ་ཕྱད་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཏུ་བཞོད་པ་ཡིན་ན་ནི་ཕྱད་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཚོགས་མི་འཐད་དོ། །གཅིག་པོ་ཉིད་ནི་མི་ལྟར་ཕྱད་པར་འབྱུང་།

14-33 (自方) 道，该（真相）亦应如是：如果有正在会合的某一事物，因为是迥异于此、迥异于彼的相异法，所以不能合理地安立会合。若说正在会合的是一法，正在会合的说词便不合理。一法如何会合？

14-34 ལྷན་པ། ཕྱད་ཕྱད་པའི་དངོས་པོ་དག་ཕྱད་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ལ་ཕྱད་པ་ཡོད་དོ། །

14-34 (他方) 道：正所谓「半分的事物正在会合」，会合的确存在！

14-35 བཤད་པ། དེ་ལ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡོད་དོ། །གཤམ་ཏེ་མཆོག་དེ་དག་ཕྱད་པར་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ཕྱད་པས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཕྱད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་བརྟགས་ན་ནི་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱད་པར་མི་འཐད་དོ། །ཅི་ཉེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཕྱད་ཏུ་བདག་ཉིད་ཐད་པ་ཉིད་ཏུ་འབྱུར་ན་ནི་ཐད་པའི་ཕྱིར་ཕྱད་པར་གཤམ་འབྱུང་། གཤམ་ཏེ་དེ་དག་རྒྱུད་ཅིག་ནི་ཕྱད། རྒྱུད་ཅིག་ནི་མ་ཕྱད་པ་ཡིན་ན་ནི་བདག་ཉིད་གཉིས་སུ་འབྱུར་རྟེ། དེ་དག་གི་ཕྱད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་གཅིག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱད་པ་མེད་པའོ། །དེ་དག་གི་མ་ཕྱད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཡང་གཞན་པའི་ཕྱད་པ་མེད་དོ། །

14-35 (自方) 道，该（真相）亦应如是：首先，如果观执「半分会合时，由与某个方面的会合而说全面性的会合」，（这种）会合不应理，因为是 一法。

如果某面的会合却将其体性成为异，（也不应理，）因为是异，怎能会合？（因为）如果某一部分会合，某一部分不会合时，将成两种体性：既已会合的部分没有非一的会合；尚未会合的部分也没相异法的会合。

14-36 ལྷན་པ། ཕྱད་བཞིན་པ་མེད་ཏུ་སླ་སྟེ། རེ་ཞིག་ཕྱད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོད་དོ། །ཕྱད་པ་ཡོད་ན་ཕྱད་པ་ཡོད་པས་ཕྱད་པ་ཡང་རབ་ཏུ་གྱུབ་པོ།

14-36 (他方) 道：没有正在会合也还好，首先，凡是会合的确存在。（事物）的确存在会合，因为有会合，也能至极成立会合！

14-37 བཤད་པ། གྲེ་མ་རེ་བ་ཀོ་རེ་ཆེ། གང་ལ་ཕྱད་བཞིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དོ། ཕྱད་པར་རྩོམ་པ་ཡང་མི་འཐད་པ་དེ་ལ་ཕྱད་པ་འཐད་པར་འབྱུར་རེ་སྟེ། གང་གི་ཚོགས་ཀྱི་འབྱུར་རེ་ཞེས་སྤྱོད་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ཡིན་ན་ཕྱད་པར་གཤམ་འབྱུར། ཅི་ཉེ་ཕྱད་ཏུ་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་ཕྱད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ལོ། །

14-37 (自方) 道：唉哟，（怎么还抱着）既圆又大的期望！跟任何（事物的）正在会合都不应理，因为不只是为了会合而发起的努力不应理，于此中（所发的）会合更是坚决不应理。

若说是 一法，此时，既是 一法如何会合？

若说虽然会合但不成一法，话虽如此，也非相异故则非不会合。

14-38 ལྷན་པ། ཕྱད་པ་མེད་ཏུ་སླ་སྟེ་རེ་ཞིག་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐུ་རེ་ལ་ན་གཞན་ཏུ་འབྱུར་བའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཕྱད་པ་པོ་ཉེ་རེ་ཞིག་ཡོད་དོ། །

14-38 (他方) 道：虽无会合也还好。首先，在（成为）一法之前，一切存在的成异事物皆是会合者。先（要认定会合者的）存在。

14-39 བཤད་པ། ཅིཏྲོད་མཐོང་ལ་ཕན་པ་དེ་ག་ཟེ་ལ། ཏྲོད་ཕན་པ་མེད་པར་ཕན་པ་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད་ཀོ། །འདི་ལ་ཕན་པར་ཕྱིད་པས་ཕན་པ་འི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཕན་པ་པོ་ཡིན་ན་ཕན་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མི་འཐད་དོ། །དེ་མེད་ན་ཕན་པར་ཕྱིད་པ་མེད་པ་ཕན་པ་པོ་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེ་འི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རིགས་པ་མེད་ཏུ་བརྟེན་པར་དག་པ་ཇི་ལྟར་བཞིན་ཏུ་བརྟགས་ན། ཕན་བཞིན་པ་དང་ཕན་པ་དང་། །ཕན་པ་པོ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་དག་མེད་ན་ཏྲོད་ཀྱི་ཕན་པ་བཟུང་པའི་གཏན་ཚིགས་ལས་བྱུང་བའི་དོན་པོ་འོ་དེ་ཉིད་འགྲུབ་པར་ག་ལ་འགྱུར། ཕན་པ་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉི། རབ་ཏུ་ཕྱིད་པ་བཟུང་མི་པོ། །།

14-39 (自方) 道：你居然会嫉妒双性人？因为你认为在无会合的情况下却有会合者！

因为会合、由会合之因方能产生会合者，（可是）以一切相都不能成立会合。既无该（——会合——）、不能会合，如何能够成为会合者？此故，应先以如是理由如实观察真相，（诚如《中论》云：）

14.8.cd 正合及会合，会合者亦无。

既无此等（正在会合、会合及会合者——），怎能安立如你所说的「以会合之因相而推论的事物自性」？

第十四品——观合品 终。

——观事物及非事物品——

15-1 ལྷན་པ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མི་ཐོག་མའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པ་རེ་མཁས་ཤིང་། དངོས་པོ་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
ཞེས་བྱ་བར་ཡང་ཡོད་པ་དངོས་པོ་རྣམས་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཡང་སྟུན་ན། ཇི་ཕྱར་དངོས་པོ་བྱུང་བ་ཡང་ཡིན་པ། དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པར་འབྱུང་། ལག་ཏེ་རྒྱ་དང་
རྒྱུན་རྣམས་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ལོན་མི་འབྱུང་ན། དེ་ལས་གཞན་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བར་འབྱུང་། །ལག་ཏེ་རྒྱ་རྒྱུན་དག་ལས་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ལོན་མི་
འབྱུང་ན་ཅི་རྒྱ་སྟུན་གྱི་དོ་བོ་ཉིད་དག་ལོན་འབྱུང་ངམ། ཅི་ཉེ་ཅི་ཡང་མི་འབྱུང་ན་ནི་འབྱུང་ཞེས་ཀྱང་ཇི་སྙད་དུ་བཟོད།

15-1 (他方) 道：因为无法缘取事物的存在，你觉得事物都无自性。（可是，）不仅存在「事物等都是缘起」（的真相），而且若说诸事物都无自性，事物如何能够既是生法又无自性呢？

如果因与缘不生诸事物的绝对自性，（其性）又会从其他什么而生？

如果并非由毛线之因形成襪的绝对体性，仅从毛线之因的体性而生的又是什么？如果不生任何（事物），如何能（合理地）说「生」（一词）？

15-2 བ་གད་པ། ཅི་ཁྱོད་རྟ་པ་ལོན་བཞིན་ཉིད་དུ་རྟ་མ་མཐོང་ངམ། ཁྱོད་དངོས་པོ་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་ཀྱང་སྟུན་ན། དེ་དག་གང་གི་དོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་མཐོང་གོ། །དེ་ནི་དེ་ཞིག་སྟོན་ཅིང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེ་སྒྲགས་ཏུ་ཤེས་པར་འབྱུང་ཏེ། དོ་བོ་ཉིད་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས། །འབྱུང་བར་འགྲུག་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །འདི་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་ནི་དོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟེ། བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ནི་ཡང་རྒྱ་དང་རྒྱུན་རྣམས་ལས་འབྱུང་བར་མི་འགྲུག་ཏེ། འདི་ཕྱར་ཡོད་པ་ལ་
ཡང་བྱ་བ་ཅི་ཡོད་བྱ་བ་མེད་ན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་བྱ། ཅི་ཉེ་དེ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་རྣམས་ལས་འབྱུང་ན། དེ་ལྟར། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །དོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱ་བ་པར་
འབྱུང་། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །

15-2 (自方) 道：为何你正在骑马却不见马？你说诸事物都是缘起，却未看到其法的无自性？这是连粗慧者都能简易了知。（《中论》云：）

15.1.ab 是自性则非，由因缘所生；

于此，我的事物即是自性的论述——我的事物之所以存在是由因与缘所生——不应理。果真这么存在，又有何作用？既无作用，因与缘等又能做什么事？果真从因与缘所生的话，（诚如《中论》云：）

15.1.cd 将成因缘生，自性所造作。

该（论）亦不应理。

15-3 ལྷན་པ། དོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱ་བ་པ་ལོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་ཤི་ཕྱིར་ཞེས། འདི་ཕྱར་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐོན་མ་བྱུང་བ་ཀྱིས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །

15-3 (他方) 道：（诸果）确实由自性造作。为何？因为襪的事物是先无后有。

15-4 བ་གད་པ། དོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱ་བ་པ་ཞེས། །ཇི་ཕྱར་བྱུར་ན་རུང་བར་འབྱུང་། །དོ་བོ་ཉིད་བྱ་བ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རི་ཕྱར་རུང་བར་འབྱུང་ཏེ། ལག་གི་ཆོད་ན་དེ་དག་
དག་གི་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ལག་ཏེ་དོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་བྱ་བ་པ་མ་ཡིན་པ་ཅི་ཉེ་བྱ་བ་པ་ཡིན་ན་ནི། དོ་བོ་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དེ་ཅི་ཆོད་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པ་ལྟས་པ་ཡང་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་མེས་དང་བཅས་པ་སྟེ་ཞིག་དེ་ཕྱར་འཛོན་པར་འབྱུང་།

[illegible]

15-9 此外，自性亦应如是：于相异法中的他事物也非他。为何？诚如（《中论》云：）

15.3.cd 他事物自性，名为他事物。

如是，凡是他事物的自性都称为「他事物」。因此，如果绝无他事物的自性时，依何（理证明）该法（——他事物——）的存在？因此，「自性亦应是：于相异法中的他事物也是他」的论述不应理。如是，反方的确不存在，同理故。既无反方，怎能合理地成立由反方而有？

15-10 ལྷ་ལ། རྟོག་པོ་རོ་ཉིད་ཡོད་དོ། མེད་དོ། ལྷེས་ཀྱང་འདིས། ཁོ་ལོ་ལ་ཉི་ཤར་ཡོད་པའི་གཞི་འདོད་པོ་ཡོད་དོ།

15-10 (他方) 道：事物的自性的确存在！没有的论述对于我等有何用处。首先，事物的确存在！

[illegible]

15-11 (自方道,《中论》)云:

15.4 自性₁及他事₁，除彼无事物₁；自性₂及他事₂，有即是事物₂。

某些事物若是存在，应是自性还是他事物？

自性及其他事物若是存在，方能成立事物。何时自性、他事物都不存在，尔时，除了自性及其他事物外，无有（任何一法）被称「事物」，怎么会有单一（的法）既非自亦非他？

15-12 ལྷན་པ། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རྒྱལ་སྤྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་མེད་པ་ཡང་མ་རྟོགས་པར་སྤྱེད་པས་གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་པར་ལྷན་པ་གི་དངོས་པོ་ཡང་ཡོད་དེ།

15-12（他方）道：诸法的非事物是存在的，因为非事物不观待，所以非事物的法也是存在的。

[illegible]

15-13 (自方)道：既然如此，更不能至极成立事物。为何？因为不能至极成立非事物，（诚如）前说「(15.4.ab) 自性及他事，除彼无事物；」此故，（《中论》云：）

15.5.ab 事物若非有，非事物亦无。

难道没说「事物若非至极成立，非事物也不能成立」吗？

15-22 ལྷན་པ། ལམ་ཏེ་དངོས་པོ་རྒྱལ་ལྷི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྤང་ལ་མང་པའི་ནུ་ཡང་ཡོད་པ་མཁའ་ལྷིན་དངོས་པོ་མེད་པ་མི་འགྲང་དེ་གང་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་
འགྱུར་པའི་དངོས་པོའི་མང་པའི་ནུ་གཏོར་མི་ལྟར་ཡོད་པ་ཉིད་དོ།

15-22 (他方)道：既能看见诸法的非事物，且无自性的话，事物的不存在将不应理，因为转成非事物的（所依）事物，其自性必须要有，毋庸置疑。

[illegible]

15-23 (自方道,《中论》)云:

15.9.cd 虽自性若有，云何可成异？

如前（已说），自性转成相异法是永远不合理的。难道没说「成为如是（真实义）的反方即是自性，自性理应为不变常法」吗？

诸事物的无性也不应理。若观诸事物的有与无，应成此过：（诚如《中论》云：）

15.10 谓有则执常，谓无则见断，此故于有无，智者皆不住。

[illegible]

15-24 观事物之见——事物的确存在（之见）——应成常执，观无之见——事物的确不存在（之见）——应成断见，此二皆为无义且具害性。因此，有、无之见应成常见及断见，该（常、断）见亦为无义且具害性。因此，欲求真实义、欲离轮回之寺及逃脱（苦海）者不应住有、无。

15-25 ལྷལ་པ། ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བུ་ནི་ལྷ་ར་རྒྱལ་པ་དང་ཆད་པར་ལྷ་མའི་ཚེ་འདུ་མཉམ་པར་ལྷལ་པ།

15-25 (他方) 道：若见有性及无性，如何会有应成常见及断见之过？

[illegible]

15-26 (自方道,《中论》)云:

此故，住也不存在。既然无（住），何来有为法的性相？

7-21 ལྷན་པ། རོན་འཛིན་པ་ཡོད་དོ།

7-21 (他方) 道：那么，灭是存在的。

7-22 བཤང་པ། གནས་པ་མེད་པར་འཇིག་པ་གསལ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་དངོས་པོ་གནས་པ་ཡོད་ན་འཇིག་པར་འཇུག་ཀྱི་གནས་པ་མེད་ན་འཇིག་པར་གསལ་འབྱུང་། དེ་ཡང་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཞིག་པ་དང་མེད་པ་སྟེ་དེ་གསལ་ཡོད་པ་དེ་མི་མེད་པ་ཉིད་དོ། །དེ་མེད་ན་སྟེ་བཤང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་གང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱང་འཇེག་ཞེས་བཟུང་སྟེ་ཕྱིན་པ་ཤེད་ཕྱིར་འཇིག་པ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་འཤང་དོ། །དེ་དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྟེ་བཤང་གནས་པ་དང་། འཇིག་པ་དག་སོ་སོ་པ་ཡང་འདུས་བྱས་མཆོད་པར་གྱུ་བ་པའི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་འཤང་དོ། །ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྟེད་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཕྱིར་རྩིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཤེས་པ་དག་སྟེ་བཤང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྟེད་ཞེས་བཤོད་པས་དེ་དེ་ཕྱིར་ཡང་སོ་སོ་པ་དག་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་འཤང་དོ།

7-22 (自方) 道：没有了住，何来的灭？如是，如果有了事物 (的) 住，自然会有 (事物的) 灭，然而，没有了住，何来有灭？

另外，所谓的「滅」謂已灭及没有。如前已述，于何处有其法（——灭——），该处便成为无，既然已无，生、住、灭等又是何者的性相？此故，灭也不能合理地成为有为法的性相。此故，如是，生、住、灭等一个体也不能合理地成为实有的有为法之性相。

（经论）说：「（三相）具生。」此故，通达法之时位者（也）说：「生、住、灭等同时生起。」此故，一一个体不能合理地成为（有为法的）性相。

7-23 ལྷ་མ་ལ། རུས་པ་དག་གི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་ནོ།

7-23 (他方) 道：(三相的) 聚体是 (有为法的) 性相。

[illegible]

7-24 (自方) 道：虽说聚体是 (有为法的性相)，但是，于一者之中，(三相) 如何能够同时 (而有)？并非 (有为法之) 性相的一一 (个体) 聚集之时，皆相互矛盾，如何能够合理地在一个有为法的事物之中同时 (存在)？如是，何时为生时，尔时 (应) 无有生及灭；何时为住时，尔时 (应) 无有生及灭；何时为灭时，尔时 (应) 无有生及住。故此，生、住、灭的 一一 (个体) 及聚体皆不能合理地成为有为法的性相。不合理故，有为法并非存在。

7-25 ལྷ་མ་པ། ལྷ་མོ་དེ་རྩུབ་པའ་ཞིག་གིས་ཅུ། མོ་ཞིག་ཀྱི་སྒྲེ་པ་དང་། གནས་པ་དང་། འཛིག་པ་དེ་འདྲུག་ལྷ་མ་པོ།

15-22 ལྷམ་པ། གཤམ་ཏེ་དངོས་པོ་རྒྱལ་མཁུ་ཉི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལྟར་ཡང་དམིན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་མི་འཐད་དེ་གང་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་འི་རང་དམིན་གཤོན་མི་ཟེར་བར་ཡོད་པ་ཉིད་དོ།

15-22 (他方) 道：既能看见诸法的非事物，且无自性的话，事物的不存在将不应理，因为转成非事物的（所依）事物，其自性必须要有，毋庸置疑。

15-23 བཤད་པ། རང་དམིན་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་ལྟར་རུང་། །ལྟར་ཡང་རང་དམིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། རྣམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་འགྱུར་བའི་གཞན་པོ་ནི་རང་དམིན་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་རང་དམིན་ནི་མི་འགྱུར་བར་རྟག་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་ན། ཞེས་མ་བཤད་ནམ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྒྱལ་མཁུ་ཉི་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་མི་འཐད་དོ། །དངོས་པོ་རྒྱལ་མཁུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྩ་བ་ལ་སྒྲུབ་གཞན་འདིར་ཡང་ཐམས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་ཅེས་ཀྱང་བ་རྟག་པར་འཛིན། །མེད་ཅེས་ཀྱང་ཆད་པར་གླ། །དེ་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། །ཐམས་པས་གཞན་པར་མི་ཕྱོད། །

15-23 (自方道，《中论》) 云：

15.9.cd 虽自性若有，云何可成异？

如前（已说），自性转成相异法是永远不合理的。难道没设「成为如是（真实义）的反方即是自性，自性理应为不变常法」吗？

诸事物的无性也不应理。若观诸事物的有与无，应成此过：（诚如《中论》云：）

15.10 谓有则执常，谓无则见断，此故于有无，智者皆不住。

15-24 དངོས་པོ་ཡོད་དེ་ཞེས་དངོས་པོར་རྩ་བ་དེ་ལ་ནི་རྟག་པར་འཛིན་པར་ཐམས་པར་འགྱུར་ལ། དངོས་པོ་མེད་དེ་ཞེས་མེད་པར་རྩ་བ་དེ་ལ་ནི་ཆད་པར་རྩ་བར་ཐམས་པར་འགྱུར་བས། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་དོན་མེད་པ་དང་གཞོན་དཔུང་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྩ་བ་རྟག་པར་དང་ཆད་པར་རྩ་བར་ཐམས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ཡང་དོན་མེད་པ་དང་གཞོན་དཔུང་པར་འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་ཐམས་པ་དེ་ལོན་རྟོགས་པར་འདོད་པ་འཁོར་བའི་དཔོན་པ་ལས་རྟག་པར་འདོད་པས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་གཞན་པར་མི་ཕྱོད། །

15-24 观事物之见——事物的确存在（之见）——应成常执，观无之见——事物的确不存在（之见）——应成断见，此二皆为无义且具害性。因此，有、无之见应成常见及断见，该（常、断）见亦为无义且具害性。因此，欲知真实义、欲离轮回之寺及逃脱（苦海）者不应住有、无。

15-25 ལྷམ་པ། ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྩ་བ་མི་ལྟར་རྟག་པར་དང་ཆད་པར་རྩ་བའི་སྒྲུབ་ཐམས་པར་འགྱུར།

15-25 (他方) 道：若见有性及无性，如何会有应成常见及断见之过？

15-26 བཤད་པ། གང་ཞིག་དངོས་ཉིད་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག །ཐུན་བྱུང་དུ་རྩ་བ་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐམས་པར་འགྱུར། །འདི་ལྟར་གང་ཞིག་དངོས་ཉིད་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཕྱིས་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། རང་དམིན་ནི་མི་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྩ་བ་ལས་རྟག་པར་རྩ་བར་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོ་དེ་ཐུན་བྱུང་བ་ལ་དུ་རྩ་བ་མེད་དེ་ཞེས་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་འཛིན་པར་རྩ་བ་དེས་ན་ཆད་པར་རྩ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྒྱལ་མཁུ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྩ་བ་སྒྲུབ་ཐུན་ལམ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྒྱལ་མཁུ་དངོས་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱུང་བ་དེ་ནི་དེ་ལོན་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་མཁུ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་བ་རྟག་པ་ཞེས་བྱུང་ཅེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་པོར་ཇམ་པོ། །

15-26 (自方道，《中论》) 云：

此故，住也不存在。既然无（住），何来有为法的性相？

7-21 ལྷན་པ། རོན་ལཱིལ་པ་ཡོད་དོ།

7-21 (他方) 道：那么，灭是存在的。

7-22 བཤད་པ། གནས་པ་མེད་པར་འཇིག་པ་ག་ཡོང་དོ། །འདི་ལྟར་དངོས་པོ་གནས་པ་ཡོང་ན་འཇིག་པར་འབྱུར་གྱི་གནས་པ་མེད་ན་
འཇིག་པར་ག་ཡ་འབྱུར། དེ་ཡང་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཇིག་པ་དང་མེད་པ་སྐྱེ་དེ་གང་ཡོང་པ་དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དོ། །དེ་མེད་ན་སྐྱེ་བ་དང་
གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་གང་གི་མཚན་ཉིད་ཏུ་འབྱུར་ཞེས་བཅུ་བཤད་ཅིང་པས་དེ་ཕྱིར་འཇིག་པ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འགྲང་
དོ། །དེ་དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་། འཇིག་པ་དག་མེ་མོ་བ་ཡང་འདུས་བྱས་མཛོད་པར་གླུ་བ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འགྲང་དོ། །ལྷན་
ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་འོ་ཞེས་གཞུང་པ་པོ་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་གནས་སྒྲུབ་པ་ཤེས་པ་དག་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་འོ་ཞེས་བཤད་
པས་དེ་དེ་ཕྱིར་ཡང་མེ་མོ་བ་དག་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འགྲང་དོ།

7-22 (自方)道：没有了住，何来的灭？如是，如果有了事物（的）住，自然会有（事物的）灭，然而，没有了住，何来有灭？

另外，所谓的「滅」謂已灭及没有。如前已述，于何处有其法（——灭——），该处便成为无，既然已无，生、住、灭等又是何者的性相？此故，灭也不能合理地成为有为法的性相。此故，如是，生、住、灭等一个体也不能合理地成为实有的有为法之性相。

（经论）说：「（三相）具生。」此故，通达法之时位者（也）说：「生、住、灭等同时生起。」此故，一一个体不能合理地成为（有为法的）性相。

7-23 ལྷ་པ་འདྲེ་མཆོད་ཉིད་ཡིན་ནོ།

7-23 (他方) 道：(三相的) 聚体是 (有为法的) 性相。

7-24 བཤད་པ། འདུས་པ་ཡིན་ནེ་ཡང་། གཅིག་འདུས་གཅིག་ཇི་ལྟར་རུང་། སོ་སོ་བཤད་དག་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་འདུས་པ་ཡན་
ཚུན་འགལ་བ་དག་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁོང་ལ་ཤོག་ཅིག་འདུས་གཅིག་ཀྱི་ལྟར་རུང་། འདི་ལྟར་ཤད་གི་ཚུན་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚུན་གནས་པ་ཤད་
འཇིག་པ་མེད་ལ། གང་གི་ཚོགས་ནས་པ་དེའི་ཚུན་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་མེད་ཅིང་། གང་གི་ཚོགས་པ་དེའི་ཚུན་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་མེད་
པ་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་སོ་སོ་བཤད་འདུས་པ་དག་ཅན་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཤད་དོ།
མཚན་ཉིད་མི་འཤད་
པ་དེ་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

7-24 (自方) 道：虽说聚体是(有为法的性相)，但是，于一者之中，(三相)如何能够同时(而有)？并非(有为法之)性相的一个(个体)聚集之时，皆相互矛盾，如何能够合理地在一个有为法的事物之中同时(存在)？如是，何时为生时，尔时(应)无有住及灭；何时为住时，尔时(应)无有生及灭；何时为灭时，尔时(应)无有生及住。此故，生、住、灭的一个(个体)及聚体皆不能合理地成为有为法的性相。不合理故，有为法并非存在。

7-25 ལྷ་མ་པ། ལྷ་མོ་དེ་ལྷ་ལ་འཕེལ་ཞིག་གིས་ཅི་བྱ། ཡོང་ཞིག་དེ་གི་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་། འཛིག་པ་དེ་འདྲུག་ལྷ་མ་པོ་།

Tibetan Buddhist Centre, Singapore
281 Jalan Besar Singapore 208944
E-mail: teaching@tibetanbc.org
www.tibetanbc.org
Printed@Sarah Printing & Publications